

Wet van 29 Junij 1851, S. 85 ... regelende de samenstelling, inrigting, en bevoegdheid der Gemeentebesturen, met de daartoe betrekkelijke besluiten ... en alphabetisch register

<https://hdl.handle.net/1874/237154>

178

mm 14047

W E T

van 29 Junij 1851, S. 85,

die is gewijzigd bij die van 7 Julij 1866, S. 79,

REGELENDE DE

menstelling, Inrigting

EN

BEVOEGDHEID

DER

EMEENTEBESTUREN,

DOOR

L. N. SCHUURMAN.

ZESDE DRUK,

bijgewerkt tot October 1876.

EWOLLE. — W. E. J. TJEENHUIS

Vak 47

VAK

47

No. 178

W E T

van 29 Junij 1851, S. 85,

zoals die is gewijzigd bij die van 7 Julij 1865, S. 79,

REGELENDE DE

Zamenstelling, Inrigting

EN

BEVOEGDHEID

DER

GEMEENTEBESTUREN,

MET DE

DAARTOE BETREKKELIJKE BESLUITEN, VONNISSEN

EN ARRESTEN, EN

ALPHABETISCH REGISTER,

DOOR

L. N. SCHURMAN.

Bibliotheek
MINDERBROEDERS
WEERT.

ZESDE DRUK,

bijgewerkt tot October 1876.

Z W O L L E,

W. E. J. TJEENK WILLINK.

I N H O U D.

EERSTE AFDEELING.

Van de zamenstelling en inrigting der gemeente-besturen.

Bladz.

TITEL I.	<i>Algemeene bepalingen.</i>	Art. 1—3	9
"	II.	<i>Van den Raad.</i>	Art. 4—58. . . 11
"	III.	<i>Van den Burgemeester.</i>	Art. 59-78 28
"	IV.	<i>Van de Wethouders.</i>	Art. 79—94 35
"	V.	<i>Van den Secretaris.</i>	Art. 95—105 38
"	VI.	<i>Van den Ontvanger.</i>	Art. 106—119 42

TWEEDE AFDEELING.

Van de bevoegdheid der gemeente-besturen.

TITEL I.	<i>Algem. bepalingen.</i>	Art. 120—133	45
"	II.	<i>Van de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente.</i>	
		Art. 134—193	51
"	III.	<i>Van de besluiten der gemeente-besturen, aan de goedkeuring der Gedeputeerde Staten te onderwerpen.</i>	
		Art. 194—202.	81
"	IV.	<i>Van de begrooting van inkomsten en uitgaven der gemeente en de daartoe betrekkelijke rekening en verantwoording.</i>	
		Art. 203—228.	84
"	V.	<i>Van de gemeente-eigendommen, werken en inrigtingen.</i>	
		Art. 229—283	91
		<i>Overgangsbepalingen.</i>	Art. 284—293. . . . 109
		<i>Slotbepaling.</i>	Art. 294. 111

Verkortingen:

- B. *Bijvoegsel tot het Staatsblad.*
- C. V. *Chronologische Verzameling van wetten, en
 besluiten. (1e druk.)*
- M. v. T. *Memorie van Toelichting, behoorende bij het
 ontwerp van Wet.*
- M. v. B. *Memorie van Beantwoording.*
- S. *Staatsblad.*
- Sc. *Staatscourant.*
- W.v.'TR. *Weekblad van het Regt, de cijfer het nummer.*

Bij de unie van Utrecht (1579) waren de privilegiën, vrijheden, regten, statuten, costumes en usantiën der steden behouden. De staatsregeling van 1793, v. d. POLL 11, hield in de 1^e en 3^e afd. van titel V, bepalingen in omtrent de gemeente-besturen. Bij publicatie van het uitvoerend-bewind, van 6 Febr. 1801, Publ. is eene instructie voor de gemeente-besturen en reglement op de verkiezing van de leden medegedeeld. Art. 73 tot 76 der staatsregeling van 1 Oct. 1801, v. d. P. 221, bevatteden bepalingen voor de gemeente-besturen. Zoo ook art. 62 tot 68 der staatsregeling van 25 Maart 1805, v. d. P. 281. Een algemeen reglement voor de gemeente-besturen werd bij publicatie van 20 December 1805, P. uitgevaardigd. De constitutie voor het Koninkrijk Holland van 7 Aug. 1806, v. d. P. 357, bevatte in art. 62—64 bepalingen voor de departementale en gemeente-besturen, en de wet van den 13 April 1807, P. liep over het bestuur in de departementen en in de gemeenten, en bij decreet van 23 Oct. 1807, Verzameling, deel 2, bladz. 163, was een reglement gearresteerd op het bestuur der gemeenten, van de eerste klasse. Bij de wet van den 11 Jan. 1808 werden eenige bepalingen ten aanzien van de gemeente-besturen, zoo als

die bij de wet van 13 April 1807 voorkomen, door anderen vervangen. Den 20 Jan. 1808, Sc. 19, is een decreet uitgevaardigd, houdende finale organisatie van de gemeente-besturen in de steden van de eerste klasse. De afscheiding de politieke en justitiële functiën in de steden der eerste klasse heeft plaats gehad bij decreet van 16 September 1808. Bij een besluit van 20 April 1809, P. heeft eene nadere organisatie plaats gehad van het bestuur in de gemeenten. De 5^e titel 7^e afd., FORTUIN, 3^e deel 190, van het organiek decreet van 18 Oct. 1810, houdt eenige bepalingen over het bestuur der gemeenten. Men zie verder de verordeningen, welke bij de decreten van 8 Nov. 1810, 6 Jan. en 12 April 1811 in Holland zijn executoir verklaard. De Grondwet van 29 Maart 1814 behelsde, in art. 94 en volgende, bepalingen voor de gemeente-besturen, en bij besluit van 29 Julij 1814, B² 1621, werden voorschriften gegeven omtrent het formeren van reglementen voor de stedelijke regeringen. De Grondwet van den 24 Aug. 1815, artt. 6, 7, 154, 155, 156, 157, 158, 159 en 160, hield bepalingen in over de reglementen op het stemregt en het bestuur, enz. De eerste reglementen voor de regeling der steden zijn van 5 Nov. 1815. Men zie ook de bepalingen van de in 1840 en 1848 gewijzigde Grondwet.

Het reglement voor het bestuur der steden in de Noordelijke provinciën was van 4 Jan. 1824, dat op het bestuur te platten lande van den 23 Julij 1825, welke tot op de invoering van de Gemeentewet hebben gevigceerd, in zoo ver ze niet reeds ten aanzien van eenige bepalingen, waren gewijzigd, speciaal ook door de wet regerende het kiesregt van 4 Julij 1850, S. 37.

Het ontwerp der Gemeentewet is in de zitting van 3 Maart 1851 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden met eene memorie van toelichting. Zie Bijlagen tot het verslag der Handelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal 1850—1851, bladzijde 377 en volgende. Het verslag der commissie van rapporteurs is te vinden, Bijlagen bladz. 443. Op bladz. 513 dier Bijlagen is de memorie van beantwoording geplaatst,

met eene nota van wijzigingen in het ontwerp, tevens met de volgende Bijlagen: als

A. Staat, aanwijzende:

I. de gemeenten, waar thans op één of meer der voorwerpen aan Rijks accijns onderhevig, plaatselijke belasting tot hooger bedrag dan 100 percent van de hoofdsom van dien accijns geheven wordt;

II. Het verlies, dat op de inkomsten der gemeenten zou ontstaan, wanneer de plaatselijke belasting tot 100 percent van de hoofdsom van den Rijks accijns verminderd en de heffing van het zoogenaamde plaatselijke zegelrecht afgeschaft wierd; en

III. de inkomsten, te erlangen door de opcenten op de grond- en personele belastingen, de plaatselijke belastingen op het gemaal, wat de tarwe betreft, op het geslacht, wat de runderen en kalveren aangaat, en die op den wijn en het gedistilleerd te heffen tot het maximum, bij het ontwerp van Gemeentewet voorgesteld, alsmede door de invoering of verhooging van andere belastingen.

B. Staat, aanwijzende voor iedere provincie: het getal gemeenten;

het getal gemeenten waar een of meer voorwerpen van verbruik belast zijn; en

in hoeveel van dezulke dier gemeenten, waar geene plaatselijke belasting tot hooger bedrag dan de hoofdsom van den Rijks accijns bestaat, de verschillende plaatselijke belastingen op voorwerpen van verbruik, in 1848 minder hebben opgebracht dan de som, die de heffing der opcenten op de grond- en personele belasting, tot het maximum bij het ontwerp van gemeentewet voorgesteld, na aftrek der opbrengst van het thans geheven getal dier opcenten, vermoedelijk zal opleveren.

C. Staat, aanwijzende de opbrengst der plaatselijke belastingen over 1848.

D. Staat van het bedrag en de opbrengst der te Amsterdam thans geheven opcenten op de directe Rijks belastingen en plaatselijke belastingen op de voorwerpen van verbruik, met aanwijzing hoe die opcenten en belastingen voor het vervolg zouden kunnen geregeld worden, om te voorzien

in het verlies, te lijden door de vermindering aan sommige belastingen op het verbruik tot 100 percent der hoofdsom van den Rijks accijns.

E. Bezwaren van het stedelijk bestuur van Amsterdam tegen de voorgestelde regels omtrent de plaatselijke belastingen.

F. Staat, aanwijzende het getal gemeenten, waarin het vermoedelijk getal kiezers voor den gemeenteraad 25 of minder zal bedragen.

De commissie van rapporteurs is, na kennis genomen te hebben van de memorie van beantwoording met de Bijlagen, van oordeel geweest, dat er geene nieuwe overweging in de afdeelingen gevorderd werd, zoodat de vorgemelde stukken konden geacht worden, het algemeen verslag te dezer zake uit te maken. (Bijlagen bladz. 565.)

De algemeene beraadslagingen over deze wet zijn aangevangen 12 Mei 1851, Hand. blz. 713 en op den volgenden dag voortgezet en geëindigd, Hand. blz. 727. Het geheele wetsontworp is door de Tweede Kamer, in de vergadering van den 4 Junij 1851, Handelingen blz. 1030^a, met 52 tegen 13 stemmen aangenomen en door de Eerste Kamer den 27 Junij 1851, Hand. blz. 160¹⁰, met 28 tegen 7 stemmen.

Bij de wet van 7 Julij 1865, S. 79, C. V. 156, is de wet van 29 Junij 1851, S. 85, gewijzigd voor zooveel de plaatselijke belastingen betreft.

Zie de aantekeningen op verschillende artikelen der gemeentewet in LÉON, Regtspraak, vervolg op deel I door Mr. E. L. VAN EMDEN, 1e dl. blz. 188, 497, IIIe dl. blz. 71, 367, IVe dl. blz. 38, 279, V^e dl. blz. 26, 226.

W E T

van 29 Junij 1851, S. 85,

zooals die is gewijzigd bij die van 7 Julij 1865, S. 79,

REGELENDE DE

Zamenstelling, Inrigting en Bevoegdheid

DER

GEMEENTE-BESTUREN.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat eene wet, regelende de zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der gemeentebesturen door de Grondwet wordt gevorderd;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

EERSTE AFDEELING.

Van de zamenstelling en inrigting der gemeentebesturen.

TITEL I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Het bestuur van elke gemeente bestaat uit een raad, een burgemeester (a) en wethouders.

(a) Zie over den aard der betrekking van burgemeester, de aantekening 3 op art. 91 der Grondwet, bij LÉON Regtspraak, 1e deel, verv. door VAN EMDEN, bladz. 45.

(1) Ook de leden van den raad, wanneer zij als zoodanig in functie zijn, zijn begrepen onder hen die met de openbare magt zijn bekleed, bedoeld bij art. 222 Strafrecht. (Arr. van den Hoogen Raad van 26 Febr. 1856, W. v. 't R. 1847) C. V. 264.

— De gemeente kan den eigendom verkrijgen

2. In elke gemeente is een secretaris en een ontvanger.

De burgemeester kan, met Onze goedkeuring, tot secretaris worden benoemd.

3. Dezelfde persoon kan zijn burgemeester, of secretaris, of ontvanger van meer dan ééne gemeente, mits de bevolking van geene dier gemeenten 5000 zielen te boven ga, de gemeenten aan elkander grenzen en haar gezamenlijk zielental 10,000 niet overtreffe.

De bevolking eener gemeente wordt geacht te bestaan uit het door de laatste openbare volkstelling daarin aangewezen getal inwoners.

door een meer dan dertigjarig bezit door de gemeentenaren.

Volgens eene actie, tegen eene gemeente ingesteld, zou zij o. a. alleen door haar bestuur vertegenwoordigd worden en hare leden geene daden van bezit kunnen verrigten, waardoor eigendom kan verkregen worden. (Arr. v. d. Hoogen Raad van 17 Dec. 1875, W. v. 't R. 3939.)

(2) Bij benoeming van een secretaris tot burgemeester heeft de raad de bevoegdheid, den burgemeester, vóór dat hij zijne betrekking heeft aanvaard, de functiën van secretaris te ontnemen. Maakt de raad van die bevoegdheid geen gebruik, dan moet men aannemen, dat hij aan de gelijktijdige waarneming dier betrekkingen zijne goedkeuring hecht. Schorsing of ontslag van zoodanigen secretaris kan overeenkomstig het 2^e lid van art. 95 der Gemeentewet, niet dan onder goedkeuring des Konings geschieden. (Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 Febr. 1856, C. V. 18, zie ook besluit van 25 Nov. 1855, C. V. 114.)

Geene voorafgaande aanvraag is noodig, of tegen de benoeming van een' burgemeester tot secretaris bij den Koning zwaarigheid zou bestaan. (Missive v. d. Min. v. Binnenl. Zaken van 9 Jan. 1862, C. V. 9.)

(3) Niet in dien zin op te vatten, als of de uitkomsten der jongste volkstelling een onveranderlijken maatstaf voor het cijfer der bevolking zouden moeten vormen. Zij maken slechts den grondslag uit, naar welken de jaarlijksche afwisseling in de bevolking wordt opgemaakt. De veranderingen in *meer* of *minder*, na den afloop van elk jaar, dienen hierbij in aanmerking te komen. (Missive v. d. Min. v. Binnenl. Zaken van 17 Julij 1851, C. V. 109.)

De wettige bevolking bestaat uit de personen,

TITEL II.

Van den Raad.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de leden van den Raad.

§ 1. *Van hun getal.*

4. De raad, onverschillig of de burgemeester er al dan niet lid van zij, bestaat uit:

7	leden	in	gemeenten	beneden	de	3,000	zielen;
11	"	"	"	van	3,000—	6,000	"
13	"	"	"	"	6,001—	10,000	"
15	"	"	"	"	10,001—	15,000	"
17	"	"	"	"	15,001—	20,000	"
19	"	"	"	"	20,001—	25,000	"
21	"	"	"	"	25,001—	30,000	"
23	"	"	"	"	30,001—	35,000	"
25	"	"	"	"	35,001—	40,000	"
27	"	"	"	"	40,001—	45,000	"

ingeschreven in het bevolkingregister of uit de gewoon verblijvenden, geteld bij de tijdelijk afwezigen, de feitelijke uit de gewoon verblijvenden, gevoegd bij de tijdelijk aanwezigen. (Missive v. d. Min. v. Binnenl. Zaken van 1 Sept. 1851, C. V. 276.)

De zoogenaamde wettige bevolking, die namelijk, welke bestaat uit de gewoon verblijf houdenden en de tijdelijk uit de gemeente afwezigen, moet ter bepaling van het getal raadsleden in aanmerking komen. De gemeentebesturen zullen voortaan, ter bepaling van het getal raadsleden, enkel letten op het door de laatste openbare volkstelling aangewezen cijfer dergenen, die binnen de gemeente hun gewoon verblijf houden, met inbegrip der tijdelijk afwezigen. Het cijfer, bij de telling van 19 Nov. 1849 bevonden, behoort grondslag te blijven tot dat eene latere openbare volkstelling een ander cijfer zal hebben aangeduid. (Missive van den Minister van Binnenl. Zaken van 11 October 1851, C. V. 190.)

De officiële bekendmaking van de uitkomsten der volkstelling op 31 Dec. 1859 zal behooren te worden afgewacht, vóór dat in dezen verandering worde gebragt. (Missive v. d. Min. v. Binnenl. Zaken van 13 Dec. 1859, C. V. 332.)

Zie missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 18 Maart 1862, C. V. 216, van 10 April 1862, C. V. 220, 4 Julij 1871, C. V. 74.

(4) Zie de aantekening op art. 3.

29	leden in gemeenten van 45,001—50,000 zielen;
31	" " " " 50,001—60,000 "
33	" " " " 60,001—70,000 "
35	" " " " 70,001—80,000 "
37	" " " " 80,001—100,000 "
39	" " " " boven de 100,000 "

§ 2. *Van de benoeming der leden van den raad.*

5. De leden van den raad worden gekozen door hen, die op de in art. 6 der wet, regelende het kiesregt, bedoelde lijst van kiezers voor den gemeenteraad zijn gebragt.

Om kiezer van leden van den gemeenteraad te zijn, moet men in de directe belastingen de helft betalen van de som, in de kiezers van leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal gevorderd.

6. De gemeenten kunnen in afdeelingen, ter inlevering van stembriefjes worden verdeeld.

In gemeenten van 25,000 zielen en daarboven moet dit geschieden.

Eene plaatselijke verordening, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, stelt die verdeeling vast.

7. De gewone tijd, ter verkiezing der leden van den raad, is de 3^e dingsdag der maand Julij.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen der leden, die met den volgenden eersten dingsdag van September, volgens den bij art. 27 bedoelden rooster, moeten aftreden.

8. De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag, overlijden of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen zes maanden na dat openvallen, op den door burgemeester en wethouders te bepalen dag.

(5) Besluit van Z. M., betrekkelijk de toelating van raadsleden, die voor den raad niet waren toegelaten op grond van het vermeend *frauduleus* maken van kiezers. (24 Octob. 1875, C. V. 183.)

(6) 2^e alinea. Zie de laatste aanteeiken. op art. 3.

(7) Ook in de vermeerdering van het getal raadsleden, wanneer die, naar de uitkomsten der jongste volkstelling, noodig mogt zijn. (Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 8 Maart 1862, C. V. 36, en 1 Mei 1862, C. V. 224.)

(8) Bij besluit van 13 April 1854, Provinciaal blad N°. 42, zijn de gemeentebesturen in Overijssel

9. De verkiezing geschiedt, waar de gemeente in afdeelingen is verdeeld, in alle afdeelingen op denzelfden dag.

10. Bij de eerste stemming wordt niemand benoemd, dan met volstrekte meerderheid van stemmen. (a)

Bij herstemming, noodzakelijk wanneer die meerderheid bij de eerste stemming niet is verkregen, wordt men benoemd met de meeste stemmen.

Indien de stemmen staken, is de oudste in jaren de benoemde.

In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

11. Wanneer bij eene eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt onmiddellijk door het bureau van stemopneming, waarbij de opening der stembriefjes is geschied, eene lijst opgemaakt, bevattende twee maal zooveel namen als er personen te benoemen zijn.

Op de lijst worden gebragt zij, die bij de eerste stemming de meeste stemmen hebben erlangd.

Ingeval bij de eerste stemming de stemmen tusschen meer, dan het in de eerste zinsnede bedoeld getal personen waren verdeeld, worden op de lijst allen gebragt, die aldus de meeste stemmen hebben verkregen.

Deze lijst wordt, met den brief van oproeping, aan de kiezers rondgezonden.

De stemming over de op de lijst vermelde per-

aangeschreven, om van de vacatures die door ontslag, overlijden of anderzins in het personeel van den gemeenteraad ontstaan, terstond aan Gedeputeerde Staten kennis te geven.

Omtrent de bepalingen bij de verkiezingen, zie men de wet tot regeling van het kiesregt, van 4 Julij 1850, S. 37, en de ter uitvoering daarvan gegeven voorschriften.

(a) Hieruit volgt niet, dat ieder die de volstrekte meerderheid van stemmen verkregen heeft, als benoemd moet worden beschouwd, maar alleen dat men om benoemd te worden, de volstrekte meerderheid van stemmen op zich moet hebben vereenigd.

Is die meerderheid door meer personen verkregen dan er opene plaatsen zijn, dan zijn zij voor benoemd te houden, die de meeste stemmen op zich hebben vereenigd. (Besluit van Z. M. van den 22 November 1861, C. V. 213.)

sonen geschiedt binnen veertien dagen na de dagteekening van het in art. 67 der wet, regelende het kiesregt, bedoeld proces-verbaal.

12. Het bureau van stemopneming, waarbij de opening der stembriefjes is geschied, zendt ten spoedigste aan den benoemde een door den voorzitter en een der stemopnemers geteekend afschrift van het in art. 67 der wet, regelende het kiesregt, bedoeld proces-verbaal.

Het zendt hem, is hij bij herstemming gekozen, afschrift zoo van het verbaal der eerste stemming, als van dat der herstemming.

Dit afschrift strekt den benoemde tot geloofsbrief.

13. De benoemde geeft, bij het bekomen van het afschrift, een bewijs van ontvang daarvoor af, en, binnen acht dagen na de dagteekening van dat bewijs, kennis aan burgemeester en wethouders, of hij de benoeming aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder kennisgeving voorbijgaan, geacht de benoeming niet aan te nemen.

14. Wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, of de in het vorig artikel bepaalde tijd verstreken is, geschiedt binnen veertien dagen eene nieuwe keuze.

15. De dag voor de, ter verkiezing van een lid van den raad noodige, herstemming of nieuwe stemming wordt bepaald door burgemeester en wethouders.

16. Burgemeester en wethouders zorgen, dat Gedeputeerde Staten van de in art. 12 bedoelde processen-verbaal, binnen acht dagen na dagteekening daarvan, afschrift bekomen, en geven

(11) Als de lijst *wettig* is opgemaakt, kan later de herstemming niet worden vernietigd, op grond van beweerde of vermeende onbevoegdheid van één der op die lijst gebragte personen. (Besluit van Gedeep. Staten v. N.-Holland van 31 Aug. 1859, C. V. 177.)

(14) Wanneer een tot lid van den raad gekozene, wiens geloofsbrief in orde is bevonden, vóór het afleggen van den eed verklaart zijne benoeming niet aan te nemen, is niet dit artikel, maar artikel 8 van toepassing. (Missive v. d. M. v. Binnenl. Zaken van 22 Oct. 1851, N°. 177.)

hun kennis van het al of niet aannemen der benoeming door een gekozene en van den dag, waarop, naar aanleiding der artt. 8 en 14, eene verkiezing zal plaats hebben.

17. De tot lid van den raad benoemde legt, nevens zijn geloofsbrief, aan den raad over: een uittreksel uit de geboorteregisters, bij gemis daarvan, eene acte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken;

eene verklaring van den burgemeester, getuigende, dat hij, gedurende het laatste aan zijne verkiezing voorafgaande jaar, zijne woonplaats binnen de gemeente gehad heeft;

eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen, die hij bekleedt.

18. De leden van den raad kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen ingezonden aan den raad;

Zij, die hun ontslag hebben ingezonden, blijven leden van den raad, tot dat de geloofsbrieven hunner opvolgers zijn goedgekeurd.

§ 3. *Van de vereischten voor het lidmaatschap van den raad en van de hiermede onvereenigbare betrekkingen.*

19. Leden van den raad kunnen alleen zijn de meerderjarige ingezetenen der gemeente, die Nederlanders en in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten zijn.

Voor meerderjarigen worden gehouden, zij, die den ouderdom van drie en twintig jaren hebben vervuld;

voor ingezetenen, zij, die, gedurende het laatste jaar, hunne woonplaats binnen de gemeente hadden;

(17) Ingevolge missive van den M. v. B. Zaken van 17 Nov. 1851, C. V. 198 en 1 Jan. 1852, C. V. 1, zijn, bij Z. M. besluit van 5 Nov. 1851, N°. 68, de stukken in dit artikel vermeld vrijgesteld van het regt van zegel, en van *het regt van registratie*, de akten van bekendheid en de verklaringen daarin genoemd.

In de uittreksels uit de geboorteregisters behoort de *woonplaats* der ouders vermeld te worden. (Mmissive v. d. Min. v. J. van 22 Jan. 1852, C. V. 261.)

(18) Zie de aantekening bij art. 8.

voor Nederlanders, zij, die het zijn volgens de wet, verklarende wie Nederlanders zijn.

20. Die ter waarneming der hun door Ons of van Onzentwege opgedragene commissiën, verplicht zijn, tijdelijk buiten de gemeente te verblijven, houden daardoor niet op, ingezetenen te zijn, zoo lang hun hoofdverblijf binnen de gemeente gevestigd blijft.

21. Bloedverwantschap of zwagerschap in den eersten of tweeden graad mag niet bestaan tusschen den burgemeester en de leden van den raad, noch tusschen de leden onderling.

Die, na zijne benoeming, in den verboden graad van zwagerschap geraakt, behoeft vóór den afloop van zijn tijd van zitting, niet af te treden.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

22. Wanneer personen, elkander in den verboden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaande, te gelijker tijd zijn gekozen, wordt de oudste in jaren voor benoemde gehouden.

Ingeval van gelijken ouderdom beslist het lot.

23. Het lidmaatschap van den raad is onverenigbaar met de betrekking van :

a. hoofd van een departement van algemeen bestuur.

(19) Al heeft een lid van den raad geene verklaring van verandering van woonplaats afgelegd, wanneer hij kennelijk zijne woonplaats naar een andere gemeente heeft overgebracht, heeft hij een der vereischten in dit art. omschreven verloren. (Besluit van 28 Mei 1855, C. V. 50.)

Zie omtrent de *laatste alinea* de wet van den 28 Julij 1850, S. 44.

(21) *Zwagerschap* heeft hier dezelfde beteekenis als art. 350 B. W. daaraan geeft; geschillen omtrent bevoegdheid of onbevoegdheid moeten dus aan den zin van dat artikel worden getoetst. (Mem. v. Beantw.)

(23) M. v. T. Naar de meening der regering, moeten de hier uitgeslotene personen in den raad geene zitting hebben, maar behooren, zal de raad een voldoende aantal geschikte leden erlangen, geene meerdere uitsluitingen te worden bepaald.

Met de woorden: ambtenaren met het ontvangen of uitgeven van de gelden der gemeente belast, worden niet bedoeld Rijks-ontvangers, die plaatselijke opcenten innen. Er schijnt geener-

b. Commissaris des Konings in de provincie;

c. lid der Gedeputeerde Staten;

d. griffier der Staten;

e. commissaris van politie;

f. ambtenaar, van wege het gemeentebestuur aangesteld, of daaraan ondergeschikt (*a*), behoudens de bevoegdheid van den burgemeester, die secretaris der gemeente is, om tevens lid van den raad te zijn;

g. ambtenaar, met het ontvangen of uitgeven der gelden van de gemeente belast, of aan eenige aan het gemeentebestuur ondergeschikte administratie rekenplichtig.

h. geestelijke of bedienaar der godsdienst;

lei grond om zoodanige personen van het lidmaatschap van den raad uit te sluiten.

— (lett. *f.*) De betrekking van secretaris der gemeente, behoudens de bevoegdheid van den burgemeester, die secretaris der gemeente is, is onvereenigbaar met het lidmaatschap van den raad. (Besluit van 30 Oct. 1852, C. V. 177.)

Ook de tijdelijke waarneming der betrekking van secretaris door een lid van den raad is onwettig. (Besluiten van 12 Nov. 1854, C. V. 155, 15 Jan. 1855, C. V. 8.)

Met de betrekking van genees-, heel- en vroedmeester, die eene vaste bezoldiging uit de gemeentekas ontvangt, is het lidmaatschap van den raad onvereenigbaar. (Besluit v. 1 Oct. 1861, C. V. 181.)

De betrekking van genees- en heelkundige met de armenpraktijk, tevens met de levering der geneesmiddelen belast, is onvereenigbaar met het lidmaatschap van den raad. (Inlichting van den Minister v. Binnenl. Zaken, van 2 Nov. 1865, C. V. 243.) Besluit van 5 Julij 1866, C. V. 98.

Zie inlichting nopens de al dan niet vereenigbaarheid van het lidmaatschap van den raad met de betrekking van brandmeester of geëmploijeerde bij de brandweer, door den Min. v. Binnenl. Z. gegeven bij missive van 31 Dec. 1856, medegedeeld door Gedeep. Staten van Overijssel, B. 38, en het besluit van 21 Dec. 1862, C. V. 192.

Op makelaars is deze uitsluiting niet toepasselijk. (Missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 28 Febr. 1855, C. V. 15.)

(lett. *h.*) De uitsluiting is niet toepasselijk op

(*a*) Over de beoordeeling wie als gemeente-ambtenaren moeten beschouwd worden. Zie missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 19 Julij 1851, C. V. *Suppl.* 24.

i. onderwijzer voor het lager of middelbaar onderwijs;

k. krijgsman in werkelijke dienst.

De bepaling der zinsnede *f* is niet van toepassing op de leden van armbesturen, noch op de leden van het bestuur van godshuizen, en andere instellingen van liefdadigheid; noch eindelijk op genees-, heel- of verloskundigen, die met de armenpraktijk belast zijn.

24. De leden van den raad mogen:

in regtsgedingen, waarin de gemeente betrokken is, niet als advocaat of procureur werkzaam zijn;

bij het opnemen en goedkeuren der rekening eener aan het gemeentebestuur ondergeschikte inrichting, tot welker bestuur zij behooren, niet tegenwoordig zijn;

een emeritus predikant. (Besluit van 27 Julij 1855, N°. 64.)

(lett. i.) Kleinkinderen- of bewaarschoolhouder valt in de termen van uitsluiting. (Missive v. d. M. v. Binnenl. Zaken van 27 Jan. 1852, N°. 184.)

Zie LÉON, Regtspraak 1e deel, verv. door VAN EMDEN, bladz. 210.

(24) Door *leveringen* worden in dit artikel bedoeld leveranciën van *roerende zaken*, niet de leveringen ten gevolge van verkoop of verhuring van *vaste goederen*. (Besluit van 28 Maart 1855, C. V. 20.)

Niettegenstaande iemand als raadslid is toegelaten, kan hij als zoodanig geen zitting nemen, zoo lang hij niet als aannemer van werken of leveranciën ten behoeve der gemeente van zijne verplichtingen is ontslagen. (Besl. van 1 Oct. 1856, C. V. 169.)

Leveringen ten behoeve der gemeente aan het stembureau door een kastelein. Vervallen verklaring van het lidmaatschap van den raad. (Besluit van 5 Febr. 1862, C. V. 24.)

Besturend vennoot in eene gasfabriek, die aan de gemeente gas levert, en als directeur percentsgewijze belooning geniet, is uitgesloten van het lidmaatschap van den raad dier gemeente. (Besluit van 3 Maart 1862, C. V. 33.)

Leveringen aan gemeente-instellingen, in art. 2a der wet van 28 Junij 1854 (Armwet) genoemd, zijn te beschouwen als leveringen aan de gemeente zelve gedaan. (Inlichting 2 Mei 1865, C. V. 60.)

Zie wijders art. 1506 van het Burgerl. Wetb. omtrent het onderhands aankopen van gemeenteeigendommen door raadsleden.

noch middellijk, noch onmiddellijk deel nemen aan onderhandsche pacht van gemeentegoederen of inkomsten, aan leveringen of aannemingen ten behoeve der gemeente, aan het koopen van betwiste vorderingen ten haren laste.

25. Een lid van den raad, een der in art. 19 vermelde vereischten verliezende, of eene der in art. 23 uitgeslotene betrekkingen aannemende, houdt op lid te zijn. Hij geeft hiervan kennis aan den raad, met vermelding der reden.

De nieuwe keuze geschiedt binnen zes maanden nadat burgemeester en wethouders van het feit kennis hebben bekomen.

Indien de in de eerste zinsnede bedoelde kennisgeving niet is gedaan, en burgemeester en wethouders evenwel meenen eene nieuwe keuze te moeten bevelen, gaan zij hiertoe niet over, dan acht dagen na den belanghebbende te hebben gewaarschuwd.

Het staat dezen vrij, de zaak binnen dien tijd aan den raad te onderwerpen. Op 's raads beslissing zijn dan de artt. 33—37 van toepassing.

De nieuwe keuze geschiedt in dit geval binnen zes maanden na de dagteekening der einduitspraak.

26. Die met artikel 24 in strijd handelt, wordt in zijne betrekking geschorst door den raad.

Deze onderwerpt het geval onmiddellijk aan Gedeputeerde Staten, die den geschorste oproepen, om zijne verdediging te hooren, en hem, zoo zij hem schuldig bevinden, van zijn lidmaatschap vervallen verklaren.

Gedeputeerde Staten kunnen ambtshalve het raadslid, dat met art. 24 in strijd handelt, na het in zijn belang te hebben gehoord, van zijn lidmaatschap vervallen verklaren.

De belanghebbende kan, gedurende veertien

(25) 1^e alinea. Het lid, dat een door de wet gevorderd vereischte verliest, of eene met het lidmaatschap onvereinigbare betrekking aanneemt, moet *terstond* buiten den raad blijven. Hij blijft geene zitting houden tot dat de geloofsbrieven van zijn opvolger zijn goedgekeurd [art. 18]. (Mem. v. Beantw.)

dagen, te rekenen van den dag, waarop hem de uitspraak van Gedeputeerde Staten is medegedeeld, hiervan bij Ons in beroep komen. Daarbij geldt de bepaling van art. 37.

De van zijn lidmaatschap vervallen verklaarde is, gedurende twee jaren, te rekenen van den dag der eind-uitspraak, niet tot lid van den raad verkiesbaar.

§ 4. *Van den tijd van zitting der leden van den raad.*

27. De leden van den raad hebben zitting gedurende zes jaren.

Een derde van hen treedt om de twee jaren af, met den eersten dingsdag van September, volgens een daarvan te maken rooster.

De aftredenden zijn dadelijk weder verkiesbaar.

28. Eene plaatselijke verordening, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, stelt den rooster van aftreding vast.

29. Het lot bepaalt den tijd, waarop elk lid van den raad, naar den rooster, aftreedt.

30. Die, ter vervulling eener, buiten den bij den rooster bepaalden tijd opengevallene plaats, tot lid van den raad verkozen is, treedt af op het tijdstip, waarop degenen, in wiens plaats hij is verkozen, moest aftreden.

(27) Ook de tot wethouders benoemde raadsleden moeten begrepen worden in den rooster, bij de 2^e alinea bepaald. (Besluit van 28 Febr. 1853, C. V. 21.)

De wethouder, niet als raadslid herkozen, houdt op te fungeren. (Besl. van den 4 October 1853, C. V. 89.)

Inlichting omtrent den rooster van aftreding, bij een vermeerderd getal raadsleden. (Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 1 Mei 1862, C. V. 222.)

(30) Zie missive van den Min. v. Binnenl. Z. van 16 Junij 1853, C. V. 48, en van 9 Oct. 1854, C. V. 244, waarbij is voorgeschreven om, wanneer er twee of meer plaatsen in den raad opengevallen zijn, voor welke het tijdstip der periodieke aftreding verschillend is, daarin bij afzonderlijke verkiezingen, hetzij op verschillende dagen, hetzij door middel van verschillende stembussen en stembriefjes, behoort te worden voorzien.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de vergadering van den raad.

§ 1. *Van het onderzoek der geloofsbrieven en het zitting nemen der nieuw inkomende leden.*

31. De raad onderzoekt de geloofsbrieven der nieuw inkomende leden, beslist de geschillen, welke aangaande de geloofsbrieven of de verkiezing zelve oprijzen, en geeft van elke door hem genomene beslissing terstond kennis aan Gedeputeerde Staten en aan den benoemde.

De niet-toegelatene wordt met de redenen van 's raads beslissing bekend gemaakt.

32. De nieuw inkomenden nemen aan het onderzoek en de beoordeeling hunner eigene geloofsbrieven geen deel en wonen de daarover te houden beraadslaging niet bij.

33. Gedurende acht dagen, te rekenen van den dag, waarop de raad heeft beslist, staat het vrij aan den niet-toegelatene, aan elk lid van den raad, en zoo de burgemeester geen lid is, ook aan dezen, tegen de beslissing van den raad, bezwaren bij Gedeputeerde Staten schriftelijk in te dienen.

34. Gedeputeerde Staten doen binnen veertien dagen na den in het vorig artikel bepaalden tijd uitspraak, die, met redenen omkleed, terstond wordt medegedeeld aan den raad, tegen wiens beslissing bezwaren zijn ingebracht, en aan den niet-toegelatene.

(31) Naar eene missive van den Comm. des Konings in Zuid-Holland van 15 Augustus 1853, C. V. 61, kunnen de geloofsbrieven der nieuw inkomende leden op of na den dag der periodieke aftreding worden onderzocht, en wanneer bijzondere omstandigheden een vroeger onderzoek mogten vorderen, is dit niet verboden.

De beslissing omtrent het al of niet toelaten van een raadslid kan niet plaats hebben zoo lang hij zijne geloofsbrieven niet heeft ingezonden. Gedep. Staten zijn bevoegd te beslissen over de wettigheid van een zoodanige beslissing. (Besluit van 21 Dec. 1857, C. V. 248.)

(34) Over de mededeeling aan niet toegelatene leden, door Gedep. Staten van hunne uitspraak tot niet toelating. (Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 1 Aug. 1866, C. V. 104.)

35. Gedeputeerde Staten kunnen ook ambtshalve omtrent de beslissing van den raad uitspraak doen.

Zij geven van hun voornemen hiertoe aan den raad berigt binnen acht dagen, nadat hun de beslissing is medegedeeld.

Zij brengen binnen veertien dagen, na dat berigt, hunne uitspraak, met redenen omkleed, ter kennis van den raad en van den niet-toegelatene.

36. De raad, of de niet-toegelatene, die in de uitspraak van Gedeputeerde Staten niet berust, kan, gedurende veertien dagen, te rekenen van de dagteekening dier uitspraak, hiervan bij Ons in beroep komen.

37. Onze beslissing zoo spoedig mogelijk, nadat het beroep is gedaan, bij een met redenen omkleed besluit te nemen, wordt aan Gedeputeerde Staten gezonden, die voor de uitvoering zorgen.

38. De nieuw inkomende leden aanvaarden hunne betrekking niet, alvorens de in art. 33 en art. 35, tweede zinsnede, bepaalde tijd verstreken, of, is de zaak bij Gedeputeerde Staten of bij Ons ahangig, door Gedeputeerde Staten of door Ons hunne toelating bevolen zij.

Ter vervulling der plaatsen van hen, die niet als leden van den raad zijn toegelaten, wordt, zoo in de beslissing van den raad niet is berust, geene nieuwe verkiezing bevolen, alvorens de zaak bij eind-uitspraak zij afgedaan.

39. Bij het aanvaarden hunner betrekking, wordt door de leden van den raad, in de vergadering, in handen van den voorzitter, door ieder op de

(36) Vernietiging van een besluit, waaruit blijkt dat op de stembriefjes niet de juiste voorletters van den persoon zijn aangegeven, al mogte kunnen worden bevroed, dat hij de aangeduide zou kunnen zijn. Besluit van 3 Dec. 1861, C. V. 219.)

(38) Altijd moet er eene nieuwe verkiezing plaats hebben, in geval tot het niet toelaten van een als benoemd beschouwd raadslid eener gemeente wordt besloten. (Besl. v. 21 Nov. 1861, C. V. 212, van 19 Oct. 1863, C. V. 188.)

(39) Van deze eedsaflegging behoeft geen proces-verbaal opgemaakt te worden. (Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 13 October 1851, C. V. *Suppl.* 28.)

wijze zijner godsdienstige gezindheid, de volgende eed of belofte afgelegd:

„Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet en „aan de wetten des Rijks, en dat ik de belangen „der gemeente, met al mijn vermogen, „zal voorstaan en bevorderen.

„Zoo waarlijk helpe mij God almachtig!” („Dat „beloof ik!”)

Zij worden hiertoe niet toegelaten, dan na den in art. 83 der Grondwet bedoelden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd.

§ 2. *Van het houden en de orde der vergadering.*

40. De raad vergadert jaarlijks ten minste zes malen, en voorts zoo dikwijls de burgemeester of burgemeester en wethouders het noodig oordeelen, of het in gemeenten beneden de 20,000 zielen door drie, in de overige gemeenten door een vijfde der leden schriftelijk, met opgave van redenen, wordt gevraagd.

41. De vergadering wordt belegd door den burgemeester, die zorgt, dat elk lid schriftelijk daartoe opgeroepen, en het beleggen te gelijk ter openbare kennis gebragt worde.

42. De oproepingsbriefjes worden, spoedeisende gevallen uitgezonderd, ten minste tweemaal vier en twintig uren vóór het houden der vergadering, aan de leden van den raad bezorgd. Zij vermelden, zooveel mogelijk, de zaken waarvoor de vergadering is belegd.

De raad kan steeds, behoudens de slotbepaling van art. 49, over andere zaken beraadslagen en besluiten.

43. De vergadering wordt in het openbaar gehouden.

De deuren worden gesloten, wanneer het, in gemeenten beneden de 20,000 zielen door drie,

(40) Zie de laatste aantekening op art 3.

(42) Voorstellen aan den raad behoeven niet noodwendig op de oproepingsbriefjes vermeld te worden. De burgemeester, ofschoon geen lid van den raad, kan, even als al de leden van den raad, voorstellen doen. (Besluit van 25 Nov. 1855, C. V. 114.)

(43) Zie de laatste aantekening op art. 3.

in de overige gemeenten door een vijfde der aanwezige leden wordt gevorderd, of de voorzitter het noodig keurt.

De vergadering beslist, of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Over de punten, in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook een besluit worden genomen.

De raad kan omtrent het in besloten vergadering behandelde aan allen, die daarbij tegenwoordig waren, de geheimhouding opleggen. Deze wordt in acht genomen tot dat de raad haar opheft.

44. In eene besloten vergadering kan niet beraadslaagd, noch een besluit genomen worden over:

- a. de toelating van nieuw benoemde leden;
- b. de plaatselijke begrooting en rekening;
- c. het doen van uitgaven, op die begrooting niet voorkomende, of de daaruit uitgetrokkene posten te boven gaande;
- d. het aanwijzen der middelen tot dekking van zoodanige uitgaven;
- e. het invoeren, wijzigen of afschaffen van plaatselijke belastingen;
- f. het aangaan van geldleeningen;
- g. het geheel of gedeeltelijk vervreemden en het bezwaren van de eigendommen der gemeente;
- h. het onderhands verhuren, verpachten of in gebruik geven van gemeente-eigendommen;
- i. het onderhands aanbesteden van werken of leverantiën;
- k. het aanleggen en opheffen van inrigtingen van openbaar nut.

Het voorschrift van dit artikel belet niet, dat ten allen tijde, wanneer de handhaving der orde zulks mogt vorderen, de voorzitter van de bij art. 66 tweede zinsnede bedoelde bevoegdheid kunne gebruik maken.

45. De leden stemmen elk volgens eed en geweten, zonder last van of ruggespaak met hen, die benoemen.

46. Zij onthouden zich van medestemmen over

(44) De toepassing van den *hoofdelijken omslag* op de bijzondere personen behoeft niet in *openbare vergadering* te geschieden. (Memorie van Beantwoording.)

(46) Ook *benoemingen* zijn onder de *zaken*, in

de zaken, die hen, hunne echtgenooten, of hunne bloed- of aanverwanten, tot den derden graad ingesloten, persoonlijk aangaan, of waarin zij als gelastigden zijn betrokken.

47. Zij zijn niet geregteijk vervolgbaar wegens de stem of meening door hen in de vergadering geuit.

dit artikel bedoeld, begrepen. Zoo lang echter de raad eene vrije keuze kan doen is de bepaling van dit artikel niet toepasselijk, al waren ook onder de aanbevolenen of sollicitanten een raads-lid of iemand, die aan een of meer leden van den raad tot in den derden graad van bloed- of aanverwantschap bestaat. (Dispositie v. d. Min. v. Binnel. Zaken van 13 Dec. 1851, B. 719, C. V. *Suppl.* 36.)

De wet heeft hier blijkbaar alleen die zaken op het oog, welke de raadsleden of hunne naastbestaanden in hun *persoon* betreffen. Onderwerpen, die hen slechts, uithoofde van een of ander ambt, dat zij bekleeden, aangaan, vallen dus hier buiten. (Missive van den Min. v. Binn. Zaken van 8 Julij 1852, C. V. 138, en van 23 Maart 1855.)

Het persoonlijk belang, waarop art. 46 doelt, kan niet geacht worden te bestaan bij eene vrije keuze ter benoeming tot eenige betrekking, als wanneer het geheel onzeker is, wie voor die betrekking in aanmerking zal komen. Bij eene herstemming over twee of meer leden van den raad moeten zich echter deze en hunne bloed- en aanverwanten bij het art. aangewezen aan de stemming onthouden. (Besluit van 15 November 1856, C. V. 129; 2 Dec. 1863, C. V. 208.)

Meentegeregtigden, in het genot der inkomsten van de meente, onthouden zich als leden van den raad van de medestemming over het beheer van het fonds. (Besl. van 25 Dec. 1854, C. V. 175.)

Bij de beslissing over bezwaren tegen hoofdelijke omslagen is het voorschrift van art. 46 van toepassing. (Besluit van 18 Julij 1856, C. V. 114.)

Het mede stemmen over zaken, een vennootschap betreffende, door hen, die daarin aandeelhouders zijn, is geoorloofd. (Missive v. d. Min. v. Binn. Zaken van 13 Julij 1858, C. V. *Suppl.* 87, B. v. 1859, bl. 930.)

Het mede stemmen van een lid van den raad ter benoeming van een gemeentehuis-houder, om welke betrekking door dat raadslid aanzoek was gedaan, was stemmen over persoonlijk belang. (Vernietiging van een besluit bij dat van den 10 Julij 1861, C. V. 126.)

(47) Zie arrest van den Hoogen Raad der Nederl. van 1 Maart 1854, C. V. 31, waarbij is ver-

48. De raad mag niet beraadslagen of besluiten, zoo niet de grootste helft van het bij art. 4 bepaald getal leden tegenwoordig is.

49. Wanneer het in het vorig artikel vereischt getal leden niet is opgekomen, wordt eene nieuwe vergadering belegd, op de in art. 42 voorgeschreven wijze. Evenwel behoeven er slechts vier en twintig uren tusschen de rondzending der oproepingsbriefjes en het uur der vergadering te verloopen.

Wanneer ook dan het vereischt getal niet is opgekomen, geschiedt het beleggen der vergadering andermaal op dezelfde wijze, met aanhaling in de oproepingsbriefjes der bepalingen van dit artikel.

In deze laatste vergadering beraadslagen en

staan, dat de leden van den gemeenteraad niet geregteijk vervolgbaar zijn wegens *geuite gezegden*, die een deel hebben uitgemaakt van hunne stem of meening, in de vergadering van den gemeenteraad uitgebragt over een in dien raad in beraadslaging zijnde onderwerp en het arrest van 13 Mei 1861 en 30 Julij 1861, W. v. 't R. 2274 en 2297, houdende dat de woorden "*stem en meening*" alleen doelen op de in eene vergadering behandelde onderwerpen, niet op woordenwisselingen, welke geheel vreemd daaraan, door eenige leden worden gehouden. Zie ook het arrest van den Hoogen Raad van 28 Junij 1865, W. v. 't R. 2705, alsmede het vonnis der arr. regtb. te Arnheim, van 10 November 1868, W. v. 't R. 3061.

(48) Bij benoemingen worden alleen de raadsleden, die hunne stembriefjes hebben ingevuld, geacht als tot het besluit te hebben medegewerkt. Wanneer dit getal kleiner is dan de grootste helft der leden, waaruit de raad bestaat, is er geen wettig besluit genomen. (Besluit van 24 November 1857, C. V. 227.)

Ook geene uitspraken ter toelating van raadsleden mogen met een minder getal dan die grootste helft plaats hebben. (Besluit van 7 Dec. 1857, C. V. 228.)

(49) Zie het besluit van 4 Sept. 1857, C. V. 214, waarbij besluiten door den burgem. van Schoonhoven, als raadslid alleen genomen, in eene derde onvoltallige vergadering, zijn gehandhaafd.

— (2^e lid.) Vernietiging der benoeming van een wethouder, omdat in het oproepingsbriefje voor de derde vergadering ter benoeming van een wethouder de aanhaling der bepalingen van dit art. niet was opgenomen. (Besluit van 27 Nov. 1875, S. 200, C. V. 216.)

besluiten de tegenwoordige leden over de in de oproepingsbriefjes vermelde onderwerpen.

50. Alle besluiten worden door volstreckte meerderheid der stemmende leden opgemaakt.

Bij staking van stemmen, wordt het nemen van een besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

In deze, en evenzoo in eene voltallige vergadering wordt, bij staking van stemmen, het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

51. Ingeval omtrent het benoemen of voordragen van personen de stemmen staken, beslist het lot.

52. Over alle zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd, doch bij het doen van keuzen of voordragten van personen, bij besloten en ongeteekende briefjes.

53. Het reglement van orde, dat de raad voor zijne vergadering vaststelt, wordt aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

54. De raad kan vaste commissiën zijner leden belasten met de voorbereiding van hetgeen, waar-

(50) Bij staking der stemmen, wanneer een of meer leden, op grond van art. 24 bij de beraadslaging niet tegenwoordig mogten zijn, wordt, indien de vergadering overigens voltallig is, het voorstel geacht te zijn verworpen. (Besluit van 3 October 1853, C. V. 88.)

(51) Vernietiging van een besluit, bij hetwelk bij 2^e stemming de stemmen stakende, in plaats van eene benoeming bij loting te doen plaats hebben, de oudste van jaren tot hoofonderwijzer was benoemd. (Besl. v. 12 Jan. 1875, S. 2, C. V. 6.)

— Vernietiging van een besluit, waarbij een wethouder is benoemd als oudste in jaren en niet bij lotsbeslissing. (Besluit van 6 Nov. 1875, S. 184, C. V. 205.)

(52) Zie de aantekeningen bij art. 46.

(54) Bij missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 14 Febr. 1853, C. V. 265, is als de bedoeling der wet verklaard, dat de leden der vaste commissiën door den raad moeten worden benoemd bij *volstreckte meerderheid* van stemmen. Die benoeming moet ook bij *besloten* en *ongeteekende* briefjes plaats hebben. (Besluit van den 5 Febr. 1854, C. V. 28.)

— Eene commissie uit den raad voor het verslag zijner handelingen. Vernietiging van een besluit van den gemeenteraad van Schiedam. (Besluit van 11 Julij 1874, S. 106, C. V. 99.)

over hij heeft te besluiten. Hij benoemt er jaarlijks de voorzitters en leden van en doet hunne namen bekend maken.

Hij kan insgelijks, doch alleen op voordragt van burgemeester en wethouders, aan vaste commissiën zijner leden opgedragen, burgemeester en wethouders in het beheer van bepaalde takken van de huishouding der gemeente bij te staan.

De leden dezer laatste commissiën, waarvan altijd de burgemeester of een der wethouders voorzitter is, worden jaarlijks benoemd door den raad, die hunne namen doet bekend maken.

55. Eene plaatselijke verordening, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, regelt den werkring dier vaste commissiën.

56. Elke commissie dient den raad, burgemeester en wethouders en den burgemeester over de tot haren werkring behorende zaken van berigt en raad.

57. De regelen voor het benoemen van andere commissiën van raadsleden, tot uitvoering van een bijzonderen last, worden bij het reglement van orde voor de vergadering van den raad gesteld.

58. De leden van den raad genieten, waar de raad het bepaalt, voor het bijwonen zijner zittingen een presentiegeld, welks bedrag door Gedeputeerde Staten, nadat de raad is gehoord, wordt vastgesteld.

TITEL III.

Van den burgemeester.

59. De burgemeester wordt door Ons, voor den tijd van zes jaren, benoemd.

60. Hij kan ten allen tijde door Ons worden ontslagen.

(58) Ook de wethouders deelen in het presentiegeld. (Besluit van 15 Junij 1854, C. V. 71.) De burgemeester, lid van den raad zijnde, mag geen presentiegeld genieten. (Besluit van den 5 Febr. 1854, C. V. 28.)

(59) Zie de aantekening bij art. 2.

— Gekozen ter vervanging van een overledene, heeft hij zitting voor 6 jaren. (Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 25 Jan. 1856.) LÉON Regtspr., verv. door VAN EMDEN, 1e deel, bladz. 242.

Ingeval hij met art. 24, dat ook hem geldt, in strijd handelt, (a) of zich aan wangedrag of merkelijke achteloosheid schuldig maakt, kan hij, zoo de zaak geen uitstel lijdt, door Gedeputeerde Staten, die daarvan onmiddellijk aan Ons verslag doen, voor ééne maand worden geschorst.

Schorsing van Onzentwege gaat den tijd van drie maanden niet te boven.

61. Niemand is tot burgemeester benoembaar, dan die Nederlander, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten is, den ouderdom van vijf en twintig jaren heeft vervuld en ingezet is der gemeente.

Van dit laatste voorschrift kan, in het belang de gemeente, worden afgeweken.

62. De betrekking van burgemeester, is, behoudens de bepaling der tweede zinsnede van art. 2, onvereenigbaar met de betrekkingen, die met het lidmaatschap van den raad onvereenigbaar zijn.

Zij is bovendien onvereenigbaar met de betrekking van:

lid der regterlijke magt, uitgenomen de betrekking van een regter-plaatsvervanger.

ambtenaar van het openbaar ministerie of van de griffie bij eenig regterlijk collegie;

(a) Over het ontslag van een burgemeester, benoemd tot eene met dat ambt onvereenigbare betrekking.

In den regel te wachten met het verleenen van tusschentijds gevraagd ontslag tot de benoeming van een opvolger. (Inlichting van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 Junij 1865, C. V. 141.)

(62) Ook op tijdelijke waarneming der in dit artikel genoemde betrekkingen is de onvereenigbaarheid toepasselijk. (Besluit van 12 November 1854, C. V. 155.)

Een geagreëerd klerk ten kantore van een Rijks ontvanger is geen ambtenaar bij 's Rijks directe belastingen. (Missive van den Minister van Binnenl. Zaken van 16 October 1851, en arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden van 20 Mei 1857, W. v. 't R. N°. 1874.) De directeurs van postkantoren zijn te beschouwen als ambtenaren van 's Rijks belastingen. (Missive van den Min. van Binnenl. Z. van 7 April 1852, N°. 232.)

ambtenaar bij het bestuur van 's Rijks directe belastingen; (a)

ambtenaar bij de provinciale griffie;

hoogleeraar of lector bij instellingen van hooger onderwijs;

deurwaarder.

63. De burgemeester kan niet zijn ambtenaar van den waterstaat in werkelijke dienst;

noch ambtenaar bij het bestuur van 's Rijks indirecte belastingen;

noch practiserend geneesheer, heel- of vroedmeester;

noch notaris, zaakwaarnemer of procureur.

Hij kan echter, is het in het belang der gemeente noodig, tot vereeniging van eene of meerdere dier betrekkingen met de zijne, door Ons, de Gedeputeerde Staten gehoord, worden gemagtigd.

64. Het burgemeesterschap ontheft van en is onvereenigbaar met schutterlijke dienst.

65. Alvorens zijne betrekking te aanvaarden, wordt door den burgemeester, op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, in handen van Onzen Commissaris in de provincie dezelfde eed of belofte afgelegd, als in art. 39 is voorgeschreven.

Hij wordt hiertoe niet toegelaten, dan na den in art. 83 der Grondwet bedoelden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd.

66. De burgemeester is voorzitter van den raad, en heeft daarin, zoo hij geen lid is, eene raadgevende stem. Hij neemt daarbij de bepalingen van art. 46 in acht.

Hij zorgt voor de handhaving der orde in die vergadering en is bevoegd, wanneer die orde op eenigerlei wijze door de toehoorders wordt verstoord, hen, die dit doen, of alle toehoorders te doen vertrekken.

67. Hij ontvangt en opent alle aan den raad of aan burgemeester en wethouders gerigte stukken.

(a) Gemagtigden van den ontvanger zijn geene Rijks ambtenaren. (Missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 15 Sept. 1851, C. V. *Suppl.* 25.)

(64) Wel vereenigbaar met de betrekking van auditeur bij den schuttersraad. (Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 24 October 1851, C. V. *Suppl.* 28.)

Hij brengt die terstond ter tafel in de vergadering, waar zij behooren, tenzij die stukken, volgens de orde der vergadering, dadelijk behooren te worden verzonden aan het lid of de leden, meer in het bijzonder met de zaken, waartoe de stukken betrekking hebben, belast.

68. Hij is, in spoedeisende gevallen, bevoegd, het gevorderd voorloopig onderzoek der stukken, alvorens ze ter tafel te brengen, te doen plaats hebben, en geeft daarvan in de eerstkomende vergadering kennis.

Ten behoeve van dit onderzoek, zijn alle aan den raad ondergeschikte ambtenaren en besturen verplicht, hem de gevraagde inlichtingen te verstrekken.

69. Hij teekent alle stukken, die van den raad of van burgemeester en wethouders uitgaan.

70. Als hoofd van den raad en van het collegie

(67) Bij Kon. besluit van 5 Sept. 1854, C. V. 147, is verstaan, dat de raad niet bevoegd is te bepalen, dat de aan burgemeester en wethouders gerigte stukken bij hem zullen worden ter tafel gebracht.

(69) Dit artikel verplicht den burgem. enkel die stukken te teekenen, die van den raad of van burgem. en wethouders uitgaan. Wordt een uittreksel uit de notulen bij besluit van een der collegiën toegezonden, de burgem. zal het dan hebben te teekenen. Wordt het eenvoudig door een belanghebbende gevraagd, de secretaris zal het, gelijk tot nog toe, kunnen teekenen. (Mem. van Beantw.)

Zie ten aanzien der attestatiën de vita van 's Rijks gepensioneerden, lijfrentehouders enz., de circulaire van de algemeene rekenkamer van den 19 April 1852, C. V. 70.

(70) Zie over de aansprakelijkheid van een burgemeester in privé voor handelingen, door hem in zijne hoedanigheid gepleegd, vonnis van de arrondissements-regtbank te Nijmegen van den 13 Dec. 1859, W. v. 't R. 2185.

Over de uitvoering van besluiten door raadsleden, zie vonnis van 4 Mei 1853, C. V. 41.

De uitvoering der verordeningen van den raad is aan het collegie van burgemeester en wethouders opgedragen, zoodat de burgemeester *per se* en uit eigen hoofde tot die uitvoering onbevoegd en de gemeente daarvoor niet aansprakelijk is. (Vonnis der arrondissements-regtbank te Arnhem van 28 Junij 1860, W. v. 't R. 2201.)

Over de aanbesteding van gemeentewerken. (Mis-

van burgemeester en wethouders is hij, behoudens de bepalingen van art. 179a, met de uitvoering hunner besluiten belast.

Het besluit dat, naar zijn oordeel, als strijdig met de wet of het algemeen belang, door Ons kan worden geschorst of vernietigd, brengt hij niet ten uitvoer.

Hij geeft van dit gevoelen binnen vier en twintig uren na het nemen van het besluit, kennis aan het collegie, dat het nam en aan de Gedeputeerde Staten, die daarvan terstond aan Ons verslag doen.

Hij is, indien dertig dagen na de dagteekening zijner kennisgeving aan Gedeputeerde Staten geene schorsing of vernietiging door Ons is bevolen, tot uitvoering verplicht.

71. In alle rechtsgedingen, de gemeente betreffende, treedt hij, namens de gemeente, als eischer of verweerder op, en worden de vonnissen en gewijsden voor of tegen hem uitgesproken en ten uitvoer gelegd. (a)

Dit geschiedt, zoo het geding wordt gevoerd tusschen gemeenten, waarover één persoon burgemeester is, in eene der gemeenten door en

sive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 2 Mei 1862, C. V. 225.)

(a) Arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende dat op straffe van nietigheid, bij eene actie tegen de gemeente, de burgemeester en niet de gemeente zelve moet worden gedagvaard.

Deze exceptie is van *openbare orde*, dien ten gevolge moet zij door den regter ambtshalve worden uitgesproken. 2 Dec. 1864, W. v. 't R. 2648.

(71) M. v. T. Door „rechtsgedingen de gemeente betreffende,” worden zoodanige verstaan, die de gansche gemeente of bijzondere gemeentelijke inrigtingen, welke aan het gemeentebestuur niet alleen ondergeschikt maar als onderdeel daarvan te beschouwen zijn, aangaan. Is eene zelfstandige, in de gemeente bestaande inrigting in een geding gewikkeld, niet de burgemeester, maar het bestuur dier inrigting behoort dan in regten op te komen.

— Aan den burgemeester, in regten optredende voor zijne gemeente, kan worden tegen-
geworpen het gemis van een raadsbesluit, door Gedeputeerde Staten goedgekeurd, waarbij hij tot het voeren van een rechtsgeding wordt gemagtigd. (Vonnis van het kantongerecht te Harlingen van 29 Febr. 1860, W. v. 't R. 2160.)

tegen dengeen, die, volgens art. 77, den burgemeester vervangt.

72. Hij zorgt, dat elk ingezetenen der gemeente, dit vragende, ter secretarie inzage kan nemen en, ten zijnen koste, afschrift kan doen maken van de besluiten van den raad, zoover daaromtrent volgens art. 43, geene geheimhouding is opgelegd.

73. Hij geniet eene jaarwedde, die door Gedeputeerde Staten, nadat de raad is gehoord, onder Onze goedkeuring wordt vastgesteld.

Behalve die jaarwedde, geniet hij, onder welke benaming ook, geenerlei inkomen uit de gemeentekas, dan de wedde van secretaris, zoo hij daartoe is benoemd.

74. Hij heeft zijne vaste woonplaats binnen de gemeente, of, is hij burgemeester van meerdere gemeenten, binnen eene dier gemeenten.

Hiervan kan, is het in het belang der gemeente noodig, door Ons, de Gedeputeerde Staten, die het gevoelen van den raad inwinnen, gehoord, ontheffing worden verleend.

Hij is in de gemeente, waar hij niet met der woon is gevestigd, op vaste, door Gedeputeerde Staten te bepalen, openbaar bekend te maken dagen, ten minste eenmaal in de week, voor de ingezetenen te spreken.

75. Hij behoeft verlof van Onzen Commissaris in de provincie, om langer dan acht dagen, van den Minister van Binnenlandsche Zaken, om langer dan eene maand buiten de gemeente zich op te houden.

(72) Over de verantwoording der gelden voor afschriften, zie missive van 15 Jan. 1852, C. V. 257.

Over het zegel der afschriften, zie missive van 18 Junij 1852, C. V. 279.

Bij missive van 30 Mei 1856, N°. 143, is door den Min. v. Binnenl. Zaken te kennen gegeven, dat afschriften van stukken aan leden van den raad, op hunne aanvraag, afgegeven, op ongezegeld papier kunnen gesteld worden, mits daarop van de bestemming dier afschriften, de uitgifte aan raadsleden, melding worde gemaakt.

(73) Ook geen presentiegeld als lid van den raad. (Besluit van 4 Febr. 1854, C. V. 28.)

Ook geene belooning als ambtenaar van den burgerlijken stand. (Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken, van 6 Oct. 1851, C. V. *Suppl.* 26.)

Dit voorschrift geldt, indien hij burgemeester is van meerdere gemeenten, of de in het vorig artikel bedoelde ontheffing heeft verkregen, ten aanzien zijner woonplaats.

76. Hij draagt de onderscheidingsteeken door Ons te bepalen.

77. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den burgemeester, wordt hij vervangen door den wethouder, die van de aanwezigen de oudste in jaren is, of deze ongesteld zijnde, door den daarop in jaren volgende wethouder.

Indien alle de wethouders ongesteld of afwezig zijn, treedt het oudste lid in jaren van den raad, dat aanwezig is, op. Onze Commissaris in de provincie kan echter de tijdelijke waarneming aan een der andere leden van den raad opdragen.

78. Die, buiten het geval van ongesteldheid van den burgemeester, met de waarneming, gedurende meer dan eene maand, onafgebroken is

(76) Zie over het onderscheidingsteeken het besluit van 16 Nov. 1852, C. V. 193, en de missive van 18 Nov. 1852, C. V. 194; over het costuum, hetwelk de burgemeester, dit verlangende, kan dragen, het besluit van 24 Febr. 1853, C. V. 21.

— Wanneer feitelijk vaststaat, dat de burgemeester, terwijl hij werkzaam was ter handhaving der orde, drager was van het wettelijk onderscheidingsteeken, en de persoon, die zich tegen hem vergreep, hem bij zijn naam noemde, en omtrent de hoedanigheid, waarin de burgem. handelde, geen onwetenheid beweerde, dan behoeft de regter niet te onderzoeken, of het onderscheidingsteeken wel zichtbaar gedragen was. (Arrest van den Hoogen Raad van 14 Junij 1870, W. v. 't R. 3233.)

(77) Over het waarmerken der repertoires door de secretarissen te houden, voor het geval dat de betrekkingen van burgemeester en secretaris vereenigd worden waargenomen, zie besluit van den Commissaris de Konings in Gelderland van 17 Jan. 1856, C. V. 5.

De verhindering bij de wet bedoeld, waardoor de wethouder tot vervanging van den burgemeester bevoegd wordt, moet geacht worden aanwezig te zijn, wanneer een wethouder met der daad optreedt, immers zoolang het tegendeel niet blijkt. (Arrest v. d. Hoogen Raad van 22 Febr. 1853, Regtspraak, 44, 86.)

belast geweest, heeft voor dien tijd op de aan de betrekking verbondene jaarwedde aanspraak.

TITEL. IV.

Van de wethouders.

79. De wethouders worden door den raad uit zijn midden benoemd.

In gemeenten van 20,000 zielen en daar beneden zijn twee, in de overige, naar goedvinden van den raad, drie of vier wethouders.

80. Zij worden gekozen voor zes jaren.

De helft treedt om de drie jaren af, met den eersten dingsdag van September.

De aftredenden zijn dadelijk weder verkiesbaar.

81. Het lot bepaalt den tijd waarop elk der wethouders aftreedt.

82. Die, ter vervulling eener buiten den gewonen tijd opengevallen plaats, gekozen is, treedt af op het tijdstip, waarop degeen, in wiens plaats hij is verkozen, moest aftreden.

83. De gewone tijd, ter verkiezing der wethouders, is de eerste dingsdag van September.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen van hen, die op dien dag aftreden.

(79) Zie de laatste aantekening op art. 3.

(80) De wethouder, die als raadslid aftreedt, houdt met die aftreding op wethouder te zijn. (Besluiten van 27 September en 4 October 1853, C. V. 86 en 89.)

(81) Niet de loting der raadsleden bepaalt ook de aftreding als wethouder. De aftreding der wethouders moet afzonderlijk bij het lot geregeld worden. (Besluit van 28 Febr. 1853, C. V. 21.)

(83) Zie over het vóór den eersten dingsdag in September te doen onderzoek der geloofsbrieven van de ten gevolge der periodieke aftreding nieuw benoemde leden van den raad, wanneer bijzondere omstandigheden, als b. v. het gelijktijdig aftreden van de raadsleden en wethouders, dit mogten vorderen, de circulaire van den Commissaris des Konings in Z.-Holland van 15 Aug. 1853, C. V. 61.

Ook in de vermeerdering van het getal wethouders, wanneer die naar de uitkomsten der jongste volkstelling noodig mogt zijn. (Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 8 Maart 1862, C. V. 36, 1 Mei 1862, C. V. 224.)

84. De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag, overlijden, of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen veertien dagen na dat openvallen.

Gaat dit laatste gepaard met het openvallen eener plaats in den raad, dan beginnen de veertien dagen te loopen van den dag, waarop het ter vervulling benoemde lid is toegelaten.

85. De tot wethouder benoemde, die in de vergadering tegenwoordig is, verklaart binnen 24 uren, die niet tegenwoordig is, binnen drie dagen, na ontvangst van het bericht zijner benoeming, of hij die aanneemt.

86. Wanneer eene benoemde zijne benoeming niet aanneemt, geschiedt binnen acht dagen eene nieuwe keuze.

87. Die ophoudt lid van den raad te zijn, houdt tevens op wethouder te wezen.

88. De wethouders kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen ingezonden aan den raad.

Zij blijven niettemin hunne bediening waarnemen, tot dat hunne opvolgers die hebben aanvaard.

89. De wethouders mogen geene der in art. 62 vermelde betrekkingen met de hunne te gelijk bekleeden, met uitzondering van die in de 5^e alinea, genoemd.

Eene der uitgeslotene betrekkingen aannemende, zenden zij terstond hun ontslag in.

(84) In het geval, bedoeld bij de 2^e alinea, kan eerst nadat de nieuwe leden zijn toegelaten de benoeming van een wethouder plaats hebben. (Besluit van 9 Dec. 1855, C. V. 117.)

Vernietiging van een besluit, houdende benoeming van een wethouder, waarbij het bepaalde bij de 2^e alinea niet was in acht genomen. (Besluit van 10 Julij 1861, C. V. 126.)

(88) Bij resolutie van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 7 April 1856, C. V. 44, is aan twee wethouders eener gemeente, die hun ontslag hadden genomen, en die, terwijl al de raadsleden verzochten om voor die betrekking niet in aanmerking te komen, te kennen gegeven, dat art. 88 gebiedend is en zij hunne betrekking moeten blijven waarnemen, tot hunne opvolgers die hebben aanvaard.

Dit nalatende, worden zij door den raad van hunne betrekking vervallen verklaard.

Dit laatste kan insgelijks geschieden, wanneer zij zes achtereenvolgende vergaderingen van burgemeester en wethouders, zonder geldige reden, niet hebben bijgewoond of weigeren de in art. 183 bedoelde inlichtingen aan den raad te geven.

90. De wethouder, die ongesteld, of afwezig, of met de tijdelijke waarneming van het burgemeesterschap belast is, wordt, zoodra noodig, vervangen door een ander lid van den raad, door dezen te benoemen.

Zoodanig lid, buiten het geval van ongesteldheid van den wethouder, gedurende meer dan eene maand onafgebroken met de betrekking belast zijnde, heeft voor dien tijd aanspraak op de jaarwedde en het presentiegeld, daaraan verbonden.

91. De wethouders staan den burgemeester bij in het bestuur der onderscheidene takken van de huishouding der gemeente.

Zij vormen tevens met den burgemeester een collegie.

Op de leden van dit collegie, waarvan de burgemeester voorzitter is, zijn de artt. 46 en 47 van toepassing.

92. Het collegie van burgemeester en wethouders mag niet beraadslagen of besluiten, zoo niet meer dan de helft zijner leden, of, is dit getal oneven, de grootste helft daarvan tegenwoordig is.

Alle besluiten worden bij volstrekte meerderheid van stemmen opgemaakt.

Bij staken van stemmen beslist, zoo het benoemingen of voordragten van personen geldt, het lot, in alle andere zaken de stem van den voorzitter.

93. Het reglement van orde, door het collegie

(89) Zie de aantekening bij art. 62.

(90) Ingevolge missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Januarij 1854, N°. 117, staat het den gemeenteraad vrij om of vooraf een of meer leden uit zijn midden aan te wijzen, die den wethouder, zoodra hij verhinderd wordt zijne functiën waar te nemen, vervangen of wel, om telkens, wanneer die vervanging noodig is, tot eene benoeming over te gaan.

voor zijne vergadering vast te stellen, wordt aan de goedkeuring van den raad onderworpen.

94. Aan de wethouders wordt eene jaarwedde, door Gedeputeerde Staten, nadat de raad is gehoord, onder Onze goedkeuring, vast te stellen, toegelegd. Zij genieten de helft daarvan als vast inkomen.

De overblijvende helften worden bijeengevoegd en om de drie maanden tusschen hen verdeeld, naar gelang van het getal der vergaderingen, door ieder in dien tijd bijgewoond.

Die wegens commissiën, hem als wethouder opgedragen, is afwezig geweest, behoudt zijne aanspraak op het presentiegeld.

Behalve die jaarwedde, genieten de wethouders, onder welken naam ook, geenerlei inkomen uit de gemeentekas, dan hetgeen verbonden is aan eene andere, hun opgedragen openbare gemeentebediening.

TITEL V.

Van den secretaris.

95. De secretaris wordt door den raad, die eene aanbeveling van twee personen, door burgemeester en wethouders in te dienen, ontvangt, benoemd, geschorst of ontslagen.

De burgemeester, tot secretaris benoemd, wordt als zoodanig niet dan met Onze goedkeuring geschorst of ontslagen.

(94) De jaarwedde van de wethouders mag niet door den raad worden vastgesteld. (Besluit van 9 Dec. 1857, C. V. 229.)

De wethouders mogen deelen in het presentiegeld der leden van den raad. (Besluit van den 15 Junij 1854, C. V. 71; missive van den Min. van Binnenlandsche Zaken van 21 Febr. 1856, C. V. 18) Hun mogen voor het doen van schouwen geene vacatiegelden worden toegekend. (Mmissive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Maart 1855, N°. 134.)

(95) Ingevolge missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 3 Jan. 1852, N°. 207, kan de raad, des verkiezende, den secretaris voor een zeker getal jaren benoemen.

Vernietiging van een besluit van den gemeenteraad tot weigering van het ontslag van een secretaris, die in strijd handelt met art. 23 of 24

96. Niemand is tot secretaris benoembaar, dan die Nederlander, meerderjarig en in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten is.

97. De secretaris mag den burgemeester niet in den eersten of tweeden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaan.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw die haar veroorzaakte.

98. Hij mag geene der volgens art. 62 met het burgemeesterschap onvereenigbare betrekkingen te gelijk met zijn ambt bekleeden, uitgenomen die, welke in alinea 5 van dat artikel en in art. 23, *f* en *g* worden vermeld.

De bediening van secretaris is met die van ontvanger derzelfde gemeente onvereenigbaar.

In gemeenten echter van 5000 zielen en daar beneden, kunnen, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, de bedieningen van secretaris en ontvanger door denzelfden persoon worden bekleed, zoo de secretaris geen burgemeester is.

99. Op hen is van toepassing hetgeen bij de tweede en de laatste zinsnede van art. 24 ten aanzien der leden van den raad, en bij de artikelen 63 en 74 ten aanzien van den burgemeester is bepaald.

De regel in art. 63, ten aanzien der bekleeding van ambten bij het bestuur van 's Rijks indirecte

der gemeentewet of eene onvereenigbare betrekking bekleedt. (Besluit van 28 April 1853, C. V. 38.)

Bij missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 12 October 1853, N°. 199, is te kennen gegeven: dat de burgemeester, die voor zich naar de betrekking van secretaris staat, en de wethouder, wiens bloedverwant zich onder de sollicitanten bevindt, zich niet behoeven te onttrekken aan de opmaking der aanbevelingslijst.

Vóór dat het ontslag van den secretaris, die tevens burgemeester is, door den Koning is goedgekeurd, mag de gemeenteraad tot geene benoeming van een' secretaris overgaan. (Besluit van den 25 November 1855, C. V. 114. Vergelijk de aantekeningen op art. 2.)

(98) Wanneer de secretaris niet tevens burgemeester is der gemeente, mag hij niet zijn lid van den raad. (Besluit van 30 October 1852, C. V. 177.)

Zie betrekkelijk alinea 3 de laatste aantekening op art. 3.

belastingen vastgesteld, strekt zich, wat den secretaris betreft, ook over de ambten bij het bestuur van 's Rijks directe belastingen uit.

100. Alvorens zijne bediening te aanvaarden, wordt door hem, op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, in de vergadering van den raad, in handen van den voorzitter, de volgende eed of belofte afgelegd:

„Ik zweer (beloof), dat ik alle de pligten, die
„de wet, regelende de samenstelling, inrigting en
„bevoegdheid der gemeentebesturen en de door
„den raad van vastgestelde of vast te
„stellen instructie aan het ambt van secretaris
„hebben verbonden, eerlijk en vlijtig zal vervullen.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!” („Dat belof ik!”)

Hij wordt hiertoe niet toegelaten, dan na den in art. 83 der Grondwet bedoelden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd.

101. De secretaris is den raad, burgemeester en wethouders, den burgemeester en de commissiën van den raad in alles wat het hun opgedragen bestuur aangaat, behulpzaam.

102. Door hem worden alle de stukken, die van den raad en van burgemeester en wethouders uitgaan, mede-onderteevend.

In de gemeenten, waar de burgemeester tevens met de taak van secretaris is belast, worden die stukken door een der wethouders mede-onderteevend.

103. De instructie van den secretaris wordt door den raad vastgesteld en aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

Hij wordt daarbij inzonderheid ook met de zorg voor het archief, onder toezigt van burgemeester en wethouders, belast.

(99) Over het wonen van den secretaris binnen de gemeente, zie besluit van 10 Jan. 1853, C. V. 4.

(102) Niet de bevelschriften voor uitgaven. (Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 Januarij 1852, C. V. 263.)

Over het mede-onderteekenen der attestatiën de vita enz., zie circ. v. 19 April 1852, C. V. 70.

Bij Z. M. besluit van 29 Nov. 1852, C. V. 299, is de uitgifte van die attestatiën aan den burgemeester opgedragen.

(103) Het archief der gemeente en der secretarie

104. Hij geniet eene jaarwedde, die door Ge-deputeerde Staten, nadat de raad is gehoord, onder Onze goedkeuring, wordt bepaald.

Leges ter secretarie geheven, worden aan de gemeentekas verantwoord.

105. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontsten-tenis van den secretaris, wordt hij vervangen op de wijze, bij het reglement van orde voor de vergadering van den raad te bepalen.

Die buiten het geval van ongesteldheid van den secretaris met de waarneming zijner bediening,

moet binnen de gemeente geplaatst worden, of schoon de secretaris elders woont. (Besluit van den 6 Julij 1855, C. V. 76.)

Volgens missive van 2 Julij 1851, C. V. 268, mogen de registers van den burgerlijken stand en de daartoe behoorende bescheiden, nimmer uit het gemeentehuis vervoerd worden.

De secretarissen mogen geene uittreksels geven uit de registers van den burgerlijken stand. (Missive v. d. Min. v. Justitie van 9 Junij 1852, C. V. 278.)

Ook geene extracten uit de kadastrale stukken. (Missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 26 April 1856, C. V. 47.)

De secretaris is niet verplicht te zorgen voor de registratie van acten niet door hem of te zijnen overstaan opgemaakt. (Arrest van den Hoogen Raad van 7 Nov. 1862, W. v. 't R. 2429.)

(104) Voor werkzaamheden, welke de secretaris verplicht is te verrigten, kunnen hem buiten zijne jaarwedde door den raad geene voordeelen worden toegekend. (Missive v. d. Min. Binnenl. Zaken van 19 Februarij 1855, N°. 273.)

Hem kan ook geene gratificatie worden toege-kend. (Besluit van 7 Februarij 1862, C. V. 25.)

Omtrent de verantwoording der leges voor *af-schriften* van — of extracten uit acten van den *burgerlijken stand*, zie men de missive van den Min. v. Binnenl. Zaken v. 15 Jan. 1852, C. V. 257.

Ten aanzien der leges voor *verlotingen*, zie men het Koninkl. besluit van 2 Jan. 1852, C. V. 1.

Het heffen van leges moet zonder onderscheid beschouwd worden als *plaatselijke belasting*, en kan dus niet anders geschieden dan op grond van een door den Koning goedgekeurd besluit van den raad, art. 232 der gemeentewet. (Besluit van 28 Junij 1852, C. V. 131; missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 25 Fe-bruarij 1852, C. V. 266.)

Onder de voordragten tot heffing van leges, zie de missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 31 Mei 1852, C. V. 275.

gedurende meer dan eene maand, onafgebroken is belast geweest, heeft voor dien tijd op de daaraan verbondene jaarwedde aanspraak.

TITEL VI.

Van den ontvanger.

106. De ontvanger wordt door den raad, die eene aanbeveling van twee personen, door burgemeester en wethouders in te dienen, ontvangt, benoemd, geschorst of ontslagen.

107. Op hem is van toepassing hetgeen bij de artt. 96—98, 103 en 104 ten aanzien van den secretaris, bij de tweede en laatste zinsnede van art. 24 ten aanzien der leden van den raad, en bij de artt. 63 en 74 ten aanzien van den burgemeester is bepaald.

Het is hem echter niet verboden ambtenaar bij het bestuur van 's Rijks belastingen te wezen.

108. Alvorens zijne betrekking te aanvaarden, wordt door hem op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, in de vergadering van den raad, in handen van den voorzitter, de volgende eed of belofte afgelegd:

„Ik zweer (beloof), dat ik alle de pligten, die
„de wet, regelende de samenstelling, inrigting
„en bevoegdheid der gemeentebesturen en de door
„den raad van vastgestelde of vast te
„stellen instructie aan het ambt van ontvanger
„hebben verbonden, eerlijk en vlijtig zal vervullen.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!” („Dat
„beloof ik!”)

Hij wordt hiertoe niet toegelaten, dan na den in art. 83 der Grondwet bedoelden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd.

109. De ontvanger stelt voldoende zakelijken

(105) De tijdelijke vervanging van den secretaris kan niet door een lid van den raad geschieden. (Besluit van 12 Nov. 1854, C. V. 155 en 15 Jan. 1855, C. V. 8.)

(107) Bij besluit van 28 Aug. 1854, C. V. 115, is uitgemaakt, dat het toekennen eener procentsgewijze belooning voor ontvangsten niet in den geest der gemeentewet is.

borgtogt, ter waarde van ten minste een tiende van den ontvang, doch van niet minder dan f100.

Het bedrag van den ontvang wordt berekend naar het gemiddeld bedrag der inkomsten van de gemeente gedurende de laatste vijfjaren, na aftrek van het genotene uit geldleeningen, teruggaven van voorschotten en verkooping van gemeenteeigendommen.

De borgtogt kan, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, beneden het tiende worden gesteld in gemeenten, waar de ontvanger verplicht is jaarlijks geregeld meermalen te storten.

In gemeenten, waar de geringheid van ontvangst en belooning eene afwijking van den regel schijnt te eischen, kan, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, met persoonlijken borgtogt genoeg worden genomen.

110. Vóór de benoeming van den ontvanger, wordt de aard en het bedrag van zijn borgtogt door den raad bepaald.

De ontvanger aanvaardt zijn ambt niet dan na het stellen van zijn borgtogt.

111. De eens gestelde borgtogt wordt, bij aanmerkelijke verhooging of verlaging der inkomsten van de gemeente, naar den regel van art. 109, door den raad verhoogd of verlaagd.

(109) Herbenoemde ontvangers moeten hunnen vroeger gestelden borgtogt vernieuwen. (Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Julij 1857, C. V. 180, zie ook de aantekening op art. 110.)

(110) Vóór iedere benoeming van een' gemeenteontvanger, moet het bedrag van den door hem te stellen borgtogt geregeld worden. Die borgtogt kan niet doorlopende zijn. (Besluit van 28 Aug. 1854, C. V. 115; zie ook de resolutie van Gedeputeerde Staten van Drenthe, van 3 Dec. 1851, B. 688.)

Door Gedeputeerde Staten van Overijssel is, bij besluit van 22 Maart 1855, C. V. 19, de aandacht der gemeentebesturen gevestigd op het aanwezig zijn van aanzienlijke sommen in de gemeente-kassen, en het bewaren van hetgeen boven het bedrag van den borgtogt van den ontvanger aanwezig is in eene ijzeren brandkast met drie verschillende sloten, van welke één sleutel bij den burgemeester, één bij een' wethouder en één bij den ontvanger berust.

De ontvanger, die binnen den door den raad bepaalden tijd, de verhooging van zijn borgtogt niet heeft gesteld, wordt beschouwd zijn ontslag te hebben gevraagd.

112. De acte van borgtogt wordt ten koste van den ontvanger, voor een notaris verleden.

Zij is alleen aan het vast registratie-regt onderworpen.

113. De ontvanger is belast met de invordering van alle de inkomsten en ontvangsten der gemeente en zorgt dat die behoorlijk geschiede.

114. Door hem geschieden alle betalingen uit de gemeentekas.

Hij betaalt, behalve in het geval, vermeld in art. 225, niet dan op bevelschriften, die hetgeen te betalen is en den post der begrooting, waaruit de betaling moet geschieden, vermelden, en op de wijze, in art. 224 voorgeschreven, geteekend zijn.

115. Hij doet van de door hem van de gemeente gedane ontvangsten en uitgaven jaarlijks rekening aan burgemeester en wethouders.

De rekening wordt ingerigt overeenkomstig met de te dien aanzien, door Gedeputeerde Staten, onder Onze goedkeuring, te geven voorschriften.

(111) Bij het overschrijven van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, die als borgstelling zijn verbonden, is het noodig dat ook de acte van borgstelling worde aangevuld, opdat, bij mogelijk te kort, geene moeilijkheden ontstaan kunnen wegens den verkoop dier inschrijvingen, als waartoe wel aanvankelijk door den borgsteller, maar niet door den nieuwen houder der rekening op het grootboek magtiging verleend was. (Prov. blad v. Z.-Holland, N°. 133 van 1851.)

(112) Bij die acte moet aan het gemeente-bestuur de magt worden gegeven des noodig tot verkoop en overschrijving van de voor borgtogt verbonden som. (Prov. blad van Z.-Holland van 1857, N°. 78.)

(113) De ontvanger teekent mede alle stukken, wegens betaling uit 's Rijks schatkist of door andere gemeentebesturen, die door den burgemeester voor voldaan zijn geteekend, beide met *eigenhandige* vermelding hunner qualiteiten. (Resolutiën van den Minister van Financiën van den 26 December 1851, B. 787 en 27 Januarij 1864.)

(115) Die rekening als opgemaakt door een openbaren ambtenaar als zoodanig, en betreffende

116. De ontvanger geeft aan burgemeester en wethouders, zoo dikwijls zij het vorderen, inzage in boeken en kas.

Gedeputeerde Staten kunnen, zulks noodig achtende, opneeming der kas van hunnentwege gelasten.

117. Ontvanger van meer dan eene gemeente zijnde, is hij verplicht op vaste, door burgemeester en wethouders te bepalen, openbaar bekend te maken dagen, zich in elke dier gemeenten, tot het doen van ontvangsten en uitgaven te begeven.

118. Bij schorsing, ontslag of overlijden van den ontvanger, worden door burgemeester en wethouders zijne boeken gesloten, zijne kas opgenomen en die boeken en kas, tot dat in de dienst is voorzien, bewaard.

Burgemeester en wethouders maken van het, bij dit sluiten en opnemen bevondene, proces-verbaal op.

119. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den ontvanger, wordt hij vervangen op de wijze, bij zijne instructie te bepalen.

Die buiten het geval van ongesteldheid van den ontvanger, met de waarneming zijner bediening, gedurende meer dan eene maand, onafgebroken is belast geweest, heeft voor dien tijd op de daaraan verbondene jaarwedde aanspraak.

TWEEDE AFDEELING.

Van de bevoegdheid der gemeente-besturen.

TITEL I.

Algemeene bepalingen.

120. De gemeente-besturen kunnen de belangen hunner gemeenten en van hare ingezetenen bij

de in zijne openbare betrekking gedane verrigtingen, wordt als eene authentieke acte beschouwd. (Arrest van den Hoogen Raad van 17 Maart 1871, W. v. 't R. 3312.)

— Omtrent de inrigting der rekening zijn door de Gedep. Staten der verschillende provinciën voorschriften gegeven, die door Z. M. den Koning zijn goedgekeurd.

De rekening behoeft niet op zegel geschreven te worden; wel het besluit tot ontlasting van den ontvanger, dat aan Gedep. Staten wordt ingezonden. (Missive v. d. Min. v. Binnenl. Zaken van 24 Augustus 1853, N°. 133, B. 387.)

Ons, bij de Staten-Generaal en bij de Staten der provincie, waartoe zij behooren, voorstaan.

121. Besturen van twee of meer gemeenten kunnen gemeenschappelijke zaken, belangen, inrigtingen of werken, na magtiging en onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, regelen.

De magtiging en goedkeuring kunnen, indien de Gedeputeerde Staten ze weigeren, door de besturen aan Ons worden gevraagd.

Wanneer de gemeenten in verschillende provinciën liggen, vragen de Gedeputeerde Staten dier provinciën, alvorens de bedoelde magtiging te verleenen, Onze goedkeuring.

(120) Adressen enz. van plaatselijke besturen, waterschappen en alle andere openbare collegiën en autoriteiten, geene andere strekking hebbende dan om, afgescheiden van gunst, voorregt of individueel belang, de hun toevertrouwde algemeene belangen van het collegie voor te staan, uit de wederzijdsche betrekkingen der staatsmagten of autoriteiten voortvloeiende, kunnen geacht worden te behooren tot de stukken, welke bij artikel 27 A N°. 3 der wet van 3 Oct. 1843 van het zegelregt zijn vrijgesteld. (Missive van den Min. van Financiën, van 8 Nov. 1850, van Binnenl. Zaken, van 11 Nov. 1850, C. V. 185.)

(121) M. v. T. Met betrekking tot de gezamenlijke regeling van zaken of belangen, die twee of meer gemeenten gemeenschappelijk aangaan, behooren, naar de meening van het gouvernement, gelijksoortige bepalingen te gelden, als in de artt. 96 en 97 der provinciale wet zijn vervat. Beheer van hetgeen buiten den kring der huishouding van de gemeente ligt, kan aan het gemeente-bestuur niet, dan onder goedkeuring van een hooger gezag, worden overgelaten.

Voor het geval van weigering van de zijde van Gedeputeerde Staten schijnt het noodig te bepalen, dat de kroon kunne beslissen. Zweeg de wet op dit punt, de kroon zou dan wel het besluit van Gedeputeerde Staten tot weigering kunnen vernietigen, maar, bleef dat collegie in zijne weigering volharden, de zaak niet tot afdoening kunnen brengen.

Daar Gedeputeerde Staten, naar aanleiding van art. 97 der provinciale wet, om buiten hunne provincie eenige werking uit te oefenen, de Koninklijke magtiging en goedkeuring behoeven, is het regelmatig, die goedkeuring te vorderen, ingeval twee of meer, in verschillende provinciën gelegen

122. De kosten uit de in het vorig artikel bedoelde regeling voortvloeiende, worden door de kassen der betrokken gemeenten, naar het belang dat elk er bij heeft, gedragen.

Op de daarover gerezen geschillen zijn de artt. 147 en 161 der provinciale wet van toepassing.

123. De gemeente-besturen hebben het regt, de ter uitoefening hunner bevoegdheid noodige inlichtingen, hetzij door eene commissie uit hun midden te doen inwinnen, hetzij schriftelijk van alle aan hen ondergeschikte ambtenaren en besturen te vorderen.

Indien deze ambtenaren of besturen, na twee malen daartoe te zijn aangeschreven geweest, de inlichtingen terughouden, kunnen deze, na het verstrijken van den te stellen termijn, worden

gemeenten, gemeenschappelijke aangelegenheden hebben te behandelen.

— Een besluit van den gemeenteraad, dat uitvoering geeft aan eene regeling van een gemeenschappelijk belang van twee gemeenten, die nog niet op de bij art. 121 vereischte wijze tot stand gekomen en door hoogere autoriteit goedgekeurd is, wordt als in strijd met de wet beschouwd. (Besluit van 16 Sept. 1860, S. 58.)

Reglementen voor beurtveren door twee of meer gemeentebesturen gezamenlijk vastgesteld, behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten. (Missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 25 Augustus 1861, N°. 250.)

Geene gemeenschappelijk geregelde zaken enz. kunnen *eenzijdig* worden gewijzigd of opgeheven. Daartoe kan alleen met gemeenschappelijk overleg tusschen de betrokken gemeente-besturen en na verkregen magtiging van Gedep. Staten worden overgegaan. (Besluit van 10 April 1856, S. 15, C. V. 45.)

Beschouwingen over de vereenigingen van burgemeesters van 24 Junij 1856, C. V. 103.)

(122) M. v. T. Ten aanzien van de verdeeling der kosten van hetgeen twee of meer gemeenten gemeenschappelijk aangaat, een billijk beginsel in de wet te vestigen, schijnt niet overbodig.

Een geschil over zoodanige kosten zal doorgaans een geschil van bestuur zijn, waarvan de beslissing, volgens art. 132 der Grondwet, aan den Koning behoort. Opdat daaromtrent geen twijfel ontstaan zou, wordt in de laatste zinsnede van het artikel het bepaalde bij art. 147, in verband met art. 161, der provinciale wet, toepasselijk verklaard.

ingewonnen door een of meer leden van het gemeente-bestuur, onder persoonlijke aansprakelijkheid der ambtenaren en leden van besturen, welke tot de vertraging hebben medegewerkt, voor de kosten.

124. Over alle zaken, de gemeente betreffende, dienen de gemeente-besturen van berigt en raad aan het departement van Binnenlandsche Zaken, aan de overige departementen van algemeen bestuur, aan Onzen Commissaris in de provincie, aan de Staten en aan de Gedeputeerde Staten.

125. De gemeente-besturen gedragen zich naar hetgeen in geschillen van bestuur, tusschen gemeente en gemeente, of tusschen gemeente en provincie gerezen, door Ons wordt beslist.

126. Wanneer ter uitvoering van wetten, van algemeene maatregelen van inwendig bestuur, van Onze daartoe betrekkelijke bevelen en van provinciale reglementen en verordeningen door het gemeente-bestuur moet worden melegewerkt, geschiedt dit door burgemeester en wethouders.

Vorderen de wetten, maatregelen, bevelen, re-

(124) *Gemeente-besturen* is het door de Grondwet gebezigde woord, dat de wetgever, zoo dikwijls er van het bestuur der gemeente in onbepaalden zin sprake is, niet kan nalaten insgelijks te gebruiken. Het duidt dan eens den raad, dikwerf het collegie van burg. en weth., soms de burgemeester alleen aan. Maar *wie* er door wordt aangeduid, daaromtrent laat de wet nergens twijfel bestaan. Geldt het de uitvoering van wetten, algemeene maatregelen van bestuur of provinciale verordeningen, dan beteekent, krachtens art. 126 dezer wet, *gemeente-bestuur* het collegie van burg. en weth., zoolang de medewerking van den raad niet bepaaldelijk is gevorderd. Komt het aan op de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente, dan is het, volgens art. 134, de raad, die door het woord bedoeld wordt, wanneer niet uitdrukkelijk het collegie van burgem. en weth., of de burgemeester alleen is genoemd. Wordt op grond van art. 124 van het bestuur eener gemeente berigt en raad gevraagd en dit niet in het bijzonder van den raad gevorderd, dan hebben, volgens de 5^e zinsnede van art. 179, burgem. en weth. te antwoorden. (M. v. A.)

(125) Zie de wet van 21 Dec. 1861, S. 129, en het Koninklijk besluit van 4 Sept. 1862, S. 174.

glementen of verordeningen eene bepaalde medewerking van den raad en wordt die door dezen geweigerd, dan voorzien burgemeester en wethouders daarin.

127. Wanneer burgemeester en wethouders niet of niet behoorlijk voor de hun bij het vorig artikel opgedragen uitvoering zorgen, kan Onze Commissaris in de provincie, ten koste der nalatigen, in die uitvoering voorzien.

128. Tot vereeniging of splitsing van gemeenten wordt niet overgegaan dan nadat de bepalingen der artt. 129—132 zijn in acht genomen.

129. De wijze en voorwaarden der vereeniging of splitsing worden, nadat burgemeester en wet-

(126) M. v. T. In dit artikel is de bepaling van art. 98 van het stedelijke reglement gewijzigd overgenomen.

Ter uitvoering van hetgeen de wet, of het algemeen of provinciaal bestuur verordend heeft, is veelal de medewerking der gemeente-besturen noodig. Het is der Regering voorgekomen, dat die medewerking van zelf behoort plaats te vinden, ook zonder dat zij telkens door het hooger bestuur wordt bevolen. Draagt de wetgever de zorg daarvoor in den regel aan burgemeester en wethouders op, hij kiest dan den besten weg en handelt in overeenstemming met het bij art. 151 der provinciale wet aangenomen stelsel.

In sommige gevallen vordert de wet de bepaalde medewerking van den raad. De kieswet b. v. wil de twee leden van elk bureau van stemopneming door hem benoemd hebben. Nu kan het gebeuren, dat de raad die medewerking niet verleent. Er zal dan stremming of verwarring van zaken ontstaan, tenzij eene andere magt worde aangewezen, tot handelen bevoegd.

— Bij arrest van den Hoogen Raad van den 20 Januarij 1854 is beslist, dat dit artikel niet van toepassing is op de benoeming van makelaars. Die benoeming moet door den gemeenteraad geschieden. (Missive v. d. Min. v. Binnenl. Zaken van 8 Febr. 1845, C. V. 211.)

Over het schorsen van het gebruik van stoomwerktuigen, waaromtrent een nadeelig verslag door een deskundige wordt uitgebragt. (Zie de missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 22 October 1857, C. V. 222.)

Niet aan den gemeenteraad, maar aan burgem. en weth. behoort de beslissing, bedoeld bij art. 7 der wet van 10 Sept. 1855 (Kerkgenootschappen). (Missive van 6 Febr. 1864, C. V. 20.)

houders der betrokkene gemeenten zijn gehoord, ontworpen door Gedeputeerde Staten, of, zoo de gemeenten in meer dan eene provincie liggen, door eene commissie uit de Gedeputeerde Staten dier provinciën.

130. Hierbij wordt in het oog gehouden:

dat in geval van vereeniging eener gemeente of van een deel daarvan met eene of meer andere gemeenten de bezittingen en lasten van die gemeente of van dat deel komen ten voor- en nadeele der vereeniging, tenzij bijzondere omstandigheden eene andere schikking eischen;

dat in geval van splitsing eener gemeente, de openbare gebouwen en werken zoo veel mogelijk het deel, waarin zij gelegen zijn, volgen;

dat de vruchten, welke de ingezetenen in natura uit een gemeente-eigendom trekken, aan hen die ze trokken, verblijven.

131. Het ontwerp wordt in elk der betrokkene gemeenten voorgelegd aan het oordeel van den raad en van eene door de kiezers voor den raad ten zelfden getale, als diens leden te kiezen commissie uit de ingezetenen, waarin de burgemeester voorzit.

De leden der commissie worden, op de bij de kieswet bepaalde wijze, buiten de leden van den raad, gekozen en benoemd met de meeste stemmen. Daarbij gelden de bepalingen der eerste zinsnede van art. 12 en der artikelen 13—15.

132. Het gevoelen van den raad en dat van de commissie worden schriftelijk aan Gedeputeerde Staten uitgebragt en door hen vervolgens met hun advijs aan het departement van Binnenlandsche Zaken ingezonden.

133. Wanneer de wet eene vereeniging of splitsing van gemeenten heeft bevolen, blijven de bestaande plaatselijke verordeningen, ambtenaren en magten in de vereenigde of gesplitste gemeenten

(130) 3^e alinea. Wanneer het niet geldt gemeente-eigendom, waaruit de inwoners van eene voormalige afzonderlijke gemeente, in den zin dezer alinea, vruchten in natura trekken, of dat genot niet uitdrukkelijk bij de wet tot vereeniging der gemeenten is gehandhaafd, hebben de ingezetenen zelve geen regt op dien eigendom. (Besluit van 31 October 1860, S. 65.)

voortduren, tot dat zij door andere volgens de wet zijn vervangen.

De wet, die de vereeniging of splitsing beveelt, verordent de noodige maatregelen ter verkiezing van den nieuwen raad.

TITEL II.

Van de regeling en het bestuur en de huishouding der gemeente.

EERSTE HOOFDSTUK.

Algemeene bepalingen.

134. Aan den raad behoort, met betrekking tot de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente, alle bevoegdheid die niet bij deze of eenige andere wet aan den burgemeester, of aan burgemeester en wethouders is opgedragen.

135. Aan hem behoort het maken van de verordeningen, die in het belang der openbare orde, zedelijkheid en gezondheid worden vereischt en van andere betreffende de huishouding der gemeente.

(133) Voorzieningen ten opzichte van de toepassing der wetten op de registratie, successie enz. bij het vereenigen van gemeenten. (Resol. 21 October 1855 C. V. *Suppl.* 69.)

(134) Volgens de voorschriften der gemeentewet kan het beheer der gemeente-aangelegenheden alleen door den raad, door burgemeester en wethouders en door de in art. 54 bedoelde commissiën, naar de onderscheidingen in de wet zelve opgegeven, worden gevoerd, doch nergens is aan den raad de magt verleend dat beheer gemeenschappelijk met anderen uit te oefenen. (Besluit van 3 Febr. 1858, S. 8, C. V. 33.)

(135) Dit artikel is niet toepasselijk op de regeling van het gebruik van eigendommen, welke de gemeente niet als publiek maar als privaat persoon met anderen bezit. (Besluit van Z. M. van 24 Aug. 1854, S. 112, C. V. 114.)

Ook niet op het toezigt over rivier-waterkeerende sluizen, hetwelk bij een wettig bestaand reglement aan een waterschapsbestuur is opgedragen. (Besluit van Z. M. van 17 Mei 1857, S. 21, C. V. 114.)

De gemeente is niet *civiliter* aansprakelijk voor de handelingen der politie. (Vonnis van de

136. De raad regelt de bezoldigingen van alle plaatselijke ambtenaren en bedienden, zoo ver de regeling niet aan Gedeputeerde Staten is opgedragen; de door die ambtenaren te stellen borgtogten; de geldleeningen en hetgeen verder de geldmiddelen der gemeente aangaat.

Elk besluit tot het doen eener geldleening wijst de middelen aan, waaruit de renten en aflossing der leening zullen worden gevonden.

arrond.-regtbank te 's Hage van 7 April 1847, W. v. 't R. 1842.)

Verbod om zonder vergunning van den gemeenteraad gebouwen aan den openbaren weg uit- of af te breken, overschrijdt de grenzen der politie-bevoegdheid, bij art. 135 den raad gegeven. (Besl. van 31 Maart 1862, C. V. 52.)

Het verbod om zonder vergunning van burgem. en wethouders den openbaren weg tot bergplaats te bezigen, geldt ook omtrent den weg of wal, welke de eigendom van een bijzonder persoon, doch door bestemming ten dienste van het algemeen is, en ondanks de vergunning van dien eigenaar. (Arrest prov. gerechtshof van N.-Holland van den 28 Maart 1866, W. v. 't R. 2811.)

De Minister van Binnenl. Zaken heeft bij missive van 28 Jan. 1866, C. V. 30, gewezen op de onhoudbare bepalingen in politie-verordeningen, dat er worde gebouwd zonder schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders.

De bepaling eener plaatselijke verordening, waarbij *in het belang van den openbaren gezondheidstoestand*, in de gemeente verboden wordt om binnen die gemeente met honden, aan voertuigen gespannen, te rijden, betreft een onderwerp tot de bevoegdheid van den gemeenteraad behorende; en de vraag in hoever de genomen maatregel kan beantwoorden aan, of medewerken tot die bedoeling, is buiten de beoordeeling van den regter, als betreffende de innerlijke waarde der verordening zelve.

Ook de vraag of die verordening met het algemeen belang mogt strijden, is ter beoordeeling aan den Koning verbleven. (Arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden, van 17 Dec. 1867, W. v. 't R. 2971, C. V. 210.)

— De raad is bevoegd het neerwerpen van onreinheden en dergelijke te verbieden op alle openbare plaatsen in de gemeente, en daaronder ook op wallen enz. ook dan zelfs, wanneer die plaatsen aan bijzondere personen in eigendom mogten toebehooren. (Arrest van den Hoogen Raad van 13 Nov. 1866, W. v. 't R. 3120.)

137. De raad besluit tot het koopen, ruilen of vervreemden, het bezwaren of verpanden van gemeente-eigendommen, het treffen van dadingen daaromtrent, en het aanvaarden der aan de gemeente gemaakte legaten of gedane schenkingen.

138. Hij besluit omtrent het verhuren, verpachten of op eenige andere wijze in gebruik geven der gemeente-eigendommen.

139. Hij besluit tot het verleenen der kwijtschelding, die krachtens de wet, of eene overeenkomst, of op gronden van billijkheid toekomt aan de huurders, pachters of bruikers der gemeente-eigendommen, en aan hen, die hebben aangenomen, ten behoeve der gemeente iets te doen of te leveren.

140. Hij maakt in overeenstemming met algemeene of provinciale voorschriften, de noodige verordeningen tot verdeelingen der gemeenten in wijken en tot opmaking van volledige staten der bevolking en hare huizing.

141. Hij beveelt het aanleggen of verbeteren van gemeentewegen, waterleidingen, straten, pleinen, grachten, gebouwen, werken en inrigtingen.

142. Hij kan zich de vaststelling der plannen en voorwaarden van aanbesteding der werken en leverantiën, ten behoeve der gemeente te doen, voorbehouden.

De aanbesteding geschiedt in het openbaar, behoudens de gevallen waarin, om bijzondere redenen, onderhandsche aanbesteding in het belang der gemeente ware.

143. De raad beoordeelt en beslist of van wege de gemeente of voor een harer afdeelingen, die zich in het geval bevindt door artikel 217 omschreven, een regtsgeding zal worden gevoerd.

Bij geschil over burgerlijk regt tusschen zoodanige afdeeling en de gemeente of eene andere afdeeling derzelfde gemeente, onderwerpt de raad

(137—138) Zie de aantekening bij art. 230.

(140) Zie missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 26 Mei 1874, C. V. 72, over de nummering der gebouwen.

(142) De processen-verbaal moeten door de pachters, aannemers enz. en hunne borgen mede onderteekend worden. (16 Julij 1869, C. V. 264.)

de zaak aan Gedeputeerde Staten, en benoemen deze, zoo zij tot het voeren van een geding magtigen, uit de ingezetenen der afdeeling eene commissie, daarmede belast.

Elk ingezetene kan, daartoe volgens art. 194 gemagtigd, ten zijnen laste, namens de gemeente een eisch in regten doen, die volgens zijne meening door den gemeenteraad in het belang der gemeente behoorde te zijn gedaan.

144. De raad besluit tot het instellen, afschaffen of veranderen van jaarmarkten of gewone marktdagen.

145. Hij benoemt en ontslaat alle gemeenteambtenaren en bedienden, wier benoeming niet bij deze wet of de plaatselijke verordeningen aan anderen is opgedragen.

146. Hij laat zich jaarlijks verslag doen van den toestand van alle in de gemeente aanwezige godshuizen, gestichten van weldadigheid, genootschappen en andere instellingen van openbaar nut, die niet Rijks of provinciale instellingen, of

(143) 2^e alinea. Deze alinea is van toepassing als de gemeente tegenover de gemeente-afdeeling *in lite* is, tengevolge eener oproeping in vrijwaring. (Arrest van den Hoogen Raad van den 30 Maart 1858, W. v. 't R. 1944; 8 Febr. 1861, W. v. 't R. 2250.) Zie de aantekening op art. 194 *h*.

(145) De makelaars worden door den raad benoemd. (Arrest van den Hoogen Raad van den 20 Januarij 1853, C. V. 18 en missive van den 8 Febr. 1854, C. V. 211.)

Ambtenaren van den burgerlijken stand zijn *plaatselijke ambtenaren*. (Arrest van het Provinciaal gerechtshof van Zuid-Holland van 5 Junij 1855, W. v. 't R. 1650. Vonnis der arrondissementsrechtbank te Brielle van den 19 April 1855, W. v. 't R. 1637.)

Over de registratie der acten van aanstelling, zie missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 12 Sept. 1856, C. V. 162.

Door de aanstelling van een' ambtenaar tegen eene zekere bezoldiging, is tusschen dezen en het gemeentebestuur geen burgerregtelijk obligo geboren, en het gemeentebestuur kan zoodanige bezoldiging verminderen en zelfs geheel intrekken. (Arrest van den Hoogen Raad van 15 Oct. 1851, W. v. 't R. 2000.)

aan het algemeen of provinciaal bestuur onmiddellijk ondergeschikt zijn.

147. Hij benoemt, zooverre de benoeming niet aan anderen behoort, op de wijze, bij plaatselijke verordeningen te bepalen, de leden en beambten van het bestuur der godshuizen en andere instellingen van liefdadigheid. Hij schorst en ontslaat de door hem benoemden.

148. Zijne goedkeuring wordt vereischt op de begrooting en rekening der godshuizen en andere instellingen van liefdadigheid, die uit de gemeentekas onderstand genieten.

149. De raad benoemt uit zijn midden een of meer personen ter waarneming der betrekkingen van ambtenaar van den burgerlijken stand.

De burgemeester, ofschoon geen lid van den raad, is tot ambtenaar van den burgerlijken stand benoembaar.

(146) M. v. T. Ofschoon het artikel op de weigering van het doen van verslag geene straf stelt, mag niettemin van de bepaling nut worden verwacht. Zij zal het plaatselijk bestuur althans kennis doen verkrijgen van den toestand van die instellingen, wier bestuurders de openbaarheid niet schuwen en de wet naleven, zonder daartoe door bedreiging van boete of gevangenis gedrongen te worden.

(148) M. v. T. De wet op het armbestuur dient te bepalen, welke instellingen van liefdadigheid aan de gemeentebesturen rekenplichtig en van welken aard over het algemeen, het toezigt zal zijn, door de gemeente-overheid over die instellingen te houden.

Hier kan slechts bepaald worden, dat de begrootingen en rekeningen dier instellingen, voor zoover deze rekenplichtig zijn, de goedkeuring van den raad behoeven.

De bepaling, dat deze goedkeuring steeds noodig is, wanneer de instellingen uit de gemeentekas onderstand genieten, eene bepaling, die reeds in art. 75 van het stedelijk reglement opgesloten lag, zal niemand wraken.

De andere bepaling, zoo het schijnt evenmin. Het onderzoek toch der rekening zal, zoo de begrooting boven contrôle is, zonder wezenlijk gevolg blijven.

— Zie art. 19 der wet van 28 Junij 1854, S. 100, C. V. 93.

(149) Bij art. 10 van Z. M. besluit van den 22 December 1849, S. 64, is de ambtenaar van

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de plaatselijke verordeningen.

§ 1. *Van de plaatselijke verordeningen in het algemeen.*

150. De plaatselijke verordeningen, waaronder alle voorschriften en beschikkingen van den raad en van burgemeester en wethouders worden verstaan, treden niet in hetgeen van algemeen Rijks- of provinciaal belang is.

Bij twijfel, of eene verordening dit deed, verbindt zij, tot dat art. 153 is toegepast.

den burgerlijken stand belast met de zorg voor het naauwkeurig bijhouden der bevolkingregisters.

Nimmer mogen de registers van den burgerlijken stand en de daartoe betrekkelijke bescheiden uit het gemeentehuis worden vervoerd. (Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 2 Julij 1851, B. 302)

De betrekking van ambtenaar van den burgerlijken stand is ook dan wanneer daaraan eene geldelijke toelage is verbonden, vereenigbaar met die van het lidmaatschap der regterlijke magt. (Besluit van 8 Julij 1852, C. V. 285.)

Zie verder omtrent den werkkring en de verplichtingen van den ambtenaar van den burgerl. stand, LÉON, Regtspraak, 1e deel, 3e vervolg, door VAN EMDEN, blz. 125, 4e vervolg blz. 81, 5e vervolg blz. 53.

(150) Bij de verordeningen mogen de verplichtingen, bij wetten, algemeene en provinciale verordeningen aan de ingezetenen opgelegd wel herinnerd, doch tegen de overtreding er van geene straf bedreigd worden. (Besluit van 7 Januarij 1853, S. 1, C. V. 3.)

Alleen ten aanzien van hetgeen in verband staat met de handhaving der openbare rust of de bescherming van het leven of de gezondheid der ingezetenen, mag, op grond der wet van den 31 Aug. 1853, S. 83, C. V. 65, bij eene verordening het binnentreden der woningen worden bevolen, ten einde de naleving er van te verzekeren. (Besluit van 20 Julij 1854, S. 106, C. V. 110.)

Het sluiten van sommige poorten gedurende den nacht kan niet bij eene gemeenteverordening bepaald worden. (Besluit van 8 Mei 1852, S. 103, C. V. 100.) In de grensvestingen moet aan den plaatselijken kommandant de bevoegdheid worden gelaten, den tijd van de opening en sluiting der

151. De bepalingen van plaatselijke verorde-

poorten te veranderen. (Besluit van 18 December 1855, S. 179, C. V. 127.)

Eene gemeenteverordening op het uitroeijen der rupseennesten is niet bestaanbaar, omdat daarin bij de wet van 26 Ventose, IVe jaar, is voorzien. (Besluit van 29 Maart 1854, S. 19, C. V. 37.)

Bij eene missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 April 1856, is te kennen gegeven, dat de gemeentebesturen bevoegd zijn over onderwerpen, behoorende tot hunne bevoegdheid, doch waaromtrent reeds bij de wet of bij provinciale reglementen is voorzien, nadere daarmede niet strijdige en daarin niet opgenomene voorzieningen te maken, in verband met de plaatselijke omstandigheden.

Onder de verordeningen bij dit artikel bedoeld behoorren ook de raadsbesluiten tot heffing van schoolgelden, vastgesteld vóór de invoering der wet op het lager onderwijs van den 13 Augustus 1857, S. 103. Bij het verstrijken van den termijn, bij art. 70 dier wet bepaald, vervallen dus die besluiten tot heffing van schoolgelden. (Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 21 April 1860, B. 179.)

Het geven van voorschriften omtrent de inschrijving van matrozen van visschersvaartuigen in de monsterrol enz. behoort niet tot de bevoegdheid van de gemeentebesturen. In het 2^e boek van het Wetboek van Koophandel zijn de regten en verplichtingen uit scheepvaart voortspruitende geregeld. De IVe titel van dat boek bevat voorschriften omtrent het huren van scheepslieden en het opmaken van de monsterrol. (Besluit van 24 September 1860, S. 59.) Zie het artikel *Waterschouten* in het W. v. 't R. van 12 November 1860, N°. 2216.

De zorg voor de bruikbaarheid en veiligheid van wegen en straten is aan burgem. en weth. opgedragen. Tegen het rijden met wagens of karren met honden bespannen, is bij het provinciaal reglement voorzien. Het binnentreden van woningen van ingezetenen, huns ondanks, mag alleen naar de bepalingen der wet van 31 Aug. 1853, dan plaats hebben, wanneer het strekt tot handhaving van de openbare rust en veiligheid of tot bescherming van personen.

Vernietiging der bepalingen eener verordening van den gemeenteraad van Naaldwijk, daarmede in strijd, bij besluit van 24 April 1862, S. 44, C. V. 55.

Vergunning tot oprigting eener bewaarplaats van ongeblaschten kalk. Vrijstelling van de dienst bij de brandweer. Aangifte van en hulp bij brand

ningen, in wier onderwerp door eene wet, een

buiten de gemeente. Vernietiging van die bepalingen in eene verordening op de brandweer voor Nieuw- en St. Joosland. (Besluit van 11 Mei 1862, S. 47, C. V. 73.)

Bepalingen op de instandhouding, bruikbaarheid, vrijheid en veiligheid van de publieke wegen, straten, plantsoenen, pleinen en andere plaatsen tot gemeene dienst van allen bestemd. Vernietiging van bepalingen eener verordening te Brielle, besluit van 27 Mei 1862, S. 56, C. V. 76.

Besluiten van 28 Julij 1862, S. 140 en 141, vernietigende eenige artikelen der verordening van Cadzande en Zuidzande en van de gemeente Biervliet, houdende bepalingen omtrent het gewigt der voertuigen op een grindweg.

Verbod der uitoefening van het beroep van tapper enz. in een gedeelte der gemeente. Vernietiging eener bepaling der verordening van den gemeenteraad van Rossum, besluit van 14 October 1862, S. 184, C. V. 137.

Besluit van 15 Maart 1863, S. 17, C. V. 18, waarbij eenige bepalingen worden vernietigd eener verordening van den gemeenteraad van Heerlen, omtrent de persoonlijke diensten, het toezigt op dienstboden, de bestanddeelen van het brood, het binnentreden van de woningen der ingezetenen, huns ondanks.

Schutgeld voor vee is als belasting te beschouwen. Vernietiging eener verordening van den gemeenteraad van Zevenaar. (Besl. v. 19 Mei 1863, S. 62, C. V. 116; van Nijmegen, 5 Sept. 1863, S. 122, C. V. 170.)

Sluiting der herbergen op bepaalde tijden des avonds. Het binnentreden der woningen van de ingezetenen, huns ondanks, tot onderzoek, is naar de wet van 31 Aug. 1853 niet geoorloofd. (Besl. van 16 Junij 1863, S. 71, C. V. 123.) Ook niet om te onderzoeken of aan jeugdige personen sterke drank wordt verkocht. (Besluit van 5 December 1863, S. 134, C. V. 208.)

Politie-toezigt op de schouwburgen, herbergen, tapperijen enz. Het binnentreden der woningen enz., op grond der wet van 31 Aug. 1853 in herbergen, tapperijen en dergelijken, niet geoorloofd. (Besluit van 27 Junij 1863, S. 120, C. V. 166.)

Bouwen en herstellen van woningen. Besluit van 23 Nov. 1863, S. 132, C. V. 205, waarbij de bepaling in eene verordening van Delft, tot het overleggen van plan en teekening der nieuw op te rigten gebouwen, wordt vernietigd.

Benoeming van hoofdonderwijzer. Vergelijkend examen. Voordragt door burgem. en wethouders van zes personen. Vernietiging van een besluit

algemeenen maatregel van inwendig bestuur of

van den gemeenteraad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude. (Besl. van Z. M. van 20 Junij 1864, S. 80, C. V. 95.)

Begraafplaatsen. Algemeene en bijzondere. Vernietiging van een besluit van den gemeenteraad van Nijmegen. (Besl. van 15 Julij 1864, S. 85, C. V. 101.)

Vernietiging eener bepaling der verordening van den gemeenteraad van Goes, voor de openbare gezondheidscommissie aldaar, betreffende het binnentreden der woningen van de ingezetenen, huns ondanks. (Besluit van Z. M. van 17 Oct. 1866, S. 168, C. V. 173.)

Vernietiging van artikelen in eene politie-verordening der gemeente Stad Almelo, uithoofde daarbij niet is gelet op de door de gemeente loopende traverse van den grooten weg der eerste klasse, welke in onderhoud en beheer bij het Rijk is. (Besluit van Z. M. van 8 November 1867, S. 111, C. V. 187.)

Vernietiging van een gedeelte van een besluit van den gemeenteraad van Vlissingen, waarbij de regenten van het arm-, gast- en weeshuis worden ontslagen van de voogdij over de roomsch-katholieke weezen in de gemeente Vlissingen. (Besluit van 17 April 1873, S. 43, C. V. 47.)

Vernietiging van een gedeelte van een besluit van den gemeenteraad van Voorburg, waarbij was bepaald dat kapitalen ingeschreven in de grootboeken der Nederl. Werkel. Schuld ten name van een opgeheven burgerlijk armbestuur zouden worden ingeschreven ten name der gem. Voorburg. (Besluit van 2 Sept. 1873, S. 125, C. V. 105.)

Vernietiging van een door den raad der gem. Goes vastgestelde verordening voor het burgerlijk armbestuur, waarbij was bepaald, dat geen onderstand verleend wordt aan ouders of voogden, wier inwonende kinderen of pupillen boven de 12 jaren oud, niet zijn lidmaten van eenig kerkgenootschap of geen godsdienstig onderwijs ontvangen. (Besl. van 21 Oct. 1873, S. 140, C. V. 126.)

Vernietiging van een besluit van burgem. en weth. van Overasselt, houdende beslissing over den eigendom eener begraafplaats, in strijd met art. 148, alinea 1 der Grondwet. (Besluit van 6 Maart 1874, S. 24, C. V. 40.)

Vernietiging van een besluit van den gemeenteraad van Schiedam, tot instelling eener commissie uit den raad voor het verslag zijner handelingen. (Besluit van 11 Julij 1874, S. 106, C. V. 99.)

Vernietiging van een besluit van den gemeenteraad van Baflo, bij hetwelk bij 2^e stemming de stemmen stakende, de oudste van jaren tot hoofd-

eene provinciale verordening wordt voorzien, houden van regtswege op te gelden.

onderwijzer is benoemd, in plaats van die benoeming bij loting, zoo als bij art. 51 bepaald, te doen plaats hebben. (Besluit van 12 Jan. 1875, S. 2, C. V. 6.)

Vernietiging van een besl. van B. en W. van Leeuwarden, tot teruggave en afschrijving van hoofdelijken omslag in het hoofdverblijf. (Besluit van 30 Julij 1875, S. 142, C. V. 149.)

Vernietiging van een besluit van Gedeep. Staten van Overijssel, waarbij de goedkeuring was onthouden aan de begrooting van de gemeente Kampen, omdat op die begrooting de jaarwedde van de predikanten der Hervormde gemeente was verhoogt. (Besl. van 7 Julij 1875, S. 132, C. V. 133.)

Vernietiging van een besluit van B. en W. van Groningen, waarbij nadere voorwaarden opgelegd worden voor het gebruik van een stoom-, olie-, cement- en cichoreimolen aldaar. (Besluit van den 28 Jan. 1876, S. 35, C. V. 65.)

Vernietiging van besluiten van den gemeenteraad van Heerjansdam, betreffende de bezoldiging van den hulponderwijzer bij de openbare lagere school aldaar. (Besluit van 26 Febr. 1876, S. 45, C. V. 77.)

Vernietiging van art. 8 der verordening van de gemeente 's Gravendeel, op het bouwen en betrekken van nieuwe, alsmede op het ontruimen van ongeschikte en voor de gezondheid schadelijke woningen. (Geene woningen of gebouwen mogen opgericht worden dan op zoodanige plaatsen, als daartoe door B. en W. geschikt geoordeeld zijn.) (Besl. van 7 Maart 1876, S. 47, C. V. 78.)

Vernietiging van art. 2 van hoofdst III afd. VI van het reglement van politie der gem. Zevenbergen, alsmede art. 4 van afd. II der politie-verordening op de brandweer in die gemeente. (Rijks ambtenaren, die bij brand andere pligten te vervullen hebben.) (Besl. van 12 Maart 1876, S. 52, C. V. 83.)

Vernietiging van besluiten van den gemeenteraad van Alblasterdam, betreffende de aanstelling van hoofdonderwijzers aan de openbare scholen aldaar. (Aanstelling voor één jaar enz.) (Besluit van 8 April 1876, S. 57, C. V. 97.)

Vernietiging van besluiten van Gedeep. Staten van Gelderland, waarbij de gemeenteraden van Doornspijk en Dreumel gemagtigd worden tot betaling van vorderingen over de diensten van 1874 en vroeger. (Besluit van 22 Junij 1876, S. 115, C. V. 147.)

Vernietiging van besluiten van B. en W. van Haarlem, waarbij vergunning wordt verleend tot

152. De plaatselijke verordeningen worden terstond aan Gedeputeerde Staten, wanneer deze daartoe aanvraag doen, medegedeeld.

153. De plaatselijke verordeningen kunnen, zoover zij met de wetten of het algemeen belang

het oprigten van eene stokerij en een zuiveringshuis, nabij de aldaar gevestigde gasfabriek en de aan die vergunning toegevoegde voorwaarden. (Uitbreiding van eene gasfabriek, waartoe bij vroeger Koninklijk besluit vergunning was verleend. Toepassing van art. 14 sub 1°., art. 29 der wet van 2 Julij 1875, S. 95.) (Besluit van den 3 Augustus 1876, S. 167.)

Vernietiging van een besluit van B. en W. van Oudshoorn, waarbij aan A. VERDUYN vergunning was geweigerd tot oprigting van een stoomwerktuig tot het drijven eener grutterij. (Besluit van 21 Augustus 1876, S. 174.)

Zie de aantekening op art. 180.

(151) Zie ten aanzien van bepalingen omtrent het dooden van gevogelte, omtrent het afsteken van vuurwerken, omtrent de aansprakelijkheid van ouders en voogden voor de boeten, waarin minderjarigen of pupillen zijn verwezen, het besluit van 29 December 1851, S. 220, C. V. 255.

De bepaling van art. 151 is ook van toepassing op die maatregelen van bestuur, welke vóór de gemeentewet zijn uitgevaardigd. (Arrest van den Hoogen Raad van 15 Mei 1855, C. V. 45.)

Betrekkelijk overtredingen behorende tot de zoogenaamde petite voirie, zie arrest van den Hoogen Raad van 9 October 1855, W. v. 't R. 1689.

— Volgens arrest van den Hoogen Raad der Nederl. van 29 Dec. 1875, W. v. 't R. 3942, bestaat het geval, bij art. 151 der gemeentewet bedoeld eerst dan, wanneer bij eene latere verordening eens hooger wetgevers wordt voorzien in het onderwerp der bepalingen van eene reeds bestaande plaatselijke verordening.

(152) M. v. T. Het mededeelen der verordeningen aan de Gedeputeerde Staten, dat art. 140 der Grondwet voorschrijft, kan op tweederlei wijze geschieden. Het kan door de gemeente-besturen in voorraad, uit eigen beweging, worden gedaan, of eerst wanneer Gedeputeerde Staten het vragen. Het eerste in alle gevallen, ook met betrekking tot de meest eenvoudige beschikkingen van dagelijksch bestuur te vorderen, schijnt onnoodig en omslagtig. Het wordt daarom over het algemeen enkel ten aanzien der verordeningen, tegen wier overtreding straf is bedreigd, bij art. 167 voorgeschreven.

strijden, door Ons worden geschorst of vernietigd.

154. De schorsing of vernietiging wordt door Ons bevolen bij een met redenen omkleed, in het Staatsblad te plaatsen besluit, dat, in geval van schorsing den duur hiervan bepaalt.

155. Schorsing stuit onmiddellijk de werking der geschorste bepalingen.

Zij kan niet langer duren dan een jaar.

156. Is binnen den voor de schorsing bepaalden tijd de vernietiging der bepalingen door Ons niet uitgesproken, dan worden deze geacht geldig te zijn.

Hiervan geschiedt, zoover het eene afgekondigde verordening betreft, openbare kennisgeving.

157. Bepalingen, die geschorst zijn geweest, kunnen niet op nieuw worden geschorst.

158. Vernietiging van wege strijd met de wet brengt mede vernietiging van alle de gevolgen der vernietigde bepalingen, zoover die nog voor vernietiging vatbaar zijn.

Bij vernietiging van wege strijd met het algemeen belang, kunnen de niet met dat belang strijdige gevolgen in stand blijven.

159. De raad of burgemeester en wethouders

(153) M. v. T. Art. 140 der Grondwet verklaart de Koninklijke bevoegdheid tot schorsing en vernietiging op de plaatselijke, door den raad gemaakte verordeningen van toepassing. Het daar gezegde woord: verordeningen, behoort, naar de Regering meent, in den meest uitgebreiden zin, zoodat het alle regelgevende beschikkingen begrijpt, te worden opgevat. Liet de Grondwet zoodanige opvatting niet toe, zij stelde dan de gemeente-besturen in staat, bij hunne dagelijksche beschikkingen, zonder aan wetten, noch andere hoogere bevelen, gebonden te kunnen worden, louter naar willekeur te werk te gaan. Dit kan de bedoeling niet zijn eener wet, die tegen het plegen van dergelijke handelingen door de provinciale besturen en door de algemeene Rijksregering middelen verordent.

— Zie de aantekeningen op art. 150.

— Onder plaatselijke verordeningen worden verstaan alle voorschriften en beschikkingen van den raad en van burgemeester en wethouders. (Besluit van 16 Julij 1855, S. 106, C. V. 91.)

Zie verder VAN DEINSE, Strafwetten, bl. 79.

zorgen, in geval van geheele of gedeeltelijke schorsing of vernietiging hunner verordeningen, dat aan art. 155 of art. 158 worde voldaan en op nieuw in hetgeen de geschorste of vernietigde bepalingen regelden, voor zooveel noodig is, voorzien.

160. Gedeeltelijke schorsing of vernietiging eener verordening heeft op de geldigheid der in het besluit tot schorsing of vernietiging niet genoemde bepalingen geen invloed.

§ 2. *Van de plaatselijke verordeningen, tegen wier overtreding straf is bedreigd, in het bijzonder.*

De voorschriften van deze § zijn niet van toepassing op de verordeningen op de heffing van *plaatselijke belastingen*, zie arrest van den Hoogen Raad van 14 Januarij 1857 en van 20 Nov. 1860, W. v. 't R. 2236.

Zie omtrent de verordeningen op beurtveren: het besluit van 17 Nov. 1851, C. V. 197; de missive van 17 Mei 1856, C. V. 71; de arresten van den Hoogen Raad van 24 December 1856, W. v. 't R. 1936, en van 28 Jan. 1857, C. V. 9.

161. De raad kan tegen overtreding zijner verordeningen, voor zooveel daartegen bij geene wet, algemeen en maatregel van bestuur of provinciale verordening is voorzien, geldboete van één tot vijf en twintig gulden en gevangenisstraf van één tot drie dagen, te zamen of afzonderlijk, bedreigen.

(161) Zie circulaire van 25 Nov. 1851, om de gemeentebesturen op de hoogte te houden van aanhangige regtsvervolgingen, C. V. 169.

Omtrent het toekennen der bevoegdheid tot het opsporen, constateren en vervolgen der overtredingen; omtrent het opleggen van boeten; omtrent de toekenning van bewijskracht aan processen-verbaal; omtrent de aansprakelijkheid van ouders en meesters voor hunne kinderen en bedienden, zie besluit van 3 Januarij 1852, C. V. 2.

Ingevolge besluit van 17 Jan. 1852, C. V. 4, kunnen de ingezetenen, geene herbergiers of tappers zijnde, niet worden beperkt in hetgeen zij in hunne huizen willen doen uitvoeren, dan voor zoo verre uit hunne handelingen nadeelige gevolgen voor het algemeen te vreezen zijn; gevangenisstraf mag niet in geval van onvermogen tot betaling der boete bedreigd worden.

Bij plaatselijke verordeningen mag wel herin-

162. De strafverordening bepaalt, in welke gevallen de regter bevoegd of verplicht is, het voorwerp van het misdrijf, en hetgeen uit het misdrijf is voortgesproten, gelijk mede de middelen en de werktuigen, die tot het plegen van

nerd worden de verplichting bij eenige wet, algemeen maatregel van bestuur of provinciale verordening opgelegd; doch tegen de niet nakoming er van mag geene straf worden bedreigd. (Besluit van 7 Jan. 1853, C. V. 3.)

Over het binnentreden der woningen van de ingezetenen, hun ondanks, zie de wet van den 31 Augustus 1853, C. V. 65; de besluiten van 20 Julij 1854, C. V. 110; van 18 Jan. 1856, C. V. 5 en 29 November 1856, C. V. 205; 24 April 1862, C. V. 55; 16 Junij 1863, C. V. 123; 5 Dec. 1863, C. V. 208; 27 Junij 1863, C. V. 166; 29 Sept. 1866, C. V. 232; 17 Oct. 1866, C. V. 173.

Niet in strijd met de jagtwet is eene plaatselijke verordening omtrent het *losloopen van honden*. (Arrest van den Hoogen Raad van 4 Junij 1855, W. v. 't R. 1781.)

De strafbedreiging bij een reglement door een gemeenteraad en een kerkeraad gezamenlijk vastgesteld, overeenkomstig art. 5 der wet van den 28 Junij 1854, S. 100, kan niet als geldig worden beschouwd. (Zie arrest van den Hoogen Raad van 1 October 1865, C. V. 170.)

Over de vergunning, te vragen door koffijhuishouders, tappers enz. tot het geven van muziek- of danspartijen, zie het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 7 October 1856, C. V. 279, en over bepalingen ten aanzien van het sluiten en bezoeken van koffijhuizen enz. het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland van 2 Sept. 1856, C. V. 158.

Niet alles wat *straatpolitie* betreft, behoort tot de reglements concernant *la petite voirie*. Zie arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden van 10 Dec. 1856, C. V. 296, alsmede de arresten van 30 Januarij 1855, W. v. 't R. 1769; van 27 Julij 1855, van 17 Dec. 1856, 21 Jan. 1857, W. v. 't R. 1831. Wel het verbod om in de goten, vuil of stankgevend water te werpen enz. (Arrest van 8 April 1856, W. v. 't R. 1862.)

Bij plaatselijke verordening kan niet worden bepaald, dat de overtreder er van in verzekerde bewaring zal worden genomen en gehouden. (Besluit van 11 Dec. 1856, C. V. 206.)

Eene verordening voor meer dan ééne gemeente, door hare besturen gemeenschappelijk gemaakt, en tegen hare overtreding straf bedreigende, moet worden aangemerkt als eene *plaatselijke verorde-*

het misdrijf hebben gediend of bestemd zijn geweest, verbeurd te verklaren of te bevelen, dat, die voor misbruik ongeschikt gemaakt of vernietigd worden.

163. Ingeval de overtreder gedurende het laatste jaar voor gelijke overtreding veroordeeld is, of daarvoor vrijwillig de geldboete heeft betaald, kan de regter geldboete en gevangenisstraf tot het dubbel van het voor elk bedreigd maximum uitspreken.

164. De opbrengst der geldboete en verbeurdverklaring komt ten voordeele der gemeente.

ning, zoodat er niet kan gedacht worden aan eene *provinciale verordening*. (Arrest van den Hoogen Raad van 28 Jan. 1857, W. v. 't R. 1831.)

De wetgevende magt der plaatselijke besturen strekt zich niet uit buiten het grondgebied der gemeente; op de overtredingen buiten dat grondgebied begaan, kan door hen geene straf worden bedreigd. (Besluit van 11 Maart 1857, C. V. 46.)

Het reinigen der straat, als niet te beschouwen zijnde als een deel van het onderhoud derzelve, kan bij plaatselijke verordening aan de ingezetenen worden opgelegd. (Arrest van den Hoogen Raad van 30 Aug. 1859, W. v. 't R. 2096.)

Zie de wet van 22 April 1864, S. 29, C. V. 46, houdende bepalingen voor het geval van wanbetaling van boeten in strafzaken.

(162) Het ligt buiten de bevoegdheid van den gemeenteraad, bepalingen te maken, dat, bij onbekendheid van den overtreder, borgstelling voor de boete gevorderd, en dat bij weigering de wagen of kar, waarmede de overtreding is begaan, in bewaring kan worden genomen. (Besluit van den 3 Jan. 1852, C. V. 2.)

(163) Bij de wet is de verdubbeling van boete en gevangenisstraf aan den regter overgelaten. Geene plaatselijke verordening mag die bepalen. (Besluit van 29 Dec. 1851, C. V. 255.)

De gemeentebesturen kunnen niet bepalen, dat de overtreder, in geval van onvermogen tot betaling, met gevangenisstraf, en bij herhaling met het dubbel van boete of van de gevangenisstraf zal worden gestraft. (Besl. v. 3 Jan. 1852, C. V. 2.)

(164) Alleen door voldoening van het maximum der boete kan de overtreder, ingevolge art. 254 Wetboek van Strafvordering, de vervolging voorkomen. Geene transactie (dading) wordt toegelaten. (Besluit van 26 Julij 1852, C. V. 141.)

Ook dan wanneer de geldboeten de som van 15 francs overtreffen en het maximum in art. 161 der gemeentewet, in verband met art. 163 toe-

165. Bij elke veroordeeling tot geldboete wordt tevens door den regter bepaald, dat, indien daaraan niet is voldaan binnen twee maanden nadat de veroordeelde tot betaling is aangemaand, de geldboete door gevangenisstraf van ten hoogste drie, en bij herhaling, volgens de bepaling van art. 163, van ten hoogste zes dagen zal worden vervangen. (a)

Nogtans, indien behalve de geldboete ook gevangenisstraf is opgelegd, kunnen de beide gevangenisstraffen te zamen den tijd van zeven dagen niet te boven gaan.

gelaten, bereiken, komen zij ten voordeele der gemeentekas. (Missive v. d. Min. van Justitie van 10 Jan. 1857, medegedeeld door den Comm. des Konings in Groningen, den 16 Jan. 1857, C. V. 5.)

De ontvangers der registratie zijn uitsluitend belast met de inning der boeten. (Art. 16 der wet van 16 Junij 1832, C. V. 66.)

In geval van vrijspraak en ontslag van rechtsvervolgning kan de gemeente niet met de kosten worden bezwaard. (Arrest van den Hoogen Raad van 9 Nov. 1859, C. V. 323.)

(a) Deze alinea derogeert niet aan het algemeen beginsel van art. 207 Strafvordering, cumulatie van gevangenisstraffen uitsluitende. (Arrest van den Hoogen Raad van den 7 October 1862, W. v. 't R. 2421.)

(165) M. v. T. Bij de hier voorgestelde noodzakelijke vervanging van artt. 4 en 5 der wet van 6 Maart 1818 is, gelijk aanstonds in het oog valt, de strafbepaling beperkt binnen de grenzen van het regtsgebied van den kantonregter, en zijn de grondstellingen van het laatstelijk in 1847 aangenomen Eerste boek van het Wetboek van Strafrecht betracht.

— In strijd met dit artikel is de bepaling in eene verordening, dat bij elke wanbetaling der boete, onverschillig of deze uit onvermogen of uit onwil voortspuit, door den regter gevangenisstraf *moet* worden uitgesproken. (Besluit van 29 Dec. 1851, C. V. 256.)

Volgens missive van den Minister van Justitie van 1 Junij 1853, B. 268, komen de kosten van het gezegeld en geregistreerd exploit tot aanmaning om de boeten te betalen, ten laste van den veroordeelde.

Wanneer de kosten der exploiten op den veroordeelde niet verhaalbaar zijn, komen die ten laste van den Staat. (Missive van den Min. van Binn. Zaken, van 7 Dec. 1853, C. V. 187.)

Bij besluit van 6 Julij 1861, C. V. 123, is

166. De verordeningen, tegen wier overtreding straf is bedreigd, worden, zooveel mogelijk, ontworpen door eene vaste commissie uit den raad, waarvan de burgemeester voorzitter is.

167. Zij worden binnen twee maal vier en twintig uren, nadat zij door den raad zijn vastgesteld, in afschrift, door den burgemeester en den secretaris te waarmerken, medegedeeld aan Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Staten geven aan den raad bericht van de ontvangst binnen veertien dagen, nadat hun het afschrift is geworden.

ingetrokken dat van 29 April 1825, waarbij aan de plaatselijke besturen magtiging is verleend, om op hunne kosten alle veroordeelingen tot boete in correctionele en policiezaken, te doen vervolgen.

Over de cumulatie van geldboete en gevangenisstraf, op grond van art. 165, zie men het arrest van den Hoogen Raad van 30 Maart 1859, W. v. 't R. 2067, en verder VAN DEINSE, Strafwetten, bl. 81.

Zie de wet van 22 April 1864, S. 29, C. V. 46, houdende bepalingen voor het geval van wanbetalingen van boeten in strafzaken.

(166) M. v. T. Het opstellen der verordeningen aan een vast personeel op te dragen is een middel, om goede ontwerpen te bekomen, om althans eenheid van gedachte, stijl en uitdrukking te verkrijgen.

Intusschen kon het in kleine gemeenten, bij het aanwezen van een beperkt getal raadsleden, moeilijk zijn, in den boezem van den raad personen, tot dat werk geschikt, te vinden. Het ontwerpen der verordeningen zal daar veelal de taak van den burgemeester of den secretaris zijn.

Uit dien hoofde wordt in het artikel de uitdrukking: „zooveel mogelijk” gebezigd en het vormen eener vaste commissie van wetgeving niet aan alle gemeenten voorgeschreven.

(167) De verordeningen worden niet vastgesteld onder goedkeuring van Gedeput. Staten; alleen wordt hun daarvan afschrift gezonden. Omtrent de reglementen op beurtveren, zie men het aangeeteekende op art. 161.

Bij intrekking van strafverordeningen moeten de daartoe betrekkelijke besluiten aan Gedeputeerde Staten medegedeeld, afgekondigd en ter kennis van de regterlijke autoriteiten gebragt worden. (Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 15 Sept. 1859, C. V. 311.)

168. Deze verordeningen verbinden niet, dan wanneer zij behoorlijk zijn afgekondigd.

169. De afkondiging geschiedt binnen veertien dagen na de dagteekening van het in art. 167 bedoeld berigt, tenzij dit inhoudt, dat Gedeputeerde Staten de schorsing of vernietiging der verordening aan Ons hebben gevraagd.

170. De verordening, wier schorsing of vernietiging aan Ons is gevraagd, wordt afgekondigd, zoodra Wij hebben verklaard, dat voor schorsing of vernietiging geene redenen bestaan.

Deze verklaring wordt geacht gegeven te zijn, indien, binnen twee maanden na de dagteekening van het in art. 167 bedoeld berigt, geene andere beslissing door Ons is genomen.

171. In spoed eischende gevallen kan de raad besluiten tot het doen afkondigen eener verordening onmiddellijk nadat zij is vastgesteld.

Hiervan wordt, bij het inzenden van het afschrift der verordening, aan Gedeputeerde Staten kennis gegeven.

(168) Omtrent het buiten werking blijven van verordeningen, die tot schorsing of vernietiging aan den Koning zijn voorgedragen, zie men de missive van den Minister van Binnenl. Zaken, van 27 Febr. 1852, C. V. 267.

Ten aanzien der afkondiging van verordeningen tot heffing van plaatselijke belastingen, zie men de circulaire van 23 Mei 1856, C. V. 80.

Op grond van niet tijdige afkondiging kan geene onverbindbaarheid der verordening worden uitgesproken. (Arrest van den Hoogen Raad van den 25 Julij 1857, C. V. 181, en dat van 10 Febr. 1858, W. v. 't R. 2082, C. V. 213.)

(167 en 168) Zie de wet van 31 Aug. 1853, S. 83, C. V. 65.

(169) Indien Gedep. Staten verzuimen het in art. 167 bedoeld berigt te zenden, zullen de gemeente-besturen er bij hen om kunnen vragen, en zoo het berigt dan nog achterblijft bij het algemeen bestuur kunnen klagen. (Mem. v. Beantw.)

— Bij het stilzwijgen van den wetgever nopens de gevolgen der niet-naleving van art 169 door het dagelijksch bestuur, mag, op grond hiervan, de regter niet de niet verbindbaarheid der plaatselijke verordening uitspreken. (Arr. v. d. Hoogen Raad van 22 Nov. 1870, W. v. 't R. 3270.)

(171) Zie de wet v. 31 Aug. 1853, S. 83, C. V. 65.

172. De afkondiging geschiedt op de wijze, te bepalen bij eene plaatselijke verordening, die tevens het noodige voorschrift om van de gedane afkondiging te doen blijken, bevat.

173. Het formulier van afkondiging luidt:

„De burgemeester en wethouders van
„doen te weten, dat door den raad der gemeente
„in zijne vergadering van is
„vastgesteld de volgende verordening:

(titel der verordening)

(inhoud der verordening)

„Zijnde deze verordening aan de Gedeputeerde
„Staten van volgens hun berigt
„van den in afschrift medegedeeld.

„En is hiervan afkondiging geschied, waar het
„behoort, den” enz.

In het geval, bedoeld bij art. 171, worden de woorden: „volgens hun berigt van den,” weggelaten en wordt tusschen de woorden „hiervan” en „afkondiging” het raadsbesluit tot bespoediging dezer laatste vermeld.

Is de verordening, overeenkomstig art. 121, door twee of meer gemeentebesturen gemeenschappelijk vastgesteld, dan wordt dit en tevens de magtiging en goedkeuring hetzij van Ons, hetzij van Gedeputeerde Staten, op het afgekondigde stuk vermeld.

(172) M. v. T. Het ware moeilijk bij de wet, omtrent de wijze van afkondigen, regelen te stellen. Wat te dien aanzien voor de eene gemeente behoort te gelden, kan ligt in de andere onuitvoerlijk wezen.

In groote gemeenten bijv. kunnen de verordeningen bekend gemaakt worden door plaatsing in een aldaar uitkomend dagblad, of door opneming in eene afzonderlijke verzameling van plaatselijke wetgeving. In geringe gemeenten, waar geen dagblad bestaat en de plaatselijke middelen de kosten van drukken niet kunnen dragen, blijft, ter verspreiding der verordening, niet over, dan aanplakking en aflezing.

Het schijnt daarom best, het bepalen der wijze van afkondigen aan de plaatselijke verordeningen over te laten.

(173) Met betrekking tot het formulier voor de afkondiging van verordeningen op de heffing en invordering van plaatselijke belastingen, zie men de missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van

174. De verordeningen treden, indien zij geen ander tijdstip daartoe aanwijzen, in werking op den derden dag na dien, waarop zij zijn afgekondigd.

175. De afgekondigde verordeningen worden, gedurende drie maanden, op de secretarie der gemeente voor een ieder ter lezing nedergelegd. Zij worden hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld, en medegedeeld aan het kantongereg, de arrondissements-regtbank en het gerechtshof, waaronder de gemeente behoort, en aan het Openbaar Ministerie bij die collegiën.

Het oorspronkelijke stuk wordt ter secretarie bewaard.

176. Jaarlijks doen Gedeputeerde Staten in het Provinciaal blad een korte opgaaf plaatsen van de gedurende het vorige jaar door de gemeentebesturen hunner provincie afgekondigde verordeningen.

177. Door de in art. 166 bedoelde commissie

26 Jan. 1857, C. V. 8, en het arrest van den Hoogen Raad van 21 Oct. 1862, W. v. 't R. 2429.

— Het formulier, in dit artikel voor de afkondiging van gemeenteverordeningen bepaald, is zóó zeer sacramenteel, dat de geringste afwijking, ook dan wanneer het doel der afkondiging volkomen is bereikt (in casu het niet vermelden aan welk college van Gedeep. Staten de verordening in afschrift is medegedeeld,) de onverbindbaarheid der verordening medebrengt. (Arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden van den 22 Mei 1876, W. v. 't R. 4003)

(174) M. v. T. Zoo, gelijk art. 101 der provinciale wet voorschrijft, dat provinciale verordeningen op den achtsten dag na de afkondiging in werking kunnen treden, schijnt het niet te gestreng, aan plaatselijke verordeningen reeds op den derden dag na hare afkondiging kracht toe te kennen. Acht men een vroeger of later in werking treden noodig, het kan bij de verordening altijd worden bevolen.

(175) Bij art. 175 is niet voorgeschreven, dat onder de voor het publiek verkrijgbaar gestelde en uitgereikte exemplaren of kopijen der verordening van het feit der behoorlijke afkondiging in de woorden van het bij art. 173 voorgeschreven formulier melding moet worden gemaakt. (Arrest van den Hoogen Raad van 9 December 1872, W. v. 't R. 3540.)

of waar deze niet bestaat, door burgemeester en wethouders, wordt aanhoudend onderzocht, aan welke van de bepalingen der plaatselijke verordeningen, tegen wier overtreding straf is bedreigd, voortdurend kracht is toe te kennen, en van de uitkomsten van dit onderzoek jaarlijks aan den raad verslag gedaan.

178. Ten minste eenmaal in de vijf jaren verklaart de raad, ten gevolge eener algemeene herziening, welke dier verordeningen nog gelden.

Dit geschiedt bij eene verordening, welke de titels der geldende verordeningen, of de geldende bepalingen der gedeeltelijk afgeschafte verordeningen vermeldt.

Op die verordening zijn de artt. 166—175 van toepassing.

DERDE HOOFDSTUK.

Van het dagelijksch bestuur der gemeente.

§ 1. *Van het dagelijksch bestuur in het algemeen.*

179. Tot het dagelijksch bestuur der gemeente, aan burgemeester en wethouders opgedragen, behoort:

(178) Dit artikel zegt *niet*, dat de plaatselijke verordeningen na vijf jaren hare kracht zullen verliezen, wanneer de raad art. 178 niet naleeft. De verordeningen zullen van kracht blijven, welke, bij de vorige herziening verklaard zijn te gelden. (Mem. v. Beantw.)

Eene plaatselijke verordening moet niet voor vervallen worden gehouden bij gebreke van eene verklaring binnen de 5 jaren dat zij nog geldende is. (Arrest van den Hoogen Raad van 8 Oct. 1862, W. v. 't R. 2426, 18 Febr. 1868, W. v. B. A. 684.)

— De regel van art. 5 der algemeene bepalingen der wetgeving (15 Mei 1839, S. 28) dat eene wet alleen door eene latere wet geheel of gedeeltelijk hare kracht verliest, ofschoon alleen van eene wet sprekende, is evenzeer van toepassing op elke wettelijke verordening, hoe ook genaamd, en aan art. 178 der gemeentewet kan geene zoodanige kracht worden toegekend, dat, bij het niet opvolgen van het daarbij vermelde voorschrift, de bestaande verordeningen *ex ipso* haar verbindende kracht verliezen en alzoo ophouden te bestaan. (Arrest van den Hoogen Raad van 5 Febr. 1872, W. v. 't R. 3433.)

a. het uitvoeren der verordeningen van den raad ;

b. het beslissen der over die uitvoering gerezen geschillen, tenzij de beslissing aan anderen opgedragen zij ;

c. het afkondigen der in art. 166 bedoelde verordeningen ;

d. het dienen, overeenkomstig art. 124, van berigt en raad, tenzij dit bepaaldelijk van den raad verlangd worde ;

e. het beheeren der inkomsten en uitgaven van de gemeente, zoover dit niet aan anderen is opgedragen ;

f. het opnemen der boeken en kas van den ontvanger ;

g. het toezien op het beheer en onderhoud van alle plaatselijke werken en eigendommen ;

h. de zorg, zoover van hen afhangt, voor de instandhouding, bruikbaarheid, vrijheid en veiligheid der publieke wegen, bruggen, veren, wateren, vaarten, straten, plantsoenen, pleinen en andere plaatsen, tot gemeene dienst van allen bestemd ;

i. het vaststellen der plans en voorwaarden van aanbesteding der werken en leverantiën, ten behoeve der gemeente te doen, wier vaststelling de raad niet aan zich voorbehield ;

k. de handhaving van de marktpolitie, en van die over de plaatselijke vervoermiddelen ;

l. het toezigt op de publieke gezondsheids-dienst ;

m. het handhaven der politie over het begraven en de begraafplaatsen ;

n. het toezigt op de brandblusmiddelen ;

o. het benoemen en ontslaan der wijk- en brandmeesters ;

p. dat der ambtenaren en bedienden bij de plaatselijke secretarie ;

q. het schorsen van alle uit de gemeentekas bezoldigde ambtenaren, welker schorsing niet aan anderen is opgedragen ;

r. het nemen, alvorens de gemeente tot het voeren van een regtsgeding gemagtigd zij, van alle conservatoire maatregelen, zoo in als buiten regten en het doen wat noodig is, ter voorkoming van verjaring en verlies van regt of bezit.

s. het behoorlijk voorbereiden, zoover het niet

aan anderen is opgedragen, van al hetgeen in den raad ter overweging en beslissing moet worden gebragt;

t. het toezien op het beheer der banken van leening en der godshuizen en andere instellingen van liefdadigheid, waarover door de wet op het armbestuur, den stichtingsbrief of andere verordening, aan het gemeente-bestuur toezigt is opgedragen;

u. het geregeld, op onderscheidene tijdstippen in het jaar bezoeken van alle die inrigtingen, en het doen van verslag daaromtrent aan den raad;

r. het houden van een gedurig toezigt op al wat de gemeente aangaat.

(179) M. v. T. Het gewoon dagelijksch bestuur kan niet wel worden uitgeoefend door eene talrijke vergadering, als de gemeenteraad. Het zal, buiten twijfel, beter worden waargenomen, indien het, gelijk tot heden plaats vond, door een klein collegie wordt uitgeoefend.

De wetgever dient aan te duiden, wat burgemeester en wethouders ter uitoefening van het dagelijksch bestuur te doen hebben, waartoe zij namelijk bevoegd zijn. Hetgeen onder dagelijksch bestuur is te verstaan werd anders ligt een twist-appel.

Het gouvernement meent door de voorgestelde bepalingen in dit hoofdstuk de grenzen duidelijk te hebben aangewezen.

Ten aanzien der tiende zinsnede, merkt de Regering op, dat zij onder de daar genoemde zorg alles meent te begrijpen, wat de franschen *voirie* noemen, en dus ook het toezigt op de rigting en breedte der wegen, op het bouwen, vernieuwen of sloopen van gebouwen, op het timmeren, het planten aan den weg.

Het spreekt van zelf, dat het wetgevend deel, het maken der verordeningen, ten aanzien van dezen tak van bestuur, gelijk van andere onderwerpen van plaatselijke politie, behoort aan den raad.

Van de bij art. 92 van het stedelijk reglement aan burgemeester en wethouders opgedragen zorg voor de kazernering en inkwartiering van krijgsvolk is gezwezen, daar deze aangelegenheid eene zaak van Rijksbelang is, waarin de gemeente niet als een op zich zelf staand geheel, maar als onderdeel van het Rijk is betrokken.

— Burgemeester en wethouders hebben ten aanzien van het dagelijksch bestuur der gemeente geene meerdere bevoegdheid dan in dit artikel aangewezen. De bedoeling van *aan anderen op-*

180. Onder de uitvoering der verordeningen van den raad behoort de bevoegdheid tot het, desnoods ten koste der overtreders, doen wegnemen, beletten of verrigten van hetgeen, in

gedragen" bij *b* en *e*, is de geschillen tusschen de *marktmeesters*, *havenmeesters* enz., en de belanghebbenden over de uitvoering der verordeningen; van *"zoo ver van hen afhangt"* (*h*), omdat soms het Rijk, niet zelden een waterschap, heeft te zorgen voor hetgeen bij lett. *h* is vermeld; van *"gedurig toezigt"* (*v*) een aanhoudend waken voor de belangen der gem. (Mem. v. Beantw.)

a. De uitvoering der verordeningen van den raad is aan het collegie van burgemeester en wethouders opgedragen, zoodat de burgemeester *per se* en uit eigen hoofde tot die uitvoering onbevoegd, en de gemeente daarvoor niet aansprakelijk is. (Vonnis der arrondissements-regtbank te Arnhem van 28 Junij 1860, W. v. 't R. 2201.)

e. De woorden: *"zoo ver dit niet aan anderen is opgedragen"* duiden enkel aan *bij de wet* opgedragen, niet dat de raad bevoegd is het beheer der inkomsten en uitgaven aan anderen op te dragen. (Besluit van 1 Nov. 1858, C. V. 151.)

h. Omtrent de aansprakelijkheid van een gemeentebestuur voor de schade door een' paal in het vaarwater veroorzaakt, zie het arrest van den 1 Mei 1857, C. V. 78.

Onder de wegen in de gemeente, waarover aan het bestuur de zorg is opgedragen, zijn niet alleen begrepen de wegen, die aan de gemeente, maar ook die, welke aan anderen behooren: mits het toezigt er over niet aan het Rijk, de provincie, een waterschap enz., maar aan de gemeente behoort. (Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 24 Mei 1859, C. V. 308.)

Over den eigendom van straten, stoepen, het aanleggen van trottoirs, zie vonnis der arr. regtb. te Rotterdam van 30 Mei 1859, W. v. 't R. 2231, en arr. van het prov. gerechtshof van Zuid-Holland van 3 December 1860, W. v. 't R. 2232.

Over het onderhoud der traversen, zie missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 9 Febr. 1863, C. V. 8.

Het gemeentebestuur is niet gehouden tot vergoeding der nadeelen, veroorzaakt aan de aangrenzende eigendommen door de ophooging der straten. (Arrest van het prov. gerechtshof van Zuid-Holland van 16 Dec. 1867, W. v. 't R. 2964, C. V. 209 en arrest van den Hoogen Raad van 19 Junij 1868, W. v. 't R. 3016.)

Een gemeentebestuur is allezins bevoegd voor het openbaar verkeer binnen zijne gemeente, ook waar dat voor private eigendommen mogt plaats

strijd met die verordeningen, wordt daargesteld, ondernomen of nagelaten.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet, dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

hebben, verordeningen te maken. De eigenaar, die zijn grond voor het openbaar verkeer openlaat, moet dus de op dat verkeer bestaande verordeningen eerbiedigen, ook op zijn eigen grond, zonder aan anderen de magt te kunnen verleen die te schenden. (Arrest van den Hoogen Raad van 25 Mei 1869, W. v. 't R. 2160.)

p. Zie omtrent de aanstelling van deze ambtenaren art. 11 der wet van den 16 Junij 1832, C. V. 63, en omtrent het aanwijzen van personen, die den secretaris behulpzaam zijn, het besluit van 12 Augustus 1855, C. V. 99.)

v. Zie art. 4 der wet van 1 Junij 1861, S. 53, C. V. 100, toezigt op het vervoer van landverhuizers aan burgemeester en wethouders opgedragen.

(180) In dit artikel of in eenig ander artikel der gemeentewet is geene bepaling vervat, waaruit de plaatselijke wetgever de magt ontleent, om den regter te belasten met het maken van voorschriften tot uitvoering van plaatselijke verordeningen. Hieruit volgt de onbevoegdheid van een' gemeenteraad om zoodanig voorschrift te geven en dat het alzoo voor den regter als niet geschreven moet worden aangemerkt. (Arrest van den Hoogen Raad van 3 October 1860, W. v. 't R. 2210.)

De wet geeft aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid, om hetgeen in strijd met eene plaatselijke verordening is daargesteld, te doen wegruimen of het gebrekkige te herstellen, ten koste van de daartoe verpligte personen. Mitsdien kan bij eene plaatselijke verordening niet bepaald worden, dat de regter die wegruiming enz. zal bevelen. (Besluit van 7 Jan. 1853, C. V. 3.)

Belanghebbende is slechts de eigenaar van zeker werk, niet de huurder. (Vonnis van 1 Sept. 1862, W. v. 't R. 2425.)

Arrest van den Hoogen Raad, over:

Is de regter bevoegd en verplicht de toepassing te weigeren van eene plaatselijke verordening, die, naar zijne meening, in strijd is met de wet? Ja.

Is het afbreken van een gebouw, dat in strijd met eene plaatselijke verordening bestaat, door of op last van burgemeester en wethouders, op grond van art. 180 der gemeentewet, onteigening in den zin der Grondwet? Ja.

(2 December 1864, W. v. 't R. 2646.)

(6 Maart 1874, W. v. 't R. 3698.)

— Art. 180 der gemeentewet, sprekende van

181. Het opnemen der boeken en kas van den ontvanger geschiedt ten minste eens in de drie maanden. Proces-verbaal wordt daarvan opgemaakt en aan den raad en Gedeputeerde Staten medegedeeld.

182. Jaarlijks in de maand April doen burgemeester en wethouders aan den raad een uitvoerig en beredeneerd verslag van den toestand der gemeente.

Dit verslag wordt aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

Het wordt ingerigt in den vorm, door den Minister van Binnenlandsche Zaken, de Gedeputeerde Staten gehoord, te bepalen en, hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

het doen wegnemen, beletten of verrigten van hetgeen in strijd met eenige plaatselijke verordening was daargesteld, ondernomen of nagelaten, kan niet in zoo ruimen zin worden opgevat, dat daarin het eigenmagtig afbreken van woonhuizen, hetzij geheel of gedeeltelijk, zou zijn begrepen.

Het doen sloopen van een eigendom, tegen den wil des eigenaars en zonder inachtneming der formaliteiten, niet alleen bij onteigening, maar ook bij ontzetting van eigendom voorgeschreven, levert alzoo op eene onregtmatische daad, welke het gemeentebestuur, dat haar pleegt, tot schadevergoeding verplicht. (Arrest van het prov. gerechtshof in Zuid-Holland, van den 7 April 1873, W. v. 't R. 3581.)

— De bepaling eener plaatselijke verordening, welke aan burgem. en weth. de magt toekent bouwvallige gebouwen, bij niet voldoening aan den last tot afbraak, geheel of gedeeltelijk te doen afbreken, bevat een voorschrift tot gedwongen onteigening of ontzetting van eigendom, zonder eenige formaliteiten of regterlijke tusschenkomst, en is derhalve in strijd met artt. 147 en 148 der Grondwet en met art. 625 Burgerl. Wetboek. Daartegen doet niets af art. 180 der gemeentewet of art. 471 Code Penal. De rede is hier onteigening en niet slechts beperking van den eigendom door politieregt. (Arrest van den Hoogen Raad van 6 Maart 1874, W. v. 't R. 3698.)

(182) Zie omtrent het bedoelde verslag: Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 18 Julij 1852, C. V. 285; van 5 Maart 1853, C. V. 25; van 10 Dec. 1853, C. V. 187; van 16 Febr. 1856, C. V. 30.

— Nieuw model voor het verslag. 28 Decem-

183. De burgemeester en wethouders zijn wegens het dagelijksch bestuur aan den raad verantwoording schuldig, en geven te dien aanzien alle door den raad verlangde inlichtingen.

§ 2. *Van de handhaving der openbare orde in het bijzonder.*

184. In geval van oproerige beweging, van zamenscholing of andere stoornis der openbare orde, is de burgemeester bevoegd, de hulp der schutterij en van het in de gemeente aanwezige of naastbij zijnde krijgsvolk te vorderen.

Hij geeft hiervan terstond kennis aan Onzen Commissaris in de provincie.

185. De bevelhebbers van de schutterij en het krijgsvolk voldoen terstond aan de vordering van den burgemeester.

Zij wordt door hem, zooveel mogelijk, schriftelijk gedaan.

186. In het in art. 184 bedoeld geval, is de burgemeester bevoegd, alle bevelen, die hij ter handhaving der orde noodig acht, te geven.

Hij laat tot maatregelen van geweld niet overgaan, dan na het doen der vereischte waarschuwingen.

187. Is het, in zoodanigen toestand, noodig algemeene voorschriften van politie voor de inwoners uit te vaardigen en onverwijld af te kondigen, de burgemeester is er toe bevoegd. Hij brengt die voorschriften terstond ter kennis van Onzen Commissaris in de provincie en, zoo spoedig mogelijk ter kennis van den raad.

Onze Commissaris kan de uitvoering van zoodanige voorschriften schorsen.

ber 1866, B. 664. Wijziging van het model. 5 Januarij 1871, C. V. 6. Missive van den 5 Julij 1876, N°. 87, Afd. XII.

(184) Zie art. 4 der instructie voor den bevelhebber in de militaire afdeeling en ook art. 6 der instructie voor den provincialen adjudant in de provincie, vastgesteld bij dispositie van den Min. van Oorlog, van 13 Maart 1860, B. 116.

— Zie besluit van 24 Julij 1875, S. 146, C. V. 146. Last aan de schutterij om bij eene processie te adsisteren.

(186) *Waarschuwingen.* Zie de circulaire van den Min. van Oorlog van 7 April 1848, C. V. 40.

De voorschriften vervallen, zoo zij niet door den raad in zijne eerstvolgende vergadering worden bekrachtigd, tenzij de burgemeester ten aanzien van een raadsbesluit tot niet-bekrachtiging oordeele te moeten handelen naar de voorschriften der 2^e en 3^e zinsnede van art. 70.

Ingeval de burgemeester, of die hem moet vervangen, buiten staat is te handelen, kunnen de noodige voorschriften en bevelen door Onzen Commissaris worden uitgevaardigd.

188. De politie over de schouwburgen, herbergen, tapperijen en alle voor het publiek openstaande gebouwen en zamenkomsten, openbare gemakkelijkheden en openlijke huizen van ontucht, behoort aan den burgemeester.

Hij waakt tegen het doen van met de openbare orde of zedelijkheid strijdige vertooningen.

189. Bij brand heeft de burgemeester, behoudens de gewone dienstregeling, door plaatselijke verordeningen voorgeschreven, het opperbevel.

190. De commissarissen en dienaren van politie of veldwachters, tevens aan de algemeene of Rijks-politie, onder het daarmede belast gezag, dienstbaar, staan, zooveel de gemeente-politie betreft, onder de bevelen van den burgemeester.

De gemeente-politie rust op de plaatselijke verordeningen en bevelen, die, ten gevolge dezer wet, in het huishoudelijk belang der gemeente zijn gegeven.

(188) De toestemming van den burgemeester of van het gemeentebestuur is niet noodig tot oprigting van herbergen, tapperijen, enz. (Besluit van 20 Dec. 1850, S. 74.)

Verandering van het sluitingsuur der herbergen enz. kan niet bij plaatsel. verordening aan burgem. en weth. worden opgedragen. (Besluit van 29 Dec. 1872, S. 136, C. V. 199.)

(190) Zooveel de gemeente-policie betreft, staat de commissaris van policie onder de bevelen van den burgemeester; maar geenszins is hij in dit opzigt, even als de dienaren van policie, te beschouwen als een ondergeschikt en niet zelfstandig bediende. Wel als een *magistraat van het administratief* gezag. (Arrest van den Hoogen Raad van 1 Maart 1853, W. v. 't R. 1417.)

De beëdiging van alle plaatselijke policiedienaren

191. De commissaris van politie wordt door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

Zijne bezoldiging wordt, den raad en de Gedeputeerde Staten gehoord, door Ons geregeld.

De dienaren van politie worden, op voordragt van den commissaris, aangesteld en ontslagen door den burgemeester, die, in overleg met den commissaris, hun de noodige ambts-instructie geeft.

Een en ander geschiedt in de gemeenten, waar geen commissaris van politie is, door den burgemeester alleen.

De veldwachters, worden, in overleg met den burgemeester, door Onzen Commissaris in de provincie, die hunne instructie, in overeenstemming met de algemeene verordeningen vaststelt, benoemd en ontslagen.

geschiedt door den kantonregter. (W. v. 't R. 1853, N°. 1498.)

Omtrent de algemeene of Rijkspolice, zie men het besluit van 17 Dec. 1851, C. V. 210.

De gemeente politie-ambtenaren niet te gebruiken tot het overbrengen van gevangenen naar andere plaatsen. (Missive van den Minister van Justitie, van 14 Februarij 1860, B. 84.)

— De agenten van politie behooren niet tot de ambtenaren, in art. 11 Wetb. v. Strafv. genoemd, door de wet bijzonder belast met het opsporen van misdrijven, aan wier op ambtseed opgemaakt procesverbaal volgens art. 437 Strafv. bewijskracht wordt toegekend. (Arrest van den Hoogen Raad der Nederl. van 21 April 1873, W. v. 't R. 3595.)

(191) M. v. T. De grenzen tusschen huishoudelijke gemeentepolice en algemeene of Rijkspolice, in de bijzondere gevallen niet altoos even duidelijk, schijnen in de hier gegeven regels zoo naauwkeurig, als hunne algemeene uitdrukking en de regterlijke wet het toelaat, betracht. De opdragt der police aan den burgemeester alleen, met uitsluiting der wethouders, maakt hem ook daar, waar geen commissaris of directeur van police is, voor de uitoefening der Rijkspolice bruikbaar.

— Aan den Koning staat de beslissing omtrent de noodzakelijkheid, om in eene gemeente een commissaris van police te vestigen. De jaarwedde van dien commissaris moet op de begrooting der gemeente gebragt worden. (Besluit van 26 April 1854, C. V. 58.)

De bevoegdheid tot het geven van voorschriften, omtrent de benoeming en dienstregeling van policebedienden behoort uitsluitend aan den burge-

192. Ter handhaving der openbare orde, of in het algemeen belang, kunnen, wanneer de bijstand der plaatselijke beambten of vrijwillige hulp ongenoegzaam is en de plaatselijke middelen het betalen van hulp niet gedoogen, de inwoners der gemeente tijdelijk tot het doen van persoonlijke diensten worden opgeroepen.

193. Eene plaatselijke verordening, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, regelt den aard en duur dezer diensten, alsmede de gevallen, waarin zij kunnen worden gevorderd. Zij laat, zooveel mogelijk, elk inwoner vrij, de diensten, waartoe hij wordt opgeroepen, door een plaatsvervanger te doen waarnemen, of voor geld, in de gemeentekas te storten, af te koopen.

meester. Bij plaatselijke verordening kunnen te dien aanzien geene voorschriften worden gegeven. (Besl. van 25 Nov. 1855, C. V. 115.)

Het onderscheidingsteeken voor de commissarissen van politie is vastgesteld bij besluit van 6 October 1856, C. V. 173.

Over het getal der te benoemen veldwachters in eene gemeente, zie het besluit van 7 April 1861, C. V. 59.

(192) Niet van eene zekere klasse van ingezetenen, maar van alle ingezetenen, zonder onderscheid van rang of stand, mogen deze diensten gevorderd worden. (Besl. v. 26 Julij 1852, C.V. 141.)

Hand- en spandiensten behooren niet onder de bij art. 192 bedoelde persoonlijke diensten. Deze moeten geregeld worden naar de artt. 232—237. (Besluit van 17 Augustus 1852, C. V. 146.) Ook niet *burendiensten*, ingeval van ziekte, overlijden enz. (Besluit van 25 Jan. 1854, C. V. 19.)

Van degenen, welke wegens eene reeds op hen rustende verplichting tot openbare dienst in de onmogelijkheid zijn persoonlijke diensten in het belang der gemeente te verrigten, kunnen noch die diensten, noch afkoop, noch plaatsvervanging gevorderd worden. (Besl. v. 15 Julij 1858, C.V. 124.)

(193) Eene verordening waarbij alleen het stellen van plaatsvervangers, niet ook de afkoop der diensten, is toegelaten, is, wanneer die afkoop in de betrokken gemeente niet onmogelijk wordt bevonden, in strijd met de wet. (Besluit van 13 Januarij 1853, C. V. 11.)

Plaatsvervanging en afkoop zijn alleen toegestaan, om den dienstpligtigen het vervullen hunner verplichting gemakkelijker te maken, niet om aan hen, die de dienst niet zelven *kunnen* waarnemen,

TITEL III.

Van de besluiten der gemeentebesturen, aan de goedkeuring der Gedeputeerde Staten te onderwerpen.

194. Aan de goedkeuring der Gedeputeerde Staten worden onderworpen de besluiten der gemeentebesturen betreffende:

- a. het aangaan van geldleeningen;
- b. het waarborgen der renten en aflossingen van geldleeningen, door anderen aan te gaan;
- c. het koopen, ruilen, vervreemden, bezwaren en verpanden van onroerend goed, van inschrijvingen in een der grootboeken van de Nederlandsche schuld: van schuldbrieven of vorderingen;
- d. het aanvaarden der aan de gemeente gemaakte legaten of gedane schenkingen;
- e. het onderhands verhuren, verpachten of in gebruik geven van gemeente-eigendommen;
- f. het onderhands aanbesteden van werken of leverantiën;
- g. het treffen van dadingen;
- h. het voeren van regtsgedingen door de gemeente, hetzij in eersten aanleg, hetzij in hooger beroep of cassatie;

eene andere verplichting op te leggen. (Besluit van 15 Julij 1858, C. V. 124.)

De geldigheid eener plaatselijke verordening, waarbij de inwoners tot het doen van persoonlijke diensten worden opgeroepen, moet alleen naar art. 193 der gemeentewet beoordeeld worden; het is onnoodig dat er blijke, dat de bijstand der plaatselijke beambten of vrijwillige hulp ongenoegzaam is en de plaatselijke middelen het betalen van hulp niet gedoogen. (Vonnis van het kantongeregte N°. 1 te Amsterdam, van den 1 Februarij 1858, W. v. 't R. 1945.)

— Een artikel van eene verordening op de brandweer, waarbij zonder onderscheid alle personen, die hun 23^e jaar zijn ingetreden en hun 57^e nog niet hebben volbragt, tot de dienst verplicht worden verklaard, vernietigd. (Besluit van 18 Aug. 1869, C. V. 160.)

Idem, waarbij geene vrijstelling is verleend aan Rijksambtenaren, die door hunne betrekking, bij brand andere verplichtingen hebben te vervullen. (Besluit van 23 Oct. 1869, C. V. 198.)

i. het berusten in eene tegen de gemeente ingestelde regtsvordering.

Bij geschil tusschen de gemeente en de provincie, wordt in de gevallen, bij de drie laatst voorgaande zinsneden bedoeld, het besluit van het gemeentebestuur aan Onze goedkeuring onderworpen.

Bij geschil tusschen de gemeente en den Staat, wordt in dezelfde gevallen noch Onze goedkeuring, noch die van Gedeputeerde Staten vereischt.

195. De besluiten der gemeente-besturen tot het instellen, afschaffen of veranderen van jaarmarkten of gewone marktdagen worden aan de

(194) c. Onder het woord *vervreemden* is ook begrepen het *scheiden of deelen* van in gemeenschap bezeten goederen. (Mem. v. Beantw.)

Onder het opgenoemde bij lett. c. is niet begrepen :

het afbreken van gebouwen. (Missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 13 Februarij 1852, C. V. 265.)

de wegruiming van poorten en wallen. (Missive als boven van 22 Aug. 1856, C. V. 153.)

De wetten van 14 Januarij 1815, S. 4, en 31 Mei 1824, S. 36, omtrent het beleggen van gelden in certificaten van nationale schuld en den aankoop van vreemde schuldbrieven, blijven voortdurend van kracht. (Missive van den Min. van Binnenl. Zaken, van 16 Jan. 1858, C. V. 17.)

Geene goedkeuring is noodig op de besluiten tot uitgifte van *grafruimten op de algemeene begraafplaatsen*, noch tot openbaren verkoop van *veldgewassen, riet, liezen en hakhout*, maar wel op die tot openbaren verkoop van *op stam staande boomen*. (Besluit van Gedep. Staten v. Z.-Holland van 13 Maart 1860, B. 130.)

— Besluit van 24 Julij 1875, C. V. 147, waarbij met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Overijssel, wordt goedgekeurd een besluit van den gemeenteraad v. Zwolle tot verkoop eener inschrijving op het grootboek der nationale schuld.

k. Is het raadsbesluit, goedgekeurd door Gedep. Staten, waarbij de burgemeester wordt gemagtigd tot het voeren van een regtsgeding in eersten aanleg, en, zoo noodig, in hooger beroep en in cassatie, in strijd met de gemeentewet? Neen.

Is voor iedere instantie noodig eene afzonderlijke magtiging, na herhaald regtskundig onderzoek? Neen. (Arrest van den Hoogen Raad van den 8 Febr. 1861, W. v. 't R. 2250.)

goedkeuring der Gedeputeerde Staten onderworpen, zoover de goedkeuring daarvan niet bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur aan Ons is voorbehouden.

196. Gedeputeerde Staten beslissen omtrent de in de beide vorige artikelen bedoelde besluiten, binnen dertig dagen na dien waarop zij hun zijn aangeboden.

197. Zij worden geacht het besluit goed te keuren, waaromtrent zij, binnen den in het vorig artikel gestelden termijn, geene beslissing of geen berigt, de beslissing verdagende, aan het bestuur, dat het besluit nam, hebben ingezonden.

198. Het besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij de goedkeuring van een der in de artikelen 194 en 195 bedoelde besluiten geweigerd wordt, is altijd met redenen omkleed.

199. Het voeren van een regtsgeding door de gemeente, zoo in hooger beroep en in cassatie, als in eersten aanleg, wordt door Gedeputeerde Staten niet toegestaan of geweigerd, dan nadat hun het regtskundig onderzoek te dien aanzien door het gemeente-bestuur in te stellen, is medegedeeld.

200. In geval Gedeputeerde Staten het besluit van een gemeente-bestuur weigeren goed te keuren, kan dit bestuur binnen dertig dagen, te rekenen van de dagtekening der beslissing van Gedeputeerde Staten, bij Ons voorziening vragen.

201. Onze beslissing, binnen twee maanden nadat het verzoek om voorziening is gedaan, bij een met redenen omkleed besluit te nemen, wordt aan Gedeputeerde Staten gezonden, die met den meesten spoed voor de uitvoering zorgen.

202. Indien een besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij het besluit van een gemeentebestuur is goedgekeurd, door Ons wordt geschorst of ver-

(199) Niet voor iedere instantie is eene afzonderlijke magtiging, na herhaald regtskundig onderzoek, noodig. (Arrest van den Hoogen Raad van 5 Febr. 1861, W. v. 't R. 2250.)

(200) Over het inachtnemen van den termijn van dertig dagen. (Missive van den Min. v. Binneul. Zaken van 24 Jan. 1866, C. V. 25.)

nietigd, neemt dat bestuur met betrekking tot de bij zijn besluit behandelde zaak, art. 195 in acht.

TITEL IV.

Van de begrooting van inkomsten en uitgaven der gemeente en de daartoe betrekkelijke rekening en verantwoording.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de begrooting.

203. De begrooting der plaatselijke inkomsten en uitgaven wordt, met de noodige inlichting en bescheiden, jaarlijks, vier maanden voor den aanvang van het jaar, waarvoor zij moet dienen, door burgemeester en wethouders aan den raad aangeboden. (a)

Zij wordt, zoodra zij is aangeboden, op de secretarie der gemeente voor een ieder ter lezing nedergelegd, en hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

Van de nederlegging en verkrijgbaarstelling, tusschen welke en de behandeling der begrooting in den raad ten minste veertien dagen moeten verlopen, geschiedt openbare kennisgeving.

204. De begrooting der inkomsten vermeldt alle ontvangsten der gemeente van welken aard ook, en, zoo veel mogelijk, het bedrag, waarop elke post in het bijzonder wordt geraamd.

205. Op de begrooting der uitgaven, die alle uitgaven der gemeente, van welken aard ook, vermeldt, worden gebragt:

a. de jaarwedden van den burgemeester, de wethouders, den secretaris, den ontvanger, den commissaris van politie en de overige plaatselijke ambtenaren en bedienden;

b. het presentiegeld der leden van den raad;

c. de kosten van licht, brand- en bureau-behoeften, benoodigd voor het gemeentebestuur;

d. de kosten der stukken, die ten behoeve der gemeente geschreven of gedrukt worden;

(a) Begrooting der gemeente Vledder, van den 29 Junij 1863, C. V. 130.

e. de kosten van het onderhouden, schoonhouden en meubelen van het gebouw of vertrek, voor de vergadering van den raad en van burgemeester en wethouders, mitsgaders voor de secretarie der gemeente bestemd;

f. de huur van dat gebouw of vertrek, waar het geen gemeente-eigendom is;

g. de kosten van het aanleggen en bijhouden der registers van den burgerlijken stand;

h. die van het aanleggen en bijhouden van de dubbelen der leggers en plans van het kadaster;

i. die van het aanleggen en bijhouden der bevolkings-registers;

k. die van het aanleggen en bijhouden der kiezerslijsten en van het uitoefenen der kiesverrigting, zoo, dat elke gemeente de kosten drage der verrigtingen, waarvoor haar bestuur heeft te zorgen;

l. die van de zorg voor de plaatselijke wegen, straten, pleinen, vaarten, bruggen en andere plaatselijke werken, in den omvang bij art. 179 *h* aangeduid;

m. die van het aanleggen en onderhouden der algemeene begraafplaatsen;

n. die der brandweer;

o. die van het onderhoud der gemeente-eigendommen en de wegens die eigendommen verschuldigde lasten;

p. die der kamers van koophandel en fabrieken;

q. die der plaatselijke gezondheidspolitie;

r. de renten en aflossingen van de door de gemeente aangegane geldleeningen;

s. alle opeischbare schulden der gemeente;

t. de kosten der door de gemeente gevoerde gedingen;

u. de kosten van abonnement op het Staatsblad en op het Provinciaal blad der provincie;

v. de in art. 122 bedoelde kosten;

w. een post voor onvoorziene uitgaven;

x. alle uitgaven, door bijzondere wetten aan de gemeente opgelegd.

(205) M. v. T. De in dit artikel vermelde uitgaven zijn alleenlijk genoemd, opdat omtrent de verplichting om althans die uitgaven op de gemeentebegrotingen te brengen, geen twijfel zou ontstaan.

206. De begrooting der inkomsten en uitgaven wordt ingerigt naar voorschriften, door Gede-

Zij sluiten het scheppen van nieuwe posten geenszins uit. Werden zij niet genoemd, er zou geen middel bestaan, om de gemeentebesturen, die er zich aan zouden willen onttrekken, tot het doen dier uitgaven te verplichten.

— *g.* Over de kosten van zegel der aanplakkingen van huwelijks-proclamatien, zie het besluit van 26 Maart 1853, C. V. 29. Bij besluit van 27 Jan 1854, zijn de afschriften der tienjarige tafels van den burgerlijken stand van het zegelregt vrijgesteld. (Missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 27 Febr. 1854, C. V. 215.)

k. Wanneer aan den secretaris, bij zijne instructie, is opgedragen in alle opzichten het schrijfwerk te verrigten, kunnen voor dit onderwerp geene gelden op de begrooting worden uitgetrokken. (24 Mei 1863, C. V. 119.)

Geene *kosten voor ververschingen* der stembureaux. (3 Julij 1863, C. V. 139.)

l. Met het doel om zich te ontheffen van de verplichting tot onderhoud eener brug, gelegen in eene andere gemeente, mogen de gemeentebesturen niet besluiten tot afbraak dier brug, wanneer zij tot openbaar gebruik bestemd is en deel uitmaakt van een weg, die door deze afbraak onbruikbaar wordt. (Besluit van 20 Junij 1857, C. V. 165.)

n. Die kosten komen geheel ten laste der gemeente. De levering van eimers, lantaarns enz., kan niet aan de ingezetenen worden opgelegd. (Besluit van 29 Sept. 1853, C. V. 87.)

w. Buiten goedkeuring van Gedep. Staten kan over dezen post niet beschikt worden. (Missive v. d. Min. van Binnenl. Zaken van 24 Jan 1852, C. V. 6.)

Na de invoering der gemeentewet zijn aan de gemeenten uitgaven opgelegd bij de wetten van:

1°. 18 Sept. 1852, C. V. 154, in verband met de wet van 29 Julij 1848, S. 32 (kwade posten wegens de directe belastingen).

2°. 21 Dec. 1852, C. V. 208 (vergoeding voor het innen der opcenten).

3°. 28 Junij 1854, C. V. 89 (armwezen).

4°. 30 Junij 1855, C. V. 58 (huizen van bewaring).

5°. 13 Aug. 1857, C. V. 186 (onderwijs).

6°. 2 Mei 1863, C. V. 57 (middelbaar onderwijs).

7°. 10 April 1869, S. 65 (begraafplaatsen).

8°. 4 Dec 1872, S. 114 (besmettelijke ziekten).

9°. 28 April 1876, S. 108 (hooger onderwijs).

x. Omtrent de regeling van het verband der dorps huishoudingen met de algemeene huishoudingen der gemeenten in Friesland, zie men Zr. Ms.

puteerde Staten, onder Onze goedkeuring, te geven.

207. Zij behoeft, om te werken, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Zij wordt hun, nadat zij door den raad is vastgesteld, ten minste twee maanden voor den aanvang van het jaar, waarvoor zij moet dienen, voorgedragen.

208. Gedeputeerde Staten beslissen over de begrooting vóór den aanvang van het jaar, waarvoor zij moet dienen.

Zij kunnen de beslissing bij een, vóór dien tijd te nemen, met redenen te omkleeden besluit, verdagen.

209. De raad kan, indien Gedeputeerde Staten de begrooting weigeren goed te keuren, bij Ons voorziening vragen. Daarbij gelden de artikelen 200 en 201.

210. Gedeputeerde Staten verleen en of onthouden hunne goedkeuring aan de begrooting in haar geheel, gelijk zij door den raad is vastgesteld; behoudens het bepaalde bij art. 212.

211. Is hunne goedkeuring niet verleend aan de begrooting voor den aanvang van het jaar, waarvoor deze moet dienen, dan magtigen zij het gemeentebestuur, tot op de helft der aangevraagde sommen uitgaven te doen uit die posten der begrooting, waartegen bij hen geene bedenking bestaat.

Zij magtigen daarbij tevens het gemeentebestuur tot ontvang van zoodanige inkomsten, waartegen zij geene bedenking hebben.

212. Wanneer de raad weigert, de door de wet aan de gemeente opgelegde uitgaven op de begrooting van uitgaven te brengen, geschiedt zulks door Gedeputeerde Staten.

besluiten van 21 Nov. 1854, B. 657 en 1 Junij 1858, C. V. 213, bij welk laatste die regeling tot den 31 Dec. 1860 is bestendigd; de besluiten van 25 Aug. 1860, C. V. 99, van 2 Nov. 1862, B. 809, 19 Dec. 1865, C. V. 270, 22 September 1868, C. V. 140, 23 Julij 1870, C. V. 242, — van Noord-Brabant 16 Julij 1870, C. V. 242.

210. Zie de aantekeningen op art. 150. Subsidien aan Kerkbesturen enz. Niet goedgekeurd. (Besl. 7 Julij 1875, S. 133, C. V. 134.)

Indien, in dat geval, de plaatselijke inkomsten niet toereikende zijn, en de raad weigert, nieuwe middelen tot dekking voor te dragen, worden de overige, niet bij de wet aan de gemeente opgelegde uitgaven door Gedeputeerde Staten, bij een in het Provinciaal blad te plaatsen besluit, in zoodanige reden verminderd, dat tusschen de plaatselijke inkomsten en uitgaven evenwigt zij.

213. Buiten de begrooting kan geene uitgaaf geschieden, dan met afzonderlijke, voorafgaande magtiging van Gedeputeerde Staten. (a)

In buitengewone gevallen echter van dringenden spoed kan de raad tot het doen van zoodanige uitgaaf besluiten, mits zijn daartoe te nemen, met redenen te omkleeden besluit terstond aan Gedeputeerde Staten inzendende. Hij wijst tevens de middelen tot dekking aan.

De uitgaaf, door Gedeputeerde Staten goedgekeurd, wordt aan de begrooting toegevoegd.

Bij weigering van Gedeputeerde Staten, is artikel 209 toepasselijk.

Indien wij de uitspraak van Gedeputeerde Staten bevestigen, zijn de leden van den raad, die tot het besluit hebben medegewerkt, persoonlijk voor de uitgaaf aansprakelijk.

214. Af- en overschrijving op de posten der begrooting van uitgaven kan niet geschieden, dan voor zooverre daartoe bij de begrooting zelve, of bij een afzonderlijk, door Gedep. Staten goedgekeurd besluit van den raad, magtiging is verleend.

215. Tot het bevelen der af- en overschrijvingen, waartoe bij de begrooting magtiging wordt verleend, behoeven burgemeester en wethouders in elk geval de toestemming van den raad.

216. Op het besluit van Gedeputeerde Staten, houdende goedkeuring der begrooting, is art. 202 van toepassing.

(213) Omtrent de beschikking over den post voor onvoorziene uitgaven, zie missive van den 24 Januarij 1852, C. V. 6.

(a) Zie over het op beleening of in prolongatie uitzetten van gemeentegelden, besluit van 15 December 1866, C. V. 200. Bij besluit van 15 December 1870, C. V. 210, is het leggen op beleening of in prolongatie toegestaan.

217. In gemeenten, wier afdeelingen of dorpen een afzonderlijk vermogen, afzonderlijke inkomsten of lasten hebben, kan dit onderscheid blijven bestaan.

Buiten de gevallen, waarin de wet, bij vereeniging van gemeenten, zoodanig onderscheid vaststelt, kunnen afzonderlijke lasten en inkomsten, in bijzondere afdeelingen eener gemeente, waar het noodig is, bij een besluit van den gemeenteraad, onder Onze goedkeuring, Gedeputeerde Staten gehoord, worden toegelaten.

Gedeputeerde Staten regelen, onder Onze goedkeuring, het verband dezer afzonderlijke huishoudingen met de algemeene huishouding der gemeente, overeenkomstig het stelsel dezer wet.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de rekening en verantwoording.

218. Van de inkomsten en uitgaven der gemeente wordt door burgemeester en wethouders, over elk dienstjaar, verantwoording gedaan aan den raad, onder overlegging van de hun door den ontvanger, volgens art. 115, aangeboden rekening, die alle ontvangsten en uitgaven van het dienstjaar vermeldt.

219. Deze rekening wordt met alle de daarbij behorende bescheiden, en met vermelding van hetgeen burgemeester en wethouders ter hunner verantwoording dienstig achten, aan den raad overgelegd binnen zeven maanden na afloop van het jaar, waartoe zij betrekking heeft.

Zij wordt te gelijk op de secretarie der gemeente voor een ieder ter lezing nedergelegd, en hetzij

(217) Zie omtrent de regeling en het verband der dorpshuishoudingen met de algemeene huishoudingen der gemeenten in Friesland de aantekening bij art. 205.

— Dit artikel noch eenige andere bepaling der gemeentewet veroorlooft het veranderen van bestaande verplichtingen der gemeente-afdeeling of van hare ingezetenen en het herscheppen van onderhoudsplicht in eene belasting. (Arrest van den Hoogen Raad van den 9 December 1870, W. v. 't. R. 3276.)

in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

Van de nederlegging en verkrijgbaarstelling geschiedt openbare kennisgeving.

220. De raad onderzoekt de rekening zonder uitstel en stelt het bedrag der ontvangsten en uitgaven voorloopig vast, bij een besluit, waarvan het ontwerp hem, te gelijk met de rekening, wordt aangeboden.

Burgemeester en wethouders zijn bij de beraadslagingen daarover tegenwoordig, doch onthouden zich van medestemmen over het besluit.

221. Het besluit van den raad wordt, met de rekening en de daarbij behorende bescheiden, binnen den termijn, door Gedep. Staten telkens te bepalen, aan hen opgezonden. Zij sluiten de rekening vóór het einde van het jaar, volgende op dat, waartoe zij betrekking heeft, en stellen het bedrag der ontvangsten en uitgaven vast.

Zij gaan hiertoe niet over, dan nadat hun is gebleken, dat de rekening gedurende ten minste veertien dagen op de secretarie ter lezing heeft gelegen.

222. Het besluit van Gedeputeerde Staten, houdende vaststelling der ontvangsten en uitgaven, strekt, zoover de daarin goedgekeurde ontvangsten en uitgaven betreft, aan den ontvanger en aan burgemeester en wethouders tot ontlasting.

Gedeputeerde Staten kunnen den ontvanger of burgemeester en wethouders afzonderlijk ontlasten, zoo zij beider beheer voor geene gelijktijdige goedkeuring vatbaar oordeelen.

223. Op het besluit van Gedeputeerde Staten, in het vorig artikel bedoeld, is art. 202 van toepassing.

224. De uitgaven uit de plaatselijke kas worden bevolen door burgemeester en wethouders bij bevelschriften, door hunnen voorzitter en een der wethouders te teekenen.

(219) Zie art. 72.

(220) *Zonder uitstel.* De raad is bevoegd de rekening vooraf door eene commissie te doen onderzoeken. (Missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 10 Aug. 1852, N°. 193.)

(224) Niet door den secretaris mede te teekenen. (Missive van 26 Januarij 1852, C. V. 263.)

225. Ingeval tot betaling van hetgeen door de wet aan de gemeente is opgelegd en op hare begrooting gebragt, geene bevelschriften worden afgegeven, kunnen Gedeputeerde Staten, na den raad te hebben gehoord, onder persoonlijke aansprakelijkheid van hen, die er toe medewerkten, bij een besluit de betaling bevelen.

Dit besluit geldt voor den ontvanger als bevelschrift.

226. Burgemeester en wethouders worden wegens uitgaven, door hen bevolen, waardoor het eindcijfer der begrooting of de aangewezen begrootingspost wordt overschreden, of die ter kwader trouw zijn aangewezen op een post, waarmede die uitgaven niet overeenstemmen, tenzij blijke, dat zij tot het bevelen dier uitgaven niet hebben medegewerkt, persoonlijk aansprakelijk jegens de gemeente, indien die uitgaven, bij het in art. 222 bedoeld besluit van Gedeputeerde Staten, niet onder de uitgaven der gemeente worden opgenomen.

De raad benoemt, wanneer daartoe volgens dit artikel termen zijn, iemand uit zijn midden, met de regtsvervolging tot schadevergoeding belast.

227. Door den raad, door burgemeester en wethouders en door den ontvanger kan tegen de beslissing van Gedeputeerde Staten omtrent de rekening, bij Ons voorziening worden gevraagd.

Daarbij gelden de artt. 200 en 201.

228. De termijnen van verjaring, voor de vorderingen ten laste van het Rijk, bij de wet bepaald of te bepalen, zijn op de vorderingen ten laste der gemeente van toepassing.

Burgemeester en wethouders brengen de termijnen, minstens eene maand vóór den afloop daarvan, bij openbare kennisgeving in herinnering.

TITEL V.

Van de gemeente-eigendommen, werken en inrigtingen.

229. De gemeentebesturen zorgen, dat een nauwkeurige staat opgemaakt en bijgehouden worde

(228) Volgens besluit van 15 Febr. 1854, No. 61, C. V. 212, zijn de gemeentebesturen niet bevoegd afstand te doen van eene verkregen verjaring. Zie ook het besluit van 15 Sept. 1872, C. V. 217.

van hetgeen, naar het burgerlijk regt, eigendom der gemeente is.

Deze staat en de daarin jaarlijks gebragte verandering wordt aan Gedeputeerde Staten medege-deeld en, hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

230. De aan de gemeente behorende wegen, straten, pleinen, grachten, vaarten, kanalen, bruggen, havens, kaden, wallen en openbare gebouwen mogen niet worden vervreemd, bezwaard of verpand, dan nadat zij door een besluit van den raad verklaard zijn, ter openbare dienst niet meer bestemd te wezen. (a)

Gedeputeerde Staten kunnen bevelen, dat in de gemeenten, waar het hun nuttig schijnt, van de gemeente-wegen, vaarten en andere, ter dienst van het algemeen bestemde, zaken een staat worde opgemaakt en bijgehouden.

231. Behoudens bestaande wettige verplichtingen

(229) Over den eigendom van kerktorens, zie vonnis van de arrondissements-regtbank te Middelburg van 19 Oct. 1853, W. v. 't R. 1496.

Over den eigendom der openbare straten, zie arr. v. d. Hoogen Raad van 14 Jan. 1853, C. V. 12.

Over de grensscheidingen van gemeenten, zie resol. v. d. Min. v. Fin. van 4 Maart 1856, C. V. 27.

Zie art. 72 omtrent de verkrijgbaarstelling van den staat der eigendommen.

(a) Dit besluit te nemen in eene vergadering voorafgaande aan die, waarin de raad een besluit volgens art. 137 of 138 neemt, en van de verklaring in dien tusschentijd openbare afkondiging te doen. (Besl. van Gedep. Staten van Overijssel van 4 Mei 1861, Prov. blad No. 23.)

(230) M. v. T. Hetgeen ten gebruike van het algemeen is bestemd, mag daaraan niet naar willekeur worden onttrokken. De bewoners der gemeente hebben er regt op, dat, zoolang de weg weg, de kade kade is, de weg of kade niet kunnen overgaan in handen van een bijzonder eigenaar, die hun gebruik daarvan zou kunnen beletten.

Het kan echter soms in het belang der gemeente, bij gevolg in dat der ingezetenen, zijn, dat de algemeene zaak van natuur verandere, en privaat eigendom worde. Indien b. v. de bevolking in eene gemeente sterk toeneemt en aanbouw van huizen buiten hare muren onmogelijk is, zal het tot groot gerief zijn, dat op een groot, enkel tot

van anderen, is het onderhoud der in het vorige artikel bedoelde werken en gebouwen een gemeentelast.

versiering der gemeente strekkend, plein woningen kunnen worden gesticht.

Opdat een en ander wel onderscheiden worde, dient de bepaling van art. 230.

— Zie art. 137 dezer wet en de aantekening op art. 205¹, over het niet afbreken van bruggen, ook buiten de gemeente, met welker onderhoud de gemeente belast is.

— Zijn gemeentewegen, ook zoolang zij ter openbare dienst bestemd zijn, een onderwerp van privaat regt? Ja.

Is een spoorweg, ook al behoort hij aan eene particuliere maatschappij, steeds te beschouwen als een openbare weg? Neen.

Zie arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden van 24 April 1868, W. v. 't R. 3004.

— Arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden van 28 October 1872, C. V. 167, over de verpligting van den eigenaar tot onderhoud der straat voor en langs zijn huis.

(231) M. v. T. De billijkheid van dit voorschrift zal zeker niet worden betwijfeld. Wat ten gebuike van allen bestaat, dient op gemeene kosten onderhouden te worden. Het schijnt echter juist dat, waar de verpligting tot onderhoud, krachtens vroegere overeenkomst of eenigen anderen rechtsgrond, op bijzondere personen of erven rust, die grond niet alleen door invoering der nieuwe wet vervalle.

— Uit dit artikel volgt niet dat de gemeenten jegens derden aansprakelijk zijn voor alle schade, die een middellijk gevolg is van iets wat de vaart in de wateren der gemeente minder veilig maakt. (Vonnis der arrondissements-regtbank te Groningen van 27 Mei 1856, W. v. 't R. 1830, arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden van 1 Mei 1857, W. v. 't R. 1853.)

Over de verpligting der gemeenten tot het onderhoud der wallen en kaden zie men:

a. vonnis der arrondissements-regtbank te Amsterdam van 26 April 1852, C. V. 135.

b. arrest van het provinciaal gerechtshof in Noord-Holland van 12 Mei 1853, C. V. 44.

c. arrest van den Hoogen Raad der Nederl. van 21 April 1854, C. V. 57.

d. vonnis der arrondissements-regtbank te Rotterdam van 4 Febr. 1857, W. v. 't R. 1835, en arrest van het provinciaal gerechtshof in Zuid-Holland van 18 Jan. 1858, W. v. 't R. 1925.

— Bij eene verordening kan geene verpligting

TITEL VI.

Van plaatselijke belastingen.

EERSTE HOOFDSTUK.

Algemeene bepalingen.

Zie missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 4 October 1851, C. V. 181 en de opgave van bemerkingen van Gedeputeerde Staten van Overijssel van 25 Maart 1852, C. V. 48.

232. Het invoeren, wijzigen of afschaffen eener plaatselijke belasting wordt bepaald bij een besluit van den raad, dat in geval van invoering of wijziging, de voorwerpen, door de belasting te treffen, haar bedrag en hare grondslagen vermeldt.

233. Dit besluit wordt, binnen acht dagen nadat het is genomen, met al de voorschriften, betreffende de invordering der belasting, voorgedragen aan Gedeputeerde Staten, die Ons binnen zes weken na de dagteekening van het besluit verslag doen.

234. Onze beslissing omtrent het invoeren, wijzigen of afschaffen eener plaatselijke belasting

worden opgelegd tot onderhoud van gemeentewaterleidingen. (Besluit van 20 Augustus 1869, C. V. 161.)

— Met de uitzondering „behoudens bestaande wettige verplichtingen van anderen” zijn alleen bedoeld verplichtingen, tengevolge eener overeenkomst of van een bijzonderen regtstitel op een bijzonder persoon of een erf berustende. (Arrest van den Hoogen Raad van 5 Febr. 1869, W. v. 't R. 3088.)

(232) Wijziging in de heffing of wel later dan bij het besluit tot heffing verleende vrijdom van belasting moet aan 's Konings goedkeuring onderworpen worden. (Besl. v. 9 April 1862, C. V. 53.)

— Een gemeentebestuur is niet bevoegd bij verordening te bepalen, dat de gemeente voor verschuldigde belasting zal bevoorregt zijn boven andere schuldeischers. (Arrest v. d. Hoogen Raad der Nederl. van 10 Febr. 1871, W. v. 't R. 3296.)

(233) De besluiten tot invoering, wijziging of afschaffing van plaatselijke belastingen moeten aan Gedeputeerde Staten ingezonden worden:

5 exemplaren van die betreffende de heffing van opcenten op de Rijks directe belastingen of voor-

wordt bekend gemaakt binnen twee maanden, nadat Gedeputeerde Staten Ons daarover verslag hebben gedaan.

De beslissing kan door Ons, bij een, binnen dien tijd te nemen, met redenen te omkleeden besluit, worden verdaagd.

335. Bij het door Ons te nemen besluit tot goedkeuring der invoering of wijziging eener plaatselijke belasting worden de voorschriften, naar welke zij zal worden ingevorderd, aangehaald.

Zoo de raad in de voorschriften, betreffende de invordering, wijziging brengt, wordt de belasting dien overeenkomstig niet geheven, dan na op nieuw door Ons te zijn goedgekeurd.

236. De door den raad vastgestelde en door Ons goedgekeurde bepalingen, betreffende plaatselijke belastingen, worden, zoo zij met de wetten of het algemeen belang strijdig zijn, op dezelfde wijze, waarop zij zijn gemaakt, onverwijld ingetrokken.

Bij gebreke dier intrekking, kunnen zij door eene wet, die tevens zoo noodig, de gevolgen regelt, worden geschorst of vernietigd.

237. De plaatselijke belastingen mogen den doorvoer, en den uitvoer naar en invoer uit andere gemeenten niet belemmeren.

238. Voor plaatselijke belastingen worden gehouden, of daarmede, wat de toepassing van

werpen van verbruik, waarop Rijks accijns geheven wordt.

3 exemplaren van de verordeningen op de invorderingen dier heffingen.

4 exemplaren van de besluiten betreffende de heffing van andere belastingen.

2 exemplaren van de verordeningen op de invordering dezer laatste heffingen.

(Missive van den Minister van Binnenl. Zaken van 5 Februarij 1862, N°. 175; Prov. blad van Overijssel van 1852, N°. 26.)

Over de afkondiging der verordeningen, zie de circulaire van Gedep. Staten van Noord-Brabant van 23 Mei 1856, C. V. 80.)

(235) Over de intrekking van verordeningen op de invordering en het van kracht blijven dier verordeningen, zie missive van den Minister van Binnenl. Zaken van 24 April 1852, C. V. 270.

Betrekkelijk wijziging in tarieven voor tollén, zie het besluit van 27 April 1851, C. V. 47.

art. 232—237 betreft, gelijk gesteld de in naam der gemeente gevorderde weg-, straat-, brug-, kaai-, haven, kraan-, sluis-, dok-, boom- en veergelden, wik-, weeg-, meet- en keurloonen, gelden voor banken of staanplaatsen in hallen, op markten en dergelijke openbare plaatsen, begrafenisregten en andere gelden voor het gebruik of genot van openbare gemeentewerken, bezittingen of inrigtingen, en dat van door of van wege het gemeentebestuur verstrekte diensten.

(238) M. v. T. Of de hier opgenoemde regten, loonen en gelden belastingen zijn, is verschillend beantwoordt, naar het verschil van begrip aan belasting gehecht. De wetgever behoeft zich niet in eene oplossing der staathuishoudelijke vraag te verdiepen. Hij neemt belasting in den ruimsten zin, en begrijpt daaronder al wat van de inwoners der gemeente wordt geheven. Wanneer deze gebruik maken of genot hebben van iets, waarvan hun het gebruik of genot om niet zou toekomen, ware door de plaatselijke verordeningen aan dat gebruik of genot niet het betalen eener som gelds verbonden. Hoe nuttig ja noodzakelijk het is, dat die heffingen als belastingen worden beschouwd en behandeld, schijnt overbodig te betoogen.

— *Gelden voor het genot van door of van wege het gemeente-bestuur versterkte diensten.* „Mogt het blijken dat in sommige gevallen die loonen voor zoodanige diensten in allen deele behooren te worden gelijkgesteld met de loonen, die jure privato, voor eene particuliere dienst door particulieren bewezen, gevraagd worden, dan zal de zaak geene afkeuring hoegenaamd van het gouvernement ondervinden.” (Redevoering van den Min. v. Binnenl. Zaken, Bijlagen 974¹.)

Als plaatselijke belastingen moeten ook worden beschouwd:

Kosten voor afschriften en uittreksels uit de stukken tot het gemeente-archief behorende. (Besluit van 29 Junij 1852, C. V. 131.)

Leges voor verlotingen. (Besl. van 2 Jan. 1852, C. V. 1.)

Vast loon voor het opbrengen en voor voeding en bewaring van vee. (Besluit van Gedep. Staten van Friesland, van 15 Sept. 1856, C. V. 163.)

Koninklijk besluit van 19 Mei 1863, S. 62, C. V. 116; 5 Sept. 1863, S. 122, C. V. 170.

Schoolgelden. (Art. 34 der wet van 13 Augustus 1857, C. V. 193.)

Over de woorden: *„of daarmede enz. gelijk*

239. Ook op belasting in natura, of verplichting tot arbeid of levering ten behoeve van gemeentewerken, zijn, zooveel de aard der zaak het toelaat, de artt. 232—237 van toepassing.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de bijzondere soorten van plaatselijke belastingen. ()*

240. Tot dekking der plaatselijke uitgaven kunnen de gemeente-besturen:

1°. beschikken over ten hoogste vier vijfde gedeelten van de opbrengst der Rijks-belasting op het personeel, in hunne gemeente geheven; (a)

2°. de volgende belastingen heffen:

opcenten op de hoofdsom der grondbelasting;

opcenten op de hoofdsom der personele belasting en andere daarvoor vatbare Rijks-belastingen, direct naar het vermogen of inkomen geheven, met uitzondering van het patentregt;

hoofdelijke omslagen of andere plaatselijke directe belastingen;

eene belasting op de honden;

eene belasting op tooneelvertooningen en andere openbare vermakelijkheden;

gesteld,” zie arrest van den Hoogen Raad van 13 Januarij 1858, W. v. 't R. 2031.

— Het heffen van havengeld van schepen, die op stroom binnen het grondgebied der gemeente Rotterdam, lossen of laden, is in strijd met artt. 238 en 240. (Arrest van den Hoogen Raad van 6 Dec. 1872, W. v. 't R. 3532, C. V. 195.)

— Zie de missive van den Minister van Binn. Zaken van 31 Mei 1876, betrekkelijk de heffing van gasregten, C. V. 136.

(239) Daaronder behooren de hand- en span-diensten. (Besluit van den 17 Augustus 1852, C. V. 146.) Zie art. 192.

(*) Bij de wet van 7 Julij 1865, S. 79, is gevoegd deze slotbepaling: „Alle plaatselijke belastingen, behalve de in art. 238 bedoelde regten en loonen, worden voor den 1^{en} Januarij 1866 herzien en aan Onze goedkeuring onderworpen.”

„Die belastingen vervallen, wanneer Onze goedkeuring op de heffing daarvan niet vóór den 1^{en} Mei 1866 is verleend.”

(a) Bepalingen nopens de uitkeeringen van het $\frac{4}{5}$, van 3 October 1866, C. V. 233.

de regten, loonen en andere gelden, bedoeld in art. 238.

241. Belastingen op voorwerpen van verbruik worden niet geheven.

242. Het getal der opcenten op de grondbelasting kan voor de gebouwde eigendommen tot veertig, voor de ongebouwde tot tien gaan.

243. Hoofdelijke omslagen en andere plaatselijke directe belastingen worden geheven naar grondslagen, die voor een redelijken maatstaf van het inkomen der belastingschuldigen te houden zijn.

Als grondslagen kunnen niet uitsluitend worden aangenomen een of meer grondslagen van de personele belasting, of van de andere in de *zesde* zinsnede van art. 240 bedoelde Rijks directe belastingen.

244. Vervallen.

245. In de hoofdelijke omslagen of andere plaatselijke directe belastingen worden uitsluitend aangeslagen zij, die in de gemeente hun hoofdverblijf houden, en zij die er verblijven.

Daarin wordt, over een dienstjaar:

door hem, die niet dat geheele jaar in de

(240) Zie ten aanzien van dit artikel en artikelen 244, 246 en 250, de missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 29 Jan. 1853, C. V. 17.

(242) Zie Memorie van Beantwoording 1^e Kamer Staten-Generaal bl. 159. Aanslagen alleen naar den 5^{en} en 6^{en} grondslag betalen geene opcenten, en de latere missives van 4 Nov. 1851, C. V. 193 en 5 Febr. 1852, C. V. 264.

Over de opgave door de ontvangers der directe belastingen te doen, zie missive van den Minister van Financiën van 8 Sept. 1851, C. V. 176.

(243) M. v. T. Bij het groot verschil van plaatselijke omstandigheden, schijnt het ongeraden, stellige voorschriften te geven omtrent de grondslagen voor plaatselijke omslagen en andere directe belastingen aan te nemen. De bepaling der tweede zinsnede is echter noodig, wil men beletten, dat plaatselijke directe belasting in het wezen eene verhooging worde van de Rijks directe belasting. Werd deze beperking in de wet niet opgenomen, de gemeenten konden dan, onder de benaming van omslag, heffen hetgeen zij als opcenten op het personeel niet zouden mogen vorderen.

— Zie de missive van 29 Jan. 1853, C. V. 17.

(244) Bij art. 5 der wet van 7 Julij 1865, S. 79, is art. 244 verklaard te zijn vervallen.

gemeente zijn hoofdverblijf hield of er verbleef, slechts voor zooveel twaalfden gedeeld, als zijn hoofdverblijf of verblijf in de gemeente maanden heeft geduurd; gedeelten van maanden voor geheele te rekenen;

door hem, die geene drie maanden van dat jaar in de gemeente verbleef, niet bijgedragen;

door hem, die ter waarneming eener openbare betrekking, in de gemeente buiten zijn hoofdverblijf tijdelijk vertoeft, in die gemeente niet bijgedragen.

In welke gemeente het hoofdverblijf, waarvoor men steeds in de lasten bijdraagt, gevestigd zij, wordt niet uitsluitend naar de verklaringen, in art. 76 van het Burgerlijk Wetboek bedoeld, maar naar omstandigheden beoordeeld.

246. Vervallen.

247. Heffing van opcenten op de hoofdsom der personele belasting is niet geoorloofd, tenzij de opcenten op de hoofdsom der grondbelasting tot het in art. 242 genoemd cijfer zijn opgevoerd en een hoofdelijke omslag of andere directe belasting worde geheven, welker opbrengst met het bedrag der te heffen opcenten op de personele belasting minstens gelijk sta.

(245) M. v. T. De bepaling der tweede zinsnede zal kunnen verhoeden, dat uitwonende grondeigenaars betrekkelijk te veel in de gemeentelasten worden aangeslagen. Overigens schijnt het van hoog belang, dat niet te spoedig tot de heffing van hoofdelijke omslagen, die uit den aard der zaak tot willekeurige belasting aanleiding moeten geven, kunne worde overgegaan.

— Zie het besluit van den 16 Julij 1855, C. V. 91, en het arrest van het provinciaal gerechtshof van Zuid-Holland van 7 Maart 1859, W. v. 't R. 2060.

Volgens eene missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 21 Junij 1856, N°. 157, moeten onder maanden verstaan worden *tijdvakken van dertig dagen niet kalender-maanden*.

— Hoofdverblijf. Vernietiging van een besluit van B. en W. van Leeuwarden, tot teruggave en afschrijving van hoofdelijken omslag in het hoofdverblijf. (Besluit van 30 Julij 1875, S. 142, C. V. 149.)

(246) Bij art. 7 der wet van 7 Julij 1865, S. 79, is art. 246 verklaard te zijn vervallen.

(247) Uit dit artikel vloeit de verplichting voort,

248—252. Vervallen.

253. Op honden, uitsluitend gehouden ten dienste van den landbouw of eenig bedrijf van nijverheid, of ter bewaking van gebouwen of erven, wordt geene, of eene mindere belasting, dan op andere honden, gelegd.

254. De aan het slot van art. 240 vermelde regten, loonen en gelden worden tot geen hooger bedrag geheven, dan noodig is te achten, om den betaler, naar evenredigheid van het gebruik of genot, dat hij heeft, in de kosten van aanleg, onderhoud of verstrekking van het door hem gebruikte of genotene te doen dragen.

Poortgelden en recognitiën wegens de uitoefening of aanvaarding van bedrijven of bedieningen worden in geene gemeente geheven.

255. Bijzondere wetten, vóór den 1 Jan. 1868 voor te dragen, wijzen de gemeenten aan, in wier belang, uithoofde van bijzondere omstandigheden, van de bij art. 241 en art. 254, 1^e zinsnede, gestelde regels kan worden afgeweken.

256. De voorschriften omtrent den vrijdom van plaatselijke belastingen, door vreemde gezanten of consuls, of personen, tot hunne gezantschappen of consulaten behoorende, te genieten, worden door Ons gegeven.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de invordering der plaatselijke belastingen.

257. De invordering der plaatselijke belasting

om de plaatselijke belasting, die betaald of waarvoor crediet verleend is, in geval van uitvoer naar elders, terug te geven of af te schrijven. (Mem. van Toelichting.)

(248—252) Bij art. 9 der wet van 7 Julij 1865, S. 79, zijn de artt. 248—252 vervallen verklaard.

(250) Omtrent het heffen eener eigene belasting op het gemaal, na de afschaffing van den Rijks-accijns met 1°. Jan. 1856, zie art. 3 der wet van 13 Julij 1855, C. V. 89.

Zie betrekkelijk de te heffen opcenten op sommige Rijks-accijnsen art. 6 der wet van 15 Mei 1859, C. V. 103, en de missive van den Min. v. Binnenl. Zaken van 13 Julij 1859, C. V. 137.

wordt geregeld bij plaatselijke verordeningen, overeenkomstig de bepalingen der artikelen 258—269.

258. Tegen hem, die nalaat de door hem verschuldigde plaatselijke belasting vóór of op den verschijndag te betalen, wordt door den ontvanger, dien het aangaat, een dwangbevel afgegeven, medebrengende het regt, om de roerende en onroerende goederen des schuldenaars zonder vonnis aan te tasten.

(257) M. v. T. Naar den aard der belasting en de gesteldheid der gemeente kunnen verschillende bepalingen noodig zijn. Deze behooren aan plaatselijke verordeningen te worden overgelaten. De wetgever heeft slechts voor te schrijven, wat hij overal en in elk geval noodig acht.

— Bij de arresten van den Hoogen Raad van 14 Jan. 1857 en 25 Jan. 1858 is beslist, dat in de verordeningen tot invordering van verbruikbelastingen de bepaling kan worden toegelaten, dat van den voorraad, bij de invoering der belasting aanwezig, aangifte moet worden gedaan en dat aanpeil en visitatie plaats hebben.

Over de afkondiging van verordeningen op de heffing van plaatselijke belastingen, zie de missive van 26 Jan. 1857, C. V. 8.

(258—262) Over de toepassing der artikelen zie missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 19 Julij 1851, C. V. 109.

(258) Betrekkelijk de uitgifte van dwangbevelen zie besluiten van 1 Nov. 1852, C. V. 180; en 17 Dec. 1852, C. V. 201.

Over de wijze van procederen tegen personen, die de gemeente verlaten hebben, zie missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 22 April 1852, C. V. 81.

Bij missive van den Min. van Binnenl. Zaken van 27 Aug. 1852, N°. 188, C. V. *Suppl.* 44, is te kennen gegeven, dat de invordering van het aan de gemeente verschuldigde door een achterlijken pachter, door den ontvanger moet geschieden op gelijken voet als de vervolging van een' nalatigen belastingschuldigen; als zijnde zoodanige invordering geen rechtsgeding als bedoeld bij artikelen 194 en 199, en dat eerst, wanneer de pachter zijne verpligting tot betaling ontkennen mogt, er sprake zou kunnen zijn van het voeren van een rechtsgeding tegen hem door de gemeente, en alzoo eerst dan de bepalingen van art. 194^b en art. 199 van toepassing zouden wezen.

Tegen een dwangbevel tot invordering van plaatselijke belasting kan men bij den regter niet in verzet komen, op grond van niet schuldpligtigheid of van onwettigheid van den aanslag. (Vonnis

259. De ontvanger geeft het dwangbevel niet af, dan na den belastingschuldige te hebben gewaarschuwd en vervolgens aangemaand.

Hij kan den nalatigen belastingschuldige, alvorens tegen hem een dwangbevel af te geven, door de inlegering van een krijgsman tot betaling dwingen.

260. De regelen, bij de wet op de invordering van 's Rijks directe belastingen gesteld of te stellen, ten aanzien der waarschuwing en aanmaning van den belastingschuldige, der inlegering bij en van het dwangbevel tegen hem, gelden voor de invordering der plaatselijke belangen.

Daarbij gelden insgelijks de bepalingen dier wet, omtrent de kosten van vervolging.

Het dwangbevel, door een gemeente-ontvanger uitgevaardigd, kan in het geheele Rijk worden ten uitvoer gelegd.

261. De beteekening van stukken, betreffende vervolging ter invordering van plaatselijke belastingen, geschiedt door een ambtenaar, daartoe door burgemeester en wethouders aan te wijzen.

van de arrondissements-regtbank te Rotterdam van 25 November 1857, W. v. 't R. 1929.)

(260) Voorschriften omtrent de toepassing der wetten op het zegel en de registratie op de stukken van vervolging in zake van plaatselijke belastingen zijn gegeven bij missive van den Minister van Financiën, van 24 September 1851, C. V. 179.

Bij missive van 21 April 1852, C. V. 270, zijn die stukken vrijgesteld van zegel en registratieregten.

Over de aanvraag van garnisaires, zie missive van 19 September 1851, C. V. 179.

De burgerlijke regter is bevoegd kennis te nemen van eene actie tot terugvordering van betaalde plaatselijke belasting, bij hoofdelijken omslag geheven, gegrond op het beweren, dat de eischer gedurende een gedeelte van het jaar, waarover de omslag is geheven, in een andere gemeente verblijf hield, dáár in den hoofdelijken omslag was aangeslagen. (Arrest van het provinciaal gerechtshof van Zuid-Holland van 7 Maart 1859, W. v. 't R. 2060.)

— Aanslagbiljetten wegens gemeentebelastingen beneden f 20, zijn vrij van zegelregt. (1 Mei 1866, C. V. 71, Min. v. Financiën.)

(261) Over het commissioneren der deurwaarders van de directe belastingen tot het beteekenen van stukken betrekkelijk de plaatselijke belastingen,

262. De plaatselijke belasting, die niet binnen drie jaren, te rekenen van het tijdstip waarop zij verschuldigd, of waarop de laatste acte van vervolging beteekend was, werd ingevorderd, is verjaard.

263. De opcenten op 's Rijks directe belastingen worden, te gelijk met deze, door 's Rijks ambtenaren ingevorderd, en vóór het einde van elke maand, volgende op die, waarin zij zijn ontvangen, aan den gemeente-ontvanger uitgekeerd.

264. De kohieren der hoofdelijke omslagen en andere directe plaatselijke belastingen, door burgemeester en wethouders voorloopig vastgesteld, worden ter secretarie der gemeente, gedurende ten minste veertien dagen, voor een ieder ter lezing nedergelegd.

Van het nederleggen dier kohieren ter secretarie geschiedt openbare kennisgeving.

265. Na afloop van den in het vorig artikel bedoelden tijd stelt de raad de kohieren vast.

Binnen dien tijd kan elk op de kohieren aangeslagene tegen zijn aanslag bij den raad bezwaren inbrengen.

Hij ontvangt mededeeling van 's raads beslissing en kan gedurende acht dagen na de dagteekening daarvan, bij Gedeputeerde Staten in beroep komen.

De door den raad vastgestelde kohieren worden ter secretarie gedurende ten minste acht dagen voor een ieder ter lezing nedergelegd, waarvan openbare kennisgeving geschiedt.

zie de resolutie van den Minister van Financiën, van 16 September 1851, N°. 173, B. 514.

De beëdiging kan geschieden door het plaatselijk gezag, in welks handen de door burgemeester en wethouders aangestelde ambtenaren eed doen. (Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 April 1852, C. V. 270.)

Hun repertoire wordt gekantteekend en gewaarmerkt door den burgemeester. (Missive v. d. Min. van Binnenl. Zaken van 23 April 1852, N°. 113.)

— Missive van Binnenlandsche Zaken van den 3 September 1851, C. V. *Suppl.* 25, over de aanstelling van dien ambtenaar en de beëdiging. De aanstelling en acten van eedsaflegging zijn vrij van zegel- en registratie-regten.

(264) Over de inzage der kohieren van de directe belastingen, zie missive van den Minister van Binnenl. Zaken van April 1854, N°. 127, C. V. 220.

Ieder aangeslagene kan binnen dien tijd tegen zijn aanslag bij Gedeputeerde Staten in beroep komen.

Gedeputeerde Staten doen ten spoedigste uitspraak en deelen die aan den raad en den belanghebbende mede.

Het indienen van bezwaren en instellen van beroep geschiedt bij verzoekschrift op ongezegeld papier.

266. De raad wijzigt de kohieren overeenkomstig de uitspraken van Gedeputeerde Staten.

De kohieren behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten alvorens uitvoering te kunnen erlangen.

267. De plaatselijke belastingen op voorwerpen van verbruik, waarvan binnen de gemeente een Rijks-accijns wordt betaald, worden, zooveel de wijze van invorderen van dezen accijns het toelaat, geheven door middel van opcenten op de hoofdsom van dien accijns.

Deze opcenten worden te gelijk met den accijns, en naar de regelen, omtrent de heffing van dezen bij de wet gesteld, ingevorderd.

Op den regel der eerste zinsnede kan, waar het in het belang der gemeente wordt gevorderd, door Ons eene uitzondering worden toegelaten.

(266) De wet laat geene hoogere beslissing toe bij weigering van goedkeuring door Gedeputeerde Staten. (Missive van den Minister van Binnenl. Zaken van 24 Febr. 1853, N°. 166.)

(267) M. v. T. Het belang zoo der gemeente, als van hare ingezetenen vordert, in het algemeen, dat plaatselijke belastingen op het verbruik van voorwerpen, aan Rijks-accijns onderhevig, bij wijze van opcenten op dien accijns worden geheven.

Soms kan het echter, ook waar zoodanige wijze van heffen mogelijk is, verkieslijk zijn, die belastingen op andere wijze in te vorderen.

Het schijnt b. v. in het voordeel der bewoners van eenige gemeenten, dat de plaatselijke belasting op het geslagt naar een ander tarief, dan dat van den daarop gelegden Rijks-accijns worde geheven.

Het belang van andere gemeenten brengt mede, dat op den Rijks-accijns op het gedistilleerd, hoezeer binnen de gemeente betaald, geene gemeente-opcenten worden geheven voor zooveel het ten uitvoer bestemd gedistilleerd aan gaat. De reden

268. Ten behoeve der inning van de plaatselijke belastingen, wordt niemand in den vervoer van, of de beschikking over zijne goederen meer beperkt, dan ter verzekering der inning noodig is.

269. Niemand wordt tot eenige betaling verplicht wegens de formaliteiten, door hem, ter verzekering der inning van de plaatselijke belastingen, te vervullen.

270. Verzet bij de invordering van plaatselijke

daarvan ligt hierin, dat, werden die opcenten gevorderd, de gemeentekas die zou moeten teruggeven bij den uitvoer van het gedistilleerd, maar niet zou terugbekomen de 3 pCt. van het beloop der opcenten, die tot dekking der kosten van invordering, krachtens art. 16 der wet van den 12 Julij 1821 (Staatsblad N°. 9), aan het Rijk zouden zijn uitgekeerd.

Om deze redenen is de slotbepaling van artikel 266 noodig.

— 1^e alinea. Eene belasting, gelegd op zekeren tak van handel, die, zonder uitzondering, treft allen, welke dien handel uitoefenen, is geen bij de Grondwet verboden privilegie. (Arrest van den Hoogen Raad van 21 Oct. 1859, W. v. 't R. 2113.)

2^e alinea. Deze bepaling is niet van toepassing in de gevallen, waarin gelijktijdige heffing van hoofdsom en opcenten niet mogelijk is. (Arrest van den Hoogen Raad als bij de 1^e alinea.)

(268) Dit artikel is niet toepasselijk op oude nog van kracht zijnde verordeningen, maar alleen op het zamenstellen van nieuwe verordeningen. (Vonnis van de arrondissements-regtbank te Amsterdam van 28 Aug. 1856, W. v. 't R. 1783.)

(269) Krachtens dit artikel kan niet langer betaling worden gevorderd voor consentbiljetten tot in-, door- of uitvoer, voor quitantiën wegens betaalde of teruggegeven belasting, voor het gebruik van werklieden, van wege de gemeentebesturen, naar aanleiding van art. 3 van het Kon. besluit van 13 Mei 1827, S. 25, uitsluitend belast met het vervoeren, verwerken of meten van voorwerpen, aan plaatselijke belasting onderhevig. (M. v. T.)

De quitantie van betaalde belasting is, in het belang van den belastingschuldige, geenszins eene formaliteit door hem, ter verzekering der belasting, te vervullen. Er is dus geen grond te vinden voor het beweren, dat de belastingschuldige het zegel der quitantie, zijnde eene belasting op het papier ten behoeve van het Rijk, niet zou behoeven te betalen. (Memorie van Beantwoording.)

belastingen, weigering, verhindering of belemmering van visitatie, wordt gestraft met geldboete van tien tot honderd gulden.

271. Ontduiking of overtreding ter zake van plaatselijke belastingen, de poging daartoe of de medepligtigheid daaraan, wordt gestraft met:

geldboete;

verbeurdverklaring van hetgeen het voorwerp der ontduiking of overtreding of poging daartoe is geweest;

verbeurdverklaring van hetgeen waarin dat voorwerp was vervat, als vaatwerk, kisten, balen, manden, zakken, en dergelijke.

272. Als boete wordt uitgesproken:

tegen de handelaars, fabrikanten of trafikanten, die een der in het vorig artikel bedoelde misdrijven, ten aanzien van voorwerpen, hun handel, fabriek of trafiek betreffende, hebben gepleegd, of doen plegen, of gepoogd te plegen of te doen plegen, het zesdubbele van de verschuldigde belasting, doch ten minste vijftig gulden;

tegen bedienden, arbeiders en knechts van handelaars, fabrikanten of trafikanten en tegen alle door dezen bezoldigde personen, welke, zonder last hunner meesters, met betrekking tot de voorwerpen, in de vorige zinsnede bedoeld, een dier misdrijven hebben begaan, of gepoogd te begaan, het vierdubbele van de verschuldigde belasting, doch ten minste vijf en twintig gulden;

tegen andere personen, welke een dier mis-

(270) Wanneer een handelsfirma zich heeft schuldig gemaakt aan overtreding in zake van plaatselijke belasting, moet ieder lid van de firma individueel in de geheele boete worden veroordeeld. (Arrest van den Hoogen Raad van 20 Nov. 1860, W. v. 't R. 2225.)

(270—283) Zie de verschillende vonnissen en arresten betreffende de toepassing dezer artikelen, VAN DEINSE, Strafwetten, bl. 85 en volgende, alsmede het arrest van den Hoogen Raad, van 15 Mei 1860, W. v. 't R. 2171; en wijders de arresten van den Hoogen Raad, van den 24 Mei 1865, W. v. 't R. 2710; 7 Nov. 1865, W. v. 't R. 2744; 19 Junij 1866, W. v. 't R. 2808; 2 Jan. 1867, W. v. 't R. 2877; 12 Mei 1868, W. v. 't R. 3006; 15 Maart 1870, W. v. 't R. 3201.

drijven hebben begaan, het dubbele der verschuldigde belasting, doch ten minste vijf gulden;

tegen hen, die aan een dier misdrijven medeplichtig zijn, het dubbele der verschuldigde belasting, doch ten minste twee gulden.

Bij herhaling dier misdrijven kan de geldboete worden verdubbeld.

273. Bij veroordeeling tot geldboete bepaald de regter, dat de boete, zoo de veroordeelde haar binnen twee maanden, nadat hij er toe is aangevaard, niet betaald, zal worden vervangen door gevangenisstraf van ten hoogste

twee maanden, indien meer dan *f* 200,

ééne maand, indien meer dan *f* 100,

veertien dagen, indien meer dan *f* 50, en

zeven dagen, indien niet meer dan *f* 50 aan boete is opgelegd.

274. De raad kan hem, die wegens een der in de artt. 270 en 271 bedoelde misdrijven meer dan eenmaal is veroordeeld geweest, gedurende zekeren tijd, doch voor niet meer dan twee jaren, het genot ontzeggen van crediet, of entrepôt, of afschrijving of teruggaaf van belasting, hem bij de verordeningen, betreffende de plaatselijke belastingen, toegekend.

275. De processen-verbaal van de ambtenaren der plaatselijke belastingen omtrent de in artikelen 270 en 271 bedoelde misdrijven worden uiterlijk binnen vier en twintig uren, na ontdekking van het misdrijf, opgemaakt, en zoo het opmaken niet door hen is geschied op den eed, bij den aanvang hunner bediening afgelegd, binnen

(272) De zwaardere straffen, bij deze twee alinea's bedreigd, bedoelen alleen de overtredingen ter zake van plaatselijke belastingen, gevestigd op bepaalde voorwerpen van verbruik, en niet overtredingen ter zake van de gelden, gevorderd voor het gebruik of genot van openbare gemeentewerken, bezittingen of inrigtingen, of van wege het gemeentebestuur verstrekte diensten. (Arrest van den Hoogen Raad van den 29 Junij 1870, W. v. 't R. 3236.)

(273) Zie de wet van 22 April 1864, S. 29, C. V. 46, houdende bepalingen voor het geval van wanbetaling van boeten in strafzaken, en het besluit van 6 Augustus 1864, S. 89, C. V. 107, ter uitvoering van art. 5, eerste lid, dier wet.

twee maal vier en twintig uren na de opmaking voor den kantonregter of zijn plaatsvervanger beëdigd.

276. De ambtenaren der plaatselijke belastingen kunnen ten allen tijde, onder vertoon, des gevorderd, hunner acten van aanstelling, de bij de verordeningen op die belastingen aan hun toezigt onderworpen fabrijken, kelders, winkels, magazijnen en andere dergelijke plaatsen onderzoeken.

Zij kunnen echter de gedeelten dier gebouwen, die ter bewoning dienen, tusschen zonsonder- en opgang niet onderzoeken, dan in bijzijn van den burgemeester, of van een der wethouders, of van een commissaris van politie.

Woningen, niet tot de gemelde gebouwen behoorende, mogen zij niet binnentreden, dan tusschen zons- op en ondergang, en niet anders dan in bijzijn, hetzij van den burgemeester of van een der wethouders, hetzij van een commissaris van politie, voorzien van een bevel van den burgemeester, hetwelk de commissaris, des gevorderd, vertoont.

277. Bij ontdekking van een der misdrijven in art. 271 omschreven, worden de goederen, voor verbeurdverklaring vatbaar, aangehaald, ten koste der verliezende partij opgeslagen en onder bewaring gesteld van den gemeente-ontvanger.

Van de goederen wordt, alvorens zij in bewaring worden gesteld, inventaris opgemaakt in tegenwoordigheid van de eigenaars, of belanghebbenden, of in hunne afwezigheid, indien zij, behoorlijk opgeroepen, binnen twee dagen niet verschenen zijn.

278. Aangehaalde goederen worden vrij gegeven, wanneer daarvoor ten genoegen van den gemeente-ontvanger borgtocht gesteld, of het bedrag der waarde in zijne kas gestort wordt.

279. Aangehaalde goederen worden, wanneer de verbeurdverklaring daarvan bij regterlijk vonnis is uitgesproken, in het openbaar door een deurwaarder of ander daartoe bevoegd persoon verkocht.

Goed, dat gevaar loopt te bederven, of levend vee kan, op magtiging van den kantonregter, te stellen op het procesverbaal en vrij van zegel en registratie, spoediger worden verkocht.

De opbrengst van den verkoop wordt in de kas van den gemeente-ontvanger gestort.

280. De eigenaars van verkeerdelijk aangehaalde goederen, of zij wier belang daarbij is betrokken, hebben aanspraak op schadevergoeding.

Deze kan niet meer bedragen dan één ten honderd van de waarde der goederen in de maand, te rekenen van den dag der aanhaling, tot aan dien der teruggave.

Indien verkeerdelijk aangehaalde goederen zijn verkocht, kunnen de eigenaars of belanghebbenden niet meer dan de opbrengst terugvorderen.

281. De vervolgingskosten, die niet op een bekeurde kunnen worden verhaald, komen ten laste der gemeente.

282. De opbrengst der boeten en verbeurdverklaringen komt ten voordeele der gemeente.

283. De wet van 29 April 1819 (S. N°. 85) is ingetrokken.

OVERGANGSBEPALINGEN.

284. Alle bestaande plaatselijke ambtenaren en magten blijven voortduren, tot dat zij door andere, volgens deze wet, zijn vervangen.

285. De burgemeesters worden door Ons binnen twee jaren na de dagteekening dezer wet benoemd.

De eene helft der benoemden treedt af op den eersten Januarij 1856, de andere op den eersten Januarij 1857.

De gemeenten, waar dit geschieden zal, worden door Ons aangewezen.

286. De eerste opmaking der in art. 6 der wet, regelende het kiesregt, bedoelde lijst van kiezers voor den gemeenteraad geschiedt in de eerste helft der maand Julij 1851.

De lijst wordt uiterlijk op den 15^{en} Julij vastgesteld, en uiterlijk op den 25^{en} Augustus gesloten.

Bij deze opmaking komt alleen in aanmerking de aanslag op de kohieren der directe belastingen, op den 30^{en} April van dit jaar tot de loopende dienst behoorende.

287. De eerste keuze voor de leden van den raad geschiedt op den tweeden dingsdag der maand September van dit jaar.

(283) Met die wet zijn ook de *transactiën* vervallen. (Missive v. d. Min. van Binnenl. Zaken van 1 September 1853, C. V. 182.)

288. Het eerste derde der leden van den raad treedt af met den eersten dingsdag van September 1853; de eerste helft der wethouders met den eersten dingsdag van September 1854.

289. De dag der eerste bijeenkomst van den nieuwen raad wordt voor elke gemeente bepaald door Gedeputeerde Staten.

290. De instructiën voor den secretaris en den ontvanger, de bepalingen omtrent de orde in de vergadering van den raad, en alle omtrent punten, bij deze wet niet geregeld, geldende voorschriften, blijven gelden, tot dat zij door anderen worden vervangen.

291. Alle bestaande plaatselijke verordeningen, tegen wier overtreding straf is bedreigd, worden binnen vijf jaren na de dagteekening dezer wet met hare voorschriften in overeenstemming gebragt.

Alle plaatselijke belastingen worden binnen dien tijd herzien en aan Onze goedkeuring onderworpen.

Bij gebreke hiervan vervallen, na afloop van dat tijdvak, die verordeningen en belastingen.

292. Tot dat daaromtrent bij de wet anders zal zijn voorzien, blijven de bepalingen van art. 45 der wet op de regterlijke organisatie gelden.

293. In gemeenten, geene vijf en twintig kiezers van den raad tellende, blijft de werking der artt. 4—39, 131 en 132 dezer wet, voor zooveel de benoeming der bij deze laatste artikelen bedoelde commissie betreft, voorloopig geschorst.

De schorsing duurt niet langer dan twee jaren, te rekenen van de dagteekening dezer wet.

Middelerwijl blijven in die gemeenten de aldaar thans geldende bepalingen omtrent de vereischten voor het lidmaatschap van den raad en de hiermede onvereenigbare betrekkingen en omtrent het getal, de benoeming, den tijd van zitting en de beëediging der raadsleden gelden.

(288) Zie besluit van 28 Febr. 1853, C. V. 21; de circulaire van 15 Aug. 1853, C. V. 60, en de besluiten van 27 Sept. 1853 en 4 Oct. 1853, C. V. 86 en 89.

(291) Over de toepassing van dit artikel op reglementen en beurtveren, zie de aantekening boven art. 161.

(293) Inlichting v. d. Min. v. Binnenl. Zaken van 22 Dec. 1851, C. V. *Suppl.* 36.

S L O T B E P A L I N G.

294. Deze wet verbindt met den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële departementen, autoriteiten, collegiën en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven op het Loo, 29 Junij 1851.

(get.) W I L L E M.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) T H O R B E C K E.

(Uitgeg. 5 Julij 1851.)

ALPHABETISCH REGISTER.

De cijfers duiden de Artikelen der Wet aan.

Aanbestedingen. 44. 142. 179. 194.

Aanhaling van goederen. Pl. belastingen. 277.

Aankopen. 137. 194.

Aanmaning. Pl. belastingen. 259.

Aansprakelijkheid van Burgem. en Weth. 286.

„ van de leden van den Raad. 213.

Aanvaarding van legaten. 137. 194.

„ der leden van den Raad, van hunne be-
trekking. 39.

Aanverwantschap. 21. 97. 107.

Afdeelingen der gemeente. 217. 143. 6.

Afkondiging der verordeningen. 168. 169. 171.
172. 173. 174. 175. 179. 187.

Afschrijving van posten der begrooting. 214. 215.

Aftreding. Raad. 27. 28. 29. 30. 288.

„ Burgemeester. 59. 285.

„ Wethouders. 80. 81.

Ambtenaren. Zie Benoeming. Jaarwedde. Ontslag.
Schorsing.

Archief. 103.

Armbesturen. 146. 147. 148. 179.

Attributiën van den Raad. 134—149.

„ van Burgemeester en Wethouders. 179.

Banken van leening. 179.

Begraven en begraafplaatsen. 179. 205. 238.

Begrooting der gemeente. 203—217.

• van instellingen van weldadigheid. 148.

Belastingen. 232—256.

• Verjaring. 262.

Benoeming van leden van den gemeenteraad. 5.

• van Wethouders. 79.

• " den Burgemeester. 59. 285.

• " den Secretaris. 95.

• " den Ontvanger. 106.

• van andere gemeente-ambtenaren en bedien-
den. 145.

• van ambtenaren van den burgerl. stand. 149.

• " commissarissen van politie. 191.

• " dienaren v. politie en veldwachters. 191.

• " wijk- en brandmeesters. 179°.

• " ambtenaren bij de pl. secretarie. 179°.

• " vaste commissiën uit den Raad. 54.

• " andere commissiën van raadsleden, tot
uitvoering van een' bijzonderen last. 57.

Besluiten van den Raad. 44. 48. 50.

• van Burgemeester en Wethouders. 92.

• aan de goedkeuring van Gedep. Staten te
onderwerpen. 194—204. Zie ook Ver-
ordeningen.

Besloten vergaderingen van den Raad. 43. 44.

Bevelschriften. 114. 224. 225.

Bevoegdheid der gemeentebesturen. 120—133.

Bevolking. Cijfer in acht te nemen. 3. 4. 79.

Bevolking-registers. Verordeningen. 140.

• Kosten. 205.

Beurtveren. 121.

Bezwaren. Geloofsbrieven. 33.

• Belastingen. 265.

Bezittingen enz. Vervreemding enz. 137. 194. 230.

Bloedverwantschap. 21. 97. 107.

Boeten en straffen bij verordeningen. 161—166.
271. 282.

Borgtogt van den Ontvanger. 109.

• Ambtenaren. 136.

Brand. Bevel. 188.

Brandblusmiddelen. 179. 205.

Brandmeesters. 179.

Brug- en veergelden. 238.

Burgemeester. 1. 2. 3. 40. 59. 78. 184. 186.
187. 188. 285.

Burgemeester en wethouders. 91. 92. 126. 127.
179. 180. 183. 266.

Burgerlijke stand. Ambtenaren. 149.

Burgerschapsregt. 19. 61. 76. 96.

Commissaris van politie. 190. 191. 205. 276.

Commissiën uit den Raad. 20. 54—57. 123. 131.
166. 293.

Dading. 194. 283.

Dagelijksch bestuur. 179—183.

Dienaren van politie. 190. 191.

Diensten. (Persoonlijke) 192. 193.

Directe belastingen. 244.

Doorvoer van aan belasting onderworpen voor-
werpen. 237.

Dwangbevel in zake van plaatsel. belastingen. 258.

Eed. Burgemeester. 65.

“ Raadsleden. 39.

“ Secretaris. 100.

“ Ontvanger. 108.

Eigendommen der gemeente. (Staat der) 229.

Formulier van afkondiging van verordeningen. 173.

Geldleeningen. 44. 136. 194.

Geloofsbriefen der leden van den Raad. 12. 17. 31.

Geschillen in zake van bestuur. 125.

Gezondheidsdienst. 179. 205.

Godshuizen en instellingen van weldadigheid. 146.
147. 148. 179.

Herbergen. 188.

Honden. Belasting. 253.

Huishouding der gemeente. Regeling en bestuur.
134—143.

Huizen van ontucht. 188.

Jaarmarkten. 144. 195.

Jaarwedde. Burgemeester. 73.

" Wethouders. 94.

" Secretaris. 104.

" Ontvanger. 107.

" Ambtenaren. 136.

Ingezeten der gemeente, met betrekking tot de
benoembaarheid als lid van den Raad. 19.

Inlegering. Plaatselijke belastingen. 259.

Instructiën. Secretaris. 103. 290.

" Ontvanger. 107. 290.

" Dienaren van Politie. 191.

Invordering der plaatsel. belastingen. 257—283.

Kas van den Ontvanger. Opneming. 116. 118.
179. 181.

Keuren en verordeningen. 135. 140. 150—178. 291.

Kiesvergaderingen. 7—12.

Kiezers. 5. 286.

Kohieren van directe belastingen. Vaststelling. 264.

Kwijtschelding aan huurders, pachters, aanne-
mers. 139.

Leden van den Raad. Vereischten en onvereenig-
bare betrekkingen. 19—26.

Legaten. 137. 194.

Leges ter secretarie geheven. 104.

Marktdagen. 194. 195.

Meerderheid van stemmen. 10. 50. 92. 131.

Militaire magt. Bijstand. 184. 185.

Nederlander. Om benoembaar te zijn tot lid van
den Raad. 19.

" Burgemeester. 61.

" Secretaris en Ontvanger. 96.

Omslagen. (Hoofdelijke) 243.

Onderhands verhuren. Aanbesteden enz. 44. 194.

Onderkiesdistricten. (Verdeeling der gemeenten
in) 6.

Onderhoud der wegen enz. Kaden enz. 231.

Ontslag. Gemeente-ambtenaren. 145.

" Burgemeester. 60.

" Commissaris van Politie. 191.

Ontslag. Ontvanger. 106.

" Raadsleden. 18.

" Wethouders. 88. 89.

" Secretaris. 95.

" Ambtenaren en bedienden bij de plaatsel.
secretarie. 179.

" Wijk- en brandmeesters. 179.

" Dienaren van politie en veldwachters. 191

Ontvanger. 2. 3. 106. 119.

Onvereenigbare betrekkingen. Raad. 23—25.

" Burgemeester. 62—64.

" Wethouders. 89.

" Secretaris. 98. 99.

" Ontvanger. 107.

Opcenten op de Rijks belastingen. 240. 242.

Openbaarheid der zittingen van den Raad. 43.

Openbare orde. 184—193.

" gemakelikheden. 188.

Opmaken der kiezerslijsten. 286.

Ordonnantiën van betaling. 114. 224. 225.

Oproepingsbriefjes tot de vergadering van den
Raad. 42.

Overgangsbepalingen. 284—294.

Overschrijving op de begrooting. 214. 215.

Persoonlijke diensten. 192. 193.

Politie. Over de schouwburgen, herbergen, tap-
perijen enz. 188.

" (Commissarissen en dienaren van) 190. 191.

Poortgelden. 254.

Presentiegeld. Raad. 58.

" Wethouders. 94.

Publieke huizen. 188.

Proces-verbaal van opneming der boeken en kas
van den ontvanger. 181.

" van ambtenaren, wegens overtreding van
plaatselijke belastingen. 275.

Raad. 1. 4. 5. 58. 134—159.

Raadsleden. Verkiezingen enz. 6—11. 13—17.
25. 31—33. 287. 293.

- Recognitiën wegens de uitoefening van bedrijven of bedieningen. 254.
- Reglement van orde. Raad. 53. 209.
- “ Burgemeester en Wethouders. 93.
- Regtsgedingen. 24. 71. 143. 179. 194. 199.
- Rekening der gemeente. 115. 218—229.
- “ van gesubsidiëerde instellingen van liefdadigheid. 148.
- Remissiën van pacht aan huurders, boeten aan aannemers enz. 139.
- Rooster van aftreding der Raadsleden. 27.
- Ruiling van gemeente-eigendommen. 137. 194.
- Schadevergoeding. Aansprakelijkheid van Burgemeester en Wethouders. 226.
- “ De leden van den Raad. 213.
- Schorsing. Ambtenaren. 179.
- “ Burgemeester. 60.
- “ Commissaris van politie. 191.
- “ Ontvanger. 106.
- “ Raadsleden. 26.
- “ Secretaris. 95.
- “ Van verordeningen. 70. 153—159. 170. 187. 202.
- Schouwburgen. 188.
- Schutterij. 184.
- Secretaris. 2. 3. 95—105.
- Sluiting der kiezerslijsten. 286.
- Staking van stemmen. Raad. 50. 51.
- “ Burgemeester en Wethouders. 93.
- “ bij verkiezingen tot lid van den Raad. 10.
- Straten. 141. 230.
- Tractementen. Zie Jaarwedden.
- Transactiën. (Dading) 194. 283.
- Uitvoering der besluiten van den Raad en van Burgemeester en Wethouders. 70.
- “ der wetten en algemeene maatregelen van inwendig bestuur enz. 126.
- Veldwachters. 190. 191.
- Verantwoordelijkheid van Burgemeester en Wethouders aan den Raad. 183.

- Verantwoordelijkheid van leden van den Raad, voor uitgaven buiten de begrooting. 213.
- “ van Burgemeester en Wethouders, voor uitgaven buiten de begrooting. 226.
- Vereeniging en splitsing der gemeenten. 128—133.
- Vergadering van den Raad. 40—52. 289.
- “ van Burgemeester en Wethouders. 91—93.
- Verhuringen. 44. 138. 194.
- Verjaring. Verkrijging van eigendom van onroerende goederen door gemeentenaren. 1.
- “ der vorderingen ten laste der gemeente. 228.
- “ van plaatselijke belasting. 262.
- Verkoopen enz. van goederen. 44. 137. 194.
- Vernietiging van besluiten en verordeningen. 150.
- Verordeningen. 135. 140. 150—178. 291.
- Verpachtingen. 44. 138. 194.
- Verslag van den toestand der gemeente. 182.
- “ der in de gemeente aanwezige godshuizen enz. 146.
- Vervoermiddelen. 179.
- Vervreemden van eigendommen. 44. 137. 194.
- Vrijdom van accijnsen van vreemde gezanten enz. 251. 256.
- Waarschuwingen in zake van achterstallige belastingen. 259.
- Wateren en waterwerken. 179⁴.
- Wegen enz. 141. 179. 230.
- Wethouders. 1. 79. 94.
- Wetten enz. Uitvoering. 126. 127.
- Wijken. Verdeeling. 140.
- Wijkmeesters. Benoeming enz. 179.
- Woonplaats. 19. 74.
- Zwagerschap. 21. 97. 107.
-

Onder Redactie van den Hr. L. N. SCHUURMAN:

Secretaris der Gemeente Zwolle,

zijn uitgegeven:

- 1°. Grondwet, 3e tot Oct. 1874 bijgew. druk. f 0.25
- 2°. Wet op het Kiesregt. 3e druk, 1875. » 0.25
- 3°. Wet Provinciale Staten, 3e dr., 1876. » 0.25
- 4°. Gemeentewet. 6e druk, 1876 . . . » 0.50
- 5°. Reglementen Bestuur Oost-Indië,
Suriname en Curaçao . . . » 0.75
- 6°. Wet Armbestuur. 4e druk, 1874. . . » 0.25
- 7°. Wet Lager Onderwijs. 5e dr., 1876. » 0.25
- 8°. Wet Middelb. Onderwijs, 3e dr., 1871. » 0.50
- 9°. Wet Hooger Onderwijs . . . » 0.25
- 10°. Wet op de Nationale Militie,
4e druk. 1876 . . . » 0.75
- 11°. Wet op de Schutterijen. 4e verm.
druk, bijgewerkt tot Sept. 1875 . . » 0.25
- 12°. Wet Inkwartieringen, Transporten
en Leverantiën, 3e druk, 1876. » 0.25
- 13°. Wet op de Maten, Gewigten, enz.,
3e druk, 1874. . . » 0.50
- 14°. Wet op de Jagt en Visscherij.
3e verm. druk, bijgew. tot Sept. 1873. » 0.25
- 15°. Wet Afkoopbaarstell. d. Tienden. » 0.15
- 16°. Wet betreffende de Burgerl. Pensioenen,
3e dr., bijgew. tot Julij 1873. » 0.25
- 17°. Wet op het Zegel, 4e druk 1875 . » 0.25
- 18°. Wetten op de Grondbelasting. . » 0.25
- 19°. Wet Collegiën van Zetters, 2e dr. 1875 » 0.25
- 20°. VR00M, Wet Successie, 3e druk. . » 0.50
- 21°. Wet op het Briefport, 3e verm. druk.
bijgewerkt tot Aug. 1875 . . . » 0.25
- 22°. Wet omtrent den Waarborg. 3e ver-
meerderde druk, bijgew. tot Oct. 1874 . » 0.25
- 23°. Wet Onteigening. 3e druk, 1874 . » 0.25
- 24°. Geneeskundige Wetten met Bijlagen,
3e druk, bijgew. tot Oct. 1875 . . » 0.25
- 25°. Wet Besmettelijke Ziekten. 2e druk. » 0.25
- 26°. Wet op het Veeartsenijk. Staats-
toezicht, 2e uitg., bijgew. tot Sept. 1874. » 0.25
- 27°. Wet op de Hondsdolheid . . . » 0.15
- 28°. Wet Begraafplaatsen. 2e druk. 1874. » 0.15
- 29°. Wet bij het Oprigten van Inrig-
tingen . . . » 0.25
- 30°. Wet Stoomtoestellen. 2e dr. 1876 . » 0.25
- 31°. Wet op de dienst der Spoorw. . » 0.50

Gebonden in TWEE NETTE LINNEN BANDEN MET RUGTITELS vormen bovengenoemde wetten de

ZEVENDE VERMEERDERDE UITGAAF

van de

NEDERLANDSCHE

STAATSWETTEN

door L. N. SCHUURMAN. — Prijs f 9.25.